

MELDAL KOMMUNE
Formannskapet**Møteinnkalling**

Møtested: Formannskapssalen
Møtetid: 26.04.2017 kl. 12:00

Sakliste

Sak nr.	Sakstittel	Arkivsak nr	Gradering
018/17	Jan Egil på sokkel - Søknad om økonomisk støtte	17/246	
019/17	Søknad om støtte fra kommunalt næringsfond	17/482	
020/17	Etablering av nytt revisjonsselskap	10/823	
021/17	Sammenslåing av Kontrollutvalgssekretariat - Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS (Konsek) og Komsek Trøndelag IKS (Komsek)	14/448	
022/17	Meldalshallen AS - representanter til styret	06/11	
023/17	Felles innsats mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet	17/646	
024/17	Delegerte saker	17/745	

Orientering:

Kommunesammenslåing

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Meldal, 20. april 2017

Are Hilstad
ordfører

Petter Lindseth
rådmann

MELDAL KOMMUNE**Saksframlegg**

Saksgang		
Utvalg/styre:	Møtedato	Saksnummer
Formannskapet	26.04.2017	018/17

Saksbehandler: Garberg, Kari	Arkiv: FE - 223	Arkivsaknr: 17/246-3
-------------------------------------	------------------------	-----------------------------

Jan Egil på sokkel - Søknad om økonomisk støtte**Rådmannens forslag til vedtak:**

1. Meldal kommune innvilger søknaden med inntil 23 % av totalkostnaden begrenset oppad til kr 150.000,- i tilskudd til prosjektet «Jan Egil på sokkel» i Løkken sentrum.
2. Det er en forutsetning at prosjektet blir fullfinansiert og gjennomført som planlagt.
3. Dersom prosjektets inntekter overstiger utgiftene bør dette avsettes til et vedlikeholdsfond for sokkelen.
4. Tilskuddet utbetales etter framlagt prosjektregnskap.
5. Tilskuddet tas fra tilleggsbevilgningsposten.

Vedlegg i saken:

Brosjyre Jan Egil på sokkel

Henvendelse fra:

Prosjektgruppen v/Inge Storås

Saksopplysninger:

Prosjektgruppen «Jan Egil på sokkel» består av Rolf Johan Ervik, Ove J. Snuruås, Eystein Steigen, Inge Storås og Marit Mjøen.

Sakset fra søknaden:

Vedlagte brosjyre gir en kort beskrivelse av idrettsmannen Jan Egil Storholt. Det er denne idrettsmannen som nå skal bli hedret med å komme på sokkel i sentrum av Løkken Verk. Hovedpersonen selv synes det er stas at han blir hedret på denne måten.

Prosjektgruppen har engasjert billedhugger og skulptør Bjørn Sørvang Hansen som for øvrig er kjent for sine skulpturer av både skiløper Gjermund Eggen og fotballspiller Tom Lund

Det var i februar 2016 40 år siden Jan Egil Storholt mottok sin gullmedalje i OL i Innsbruck.

Prosjektgruppen tror dette monumentet vil gi Meldal kommune større oppmerksomhet innen reiseliv, og at Løkken Verk vil bli ytterligere styrket i sin formidling av en sterk industrihistorie. Monumentet vil få en sentral plassering i Løkken sentrum.

Prosjektet «Jan Egil på sokkel» har et budsjett på ca kr 650 000. Hoveddelen av kostnadene ca kr 500 000 går til kunstner og til støping av bronsestatuen. I tillegg vil det bli estimert kostnader til sokkel/fundament, plakett med info, belysning, frakt, prosjektadministrative kostander og noe uforutsett. Prosjektgruppen vil stå for dugnadsinnsats knyttet til etablering, presentasjon, innsalg, byggeledelse og administrasjon.

Prosjektgruppen søker Meldal kommune om kr 150 000, og prosjektet vil ikke bli realisert før tilsagn på finansiering foreligger.

Saksbehandlers vurdering:

Prosjektgruppen skal ha honnør for sitt engasjement og innsats for prosjektet «Jan Egil på sokkel». Og plasseringen vil etter saksbehandlers oppfatning bidra til et helhetlig samspill mellom gate- og plassrom og andre severdigheter, samt de andre skulpturene i Løkken sentrum.

Kommunens bidrag til prosjektet er et rent pengebidrag, uten ansvar for etablering-, drift/vedlikehold av monumentet og arealet rundt.

Økonomi:

Totalkostnaden for prosjektet er beregnet til kr. 650.000,-, og kommunen er søkt om å bidra med 150.000,-, altså 23% av totalkostnaden. Dersom prosjektet blir billigere enn antatt, vil kommunen bidra med 23% av faktisk totalkostnad.

Konsekvenser for folkehelse og miljø:

Prosjektgruppas inspirasjon handler mye om å lage noe man er stolt av, og slik bidra til

forskjønnelse av Løkken sentrum. Dette vil kunne bli til inspirasjon og berikelse for både innbyggerne og tilreisende.

ØKONOMIEN I PROSJEKTET

Prosjektet «Jan Egil på sokkel» har et budsjett på ca 650.000 kroner. Hoveddelen av kostnadene ca kr 500.000 går til kunstner og til støping av bronsestatuen. Ut over dette vil det være estimerte kostnader til sokkel/fundament, plakett med info, belysning, frakt, prosjektadministrative kostnader og noe uforutsett. Prosjektgruppen vil ut over dette ha en dugnadsinnsats knyttet til etablering, presentasjon, innsalg, byggeledelse og administrasjon.

Prosjektet blir ikke realisert før vi har tilsagn på finansiering. Vi vil i løpet av 1. halvår 2017 ta kontakt med Meldal kommune, bank, finans, firma, organisasjoner og enkeltpersoner. Alle som bidrar i finansieringen av prosjektet vil motta et diplom eller andelsbrev som synlig bevis på støtte.

KONTAKTINFORMASJON

Inge Storås
Mobil: 907 20 450 | E-post: ingestoras@gmail.com

Rolf Ervik
Mobil: 915 40 148

Bankkonto for prosjektet 4260.73.13444

Prosjektgruppen «Jan Egil på sokkel»

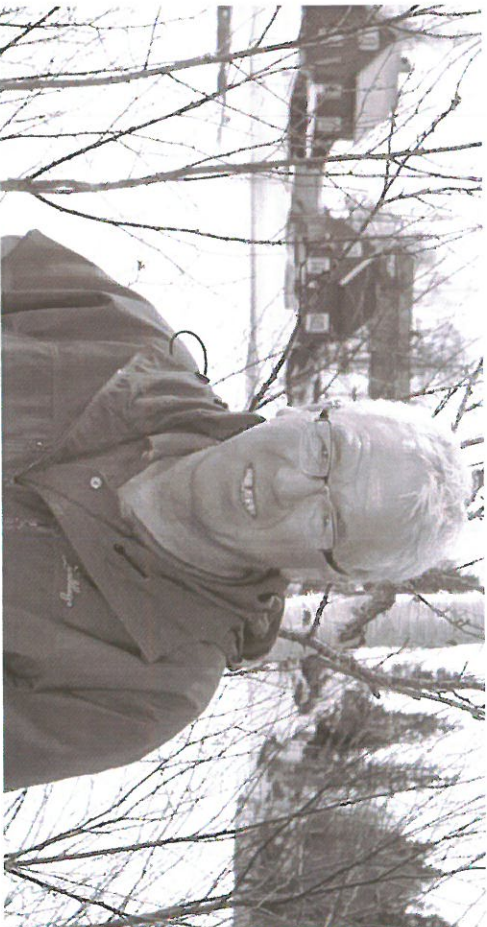
Rolf Johan Ervik, Ove J. Snuruås, Eystein Steigen, Inge Storås, Marit Mjøen

Illustrasjon:
Bjørn Sørvaag Hansen 2016

JAN EGIL PÅ SØKKEI

OL-vinneren på skøyter, Jan Egil Storholt fra Bjørnli skal hedres!

Han er Meldal kommunes eneste gullmedaljevinner i Olympiske vinterleker og han har bidratt til å sette Meldal på idrettens OL-kart. Det er på tide at lokalsamfunnet gir tilbake, og en synlig hyllest er å få idrettsmannen på sokkel i Løkken sentrum. En prosjektgruppe har satt seg som mål å gjennomføre dette i løpet av 2017.

Jan Egil Storholt er beviset på at en drøm går i oppfyllelse gjennom målbevisst trening og satsing. Det hele startet da guttungen fikk et par panserskøyter og tok sine første skøyteskjær på Granatjønna i Bjørnli. Tittel i et avisintervju med Jan Egil var «Fra Granatjønna til Alma Ata». Tittelen var ikke tilfeldig valgt. Granatjønna var som sagt der den flotte skøytelepperkarrieren starta, og Medeo-arenaen i Alma Ata i Kasakhstan var der Jan Egil satte flest personlige rekorder.

Jan Egil ble en av de unge lovende skøytelepperne alt som junior, og ble juniornorgesmester i 1969. Karrieren kunne ha stoppet her, for året etter, 24. juni 1970, ble han alvorlig skadet i en gruvelykkede ved Orkla Gruber på Løkken Verk der han jobbet som elektrikerlærling. Alle trodde at skøytekarrieren var lagt i grus – til og med legene ved Orkdal sanitetstforenings sjukehus, der han ble innlagt etter ulykken, var pessimistiske og sa dette.

Jan Egil ville det imidlertid annerledes. Han konsentrerte seg først om rehabilitering i et halvt år, før hardtreninga starta. Målet ble OL i Innsbruck i 1976. Parallelt med oppkjøringa til Innsbruck, befestet han sin posisjon som en av landets beste skøytelepper. Han ble en av de fire S-ene som herjet resultatistene både nasjonalt og internasjonalt på 70-tallet: Jan Egil Storholt, Sten Stensen, Amund Sjøbrend og Kay Arne Stenshjemmet.

Her fikk Jan Egil Storholt den mest minneverdige bursdagen i karrieren. Fredag den 13. februar 1976 fylte han 27 år – og gikk raskest av alle på 1500-meteren, tok gull og satte olympisk rekord med tiden 1.59.38 i et spennende samløp med sovjeteren Jurij Kondakov.

OL-gullet er høydepunktet i en lang merittliste: Europamester i 1977 og 1979 (sølv 1980, bronse 1976 og 1978). Tre år på rad (1977, 1978 og 1979) kom han på sølvplass i VM, bare slått av Eric Heiden. I sin siste internasjonale sesong (1981) tok han VM-bronse. Han var også en brukbar sprinter, og han oppnådde en 10. plass i sprint-VM 1976. Han satte verdensrekord på 1500 meter og sammenlagt (stor firekamp) i 1977, og var nr. 1 på Adelskalenderen til sammen 30 dager (i to perioder). Han tok i alt åtte distanseseire ved internasjonale mesterskap og satte 10 norske rekorder (1000 m, 1500 m, 3000 m, stor firekamp). Han ble norgesmester i allround 1979.

Det er denne idrettsmannen som nå skal bli hedret med å komme på sokkel i Løkken sentrum. Hovedpersonen selv synes det er stas at han blir hedret på denne måten.

Prosjektgruppen har engasjert billedhuggeren og skulptøren Bjørn Sørvang Hansen som bl.a. er kjent for sine skulpturer av både skiløperen Gjermund Eggen og fotballspilleren Tom Lund.

I februar 2016 var det 40 år siden Jan Egil sto øverst på pallen og mottok sitt OL-gull. Vi tror at dette monumentet vil gi Meldal kommune større oppmerksomhet innen reiseliv, og at Løkken Verk vil bli ytterligere styrket i sin formidling av en sterk industrihistorie. Monumentet vil få en sentral plassering i Løkken sentrum. Prosjektgruppen håper på positiv respons fra gode støttespillere slik at vi får gjennomført prosjektet 41 år etter OL-gullet!

MELDAL KOMMUNE**Saksframlegg**

Saksgang		
Utvalg/styre:	Møtedato	Saksnummer
Formannskapet	26.04.2017	019/17

Saksbehandler: Dombu, Olav	Arkiv: FE - 242	Arkivsaknr: 17/482-3
-----------------------------------	------------------------	-----------------------------

Søknad om støtte fra kommunalt næringsfond**Rådmannens forslag til vedtak:**

Meldal kommune innvilger LTS Flyfishing AS inntil kr 75.000.- i tilskudd til bedriftsutvikling. Tilskuddet begrenses oppad til å dekke 25 % av godkjente kostnader. Tilskuddet belastes næringsfondet.

Vedlegg i saken:

Søknad om støtte til bedriftsutviklingsmidler

Henvendelse fra:

LTS Flyfishing AS

Saksopplysninger:

LTS Flyfishing AS søker om et tilskudd fra næringsfondet på kr 150.000 til bedriftsutvikling. LTS Flyfishing AS ble etablert i 2012 og eies av Leiv Birger Rædergård (Daglig leder) med 52 % og Trond Syrstad med 48 %.

Bedriften utvikler, tester og selger fluefiskeutstyr. LTS Flyfishing AS selger i dag gjennom fag- og spesialbutikker i Norge og i utlandet. I noen land selges det via agenter for å få innpass i sportsbutikkene. Varene markedsføres og presenteres via nett og på messer rundt omkring i mange land. Produksjonen foregår i utlandet. Testing og utvikling foregår i Orkla. Montering skal foregå på Løkken Verk. Det arbeides med å kunne tilby produkter til andre sportsfiskeslag enn bare laks og ørret, som for eksempel gjedde.

Kostnads- og finansieringsplan i søknaden:

Kostnader

Bedriftsutviklingstiltak, markedsarbeid kr. 300.000

Finansiering

Tilskudd fra næringsfondet kr. 150.000

Eget arbeid kr. 150.000

Saksbehandlers vurdering:

Næringsfondet kan blant annet benyttes til bedriftsutvikling av eksisterende virksomheter. Tiltak som kan støttes fra næringsfondet er: Etablererstipend, opplæring, produktutvikling, nettverksarbeid, markedsundersøkelser og planlegging.

Næringsfondet skal ikke gi støtte til detaljhandel eller virksomheter som utelukkende driver med videresalg av varer. Vedtektene åpner bare for unntak fra dette ved nyetableringer.

I henhold til kommuneplanens samfunnsdel skal det legges til rette for utnyttelse av potensialet som ligger i kulturbasert næring og reiseliv, med basis i gruve- og industrihistorien, kulturminner, lakseturisme og bygdenæring.

Saksbehandler vurderer søknaden i utgangspunktet til ikke å være innenfor vedtektene til næringsfondet ettersom virksomheten må karakteriseres som videresalg av varer.

Saksbehandler vurderer likevel delen av bedriftens virksomhet som går på produktutvikling og profilering av Orkla som lakseelv til å være i tråd med både kommuneplanens samfunnsdel og næringsfondets vedtekter.

Saksbehandler anbefaler at søknaden innvilges med kr 75.000

Økonomi:

Et eventuelt tilskudd belastes næringsfondet.

Konsekvenser for folkehelse og miljø:

Ingen nevneverdige konsekvenser.

Søknad - Bedriftsrettet-/etablererstøtte

Prosjektnavn
LTS - Søknad om støtte til bedriftsutviklingsmidler

Kontaktopplysninger		
Prosjektansvarlig/ -eier: LTS Flyfishing AS		Kontaktperson: Trond Syrstad
Adresse: Løkkenveien 239		Postnr.: 7332
		Poststed: LØKKEN VERK
Mobil: 959 01 180	Telefon: -	Telefon arbeid: -
E-post: service@lts-flyfishing.com		Bankkonto: 42607156047
Organisasjonsnummer: 897757672		

Prosjektinformasjon

Type virksomhet / type støttemottaker

Utvikling og salg av sportsfiskeutstyr på Løkken Verk der elva lakseelva Orkla er sentral.

Forretningside / mål og innhold med prosjektet

Bedriften utvikler, tester, produserer og selger verdensledende fluefiskeutstyr på Løkken Verk med bakgrunn fra lakseelva Orkla. De selger i dag gjennom fag- og spesialbutikker og til agenter i enkelte land. Fluefiskeutstyret skal være kvalitetsmessig på øverste hylle i markedet. Testing og utprøving foregår i Orkla. Montering skal foregå på Løkken Verk. Markedet er hele verden hvor det fiskes laks. Det arbeides også med å tilby produktet til andre sportsfiskeslag. Orkla og dalføret promoteres.

Eiersammensetning / deltakere i prosjektet utover støttemottaker

Leiv Birger Rædergård 52%

Trond Syrstad 48%

Kostnadsplan og finansieringsplan

Kostnadsplan

Tittel	SUM
01. Bedriftsutviklingstiltak, markedsarbeid.	300 000
02.	0
03.	0
Sum kostnad	300 000

Finansieringsplan

Tittel	SUM
01.Tilskudd fra næringsfondet	150 000

02.Lån i bank	0
03.Egenkapital	0
04.Eget arbeid	150 000
05.Andre finansieringskilder	0
Sum finansiering	300 000

Tilskudd fra andre

Ingen

Er det tidligere søkt andre offentlig instanser om tilskudd til prosjektet/tiltaket? Nei

Begrunnelse avslag**Andre opplysninger**

All testing av utstyr foregår i Meldal, i lakseelva Orkla. Bedriften bruker svært mye tid og ressurser på testing og utvikling før de går til produksjon av utstyr. Produktene monteres, settes sammen og distribueres på Løkken Verk.

Bedriften tjener penger, men har brukt alle inntjente midler på ytterligere vekst. Skal de vokse ytterligere og bli en varig arbeidsplass på Løkken, må de kunne ta seg ut lønn for egen innsats. Det arbeides derfor med å nå nye markeder for å kunne ansette medarbeidere på Løkken Verk. Støtten vil dermed være helt utløsende for videre vekst og videre uttesting av utstyr og produksjon på Løkken.

Det finnes dessuten ingen konkurrenter i regionen som driver med produksjon og testing av flyfiskeutstyr.

Geografi

1636-Meldal

Vedlegg

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
Budsjett nr. 2 2017.pdf	9 681	06.03.2017
Forretningsplan LTS-Flyfishing.pdf	1 072 617	06.03.2017
LTS Reisebudsjett 2017.pdf	358 590	16.03.2017

MELDAL KOMMUNE

Saksframlegg

Saksgang		
Utvalg/styre:	Møtedato	Saksnummer
Formannskapet	26.04.2017	020/17
Kommunestyret		

Saksbehandler: Fritzon, Roy	Arkiv: FE - 074, FE - 026	Arkivsaknr: 10/823-23
------------------------------------	----------------------------------	------------------------------

Etablering av nytt revisjonsselskap

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret slutter seg til samvirkeforetaket med navn Revisjon Midt-Norge SA.
2. Kommunestyret godkjenner utkast til vedtekter.
3. Som representant og vararepresentant til årsmøtet i Revisjon Midt-Norge SA velges:
 4. Kommunestyret vedtar at Revisjon Midt-Norge IKS oppløses.
 5. Kommunestyret godkjenner at alle aktiva og passiva i Revisjon Midt-Norge IKS overføres til Revisjon Midt-Norge SA.

Vedlegg i saken:

Beslutningsgrunnlag nytt revisjonsselskap 2017 0327

Melding om vedtak sak 3-17

Henvendelse fra:

Utkast til saksframlegg oversendt fra Revisjon Midt-Norge IKS

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Lov om interkommunale selskaper

Saksopplysninger:

Meldal kommune kjøper revisjonstjenester fra Revisjon Midt-Norge IKS. Kommunen deltar som eier i IKS'et, og kommune har som deltaker i Konsek Midt-Norge IKS, mottatt henvendelse fra selskapet om sammenslåing med tilsvarende selskap i Nord-Trøndelag.

Henvendelsen inneholder i tillegg til underlagsdokumenter for sammenslåingen, også forslag til saksframlegg. I IKS'er må endringer i selspasavtaler o.l. vedtas likelydende i alle deltakerkommunene, og forslaget til saksframlegg er derfor inntatt i sin helhet. Det mottatte forslaget til saksframlegg fra Revisjon Midt-Norge IKS, er i det etterfølgende inntatt i *kursiv*.

Rådmannens forslag til vedtak er likelydende med forslag fra Revisjon Midt-Norge IKS. Rådmannen fremmer ikke forslag til oppnevning av representant/vararepresentanter til representantskapet, da dette tidligere har vært en politisk oppnevning.

«Det er utredet å slå sammen selskapene KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS. Representantskapene i begge selskap anbefaler en sammenslåing og som følge av det en oppløsning av dagens IKS selskap. Rapport om utredning med vedlegg ligger vedlagt.

I 2014 -2015 vedtok Stortinget kommunereformen med drøfting av nye oppgaver og større kommuner. Endringer i kommune- og fylkesstruktur har stor betydning for selskapenes rammebetingelser, både i forhold til eierstruktur og økonomi. En utløsende faktor for å vurdere sammenslåing av de to selskapene, er prosessen og vedtaket om sammenslåing av de to fylkeskommunene i Trøndelag.

I april/mai 2016 fattet representantskapene i Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS likelydende vedtak om å utrede sammenslåing av de to selskapene. I vedtaket fra Revisjon Midt-Norge ble det tilføyd en vurdering av selskapsform for det nye selskapet. I utredningen som er gjennomført er det fokusert på hvordan et nytt selskap kan etableres på en best mulig måte, gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper. Utredningen har særlig vurdert sammenslåing i forhold til selskapsform, eierskap, økonomi og forpliktelser.

Utredningsarbeidet er gjennomført av en prosjektorganisasjon sammensatt av deltakere fra de to revisjonsselskapene. I tillegg har en referansegruppe bestående av representanter fra eierkommunene og KS gitt tilbakemeldinger på arbeidet underveis. Arbeidet har vært ledet av en styringsgruppe bestående av ledergruppen i de 2 selskapene. En tillitsvalgt fra hvert av selskapene har deltatt i gruppen. Det ble etablert nødvendige arbeidsgrupper ut fra behov.

KS Bedrift har bistått i utredningen om valg av selskapsform og kvalitetssikring av forslag til vedtekter.

De to selskapene er i stor grad sammenlignbare når det gjelder økonomi, eierforpliktelser og tjenestene som tilbys dagens eierkommuner. Det foreslås derfor at både aktiva og passiva flyttes med inn i nytt selskap. Honorarene for dagens kommuner foreslås også videreført på samme nivå inn i et nytt selskap. På bakgrunn av forslaget om å etablere et nytt selskap som et samvirkeforetak, er det foreslått en fordeling av eierandel, andelsinnskudd og stemmerett. Det vises her til vedlegg 3 til rapporten. Når det gjelder antall stemmer på årsmøtet foreslås det at omsetning (honorar) er det kriteriet som legges til grunn. Dagens tjenester videreføres i nytt selskap.

Begge revisjonsselskapene har i dag KLP som sin pensjonsleverandør. Dette foreslås videreført i et nytt selskap. Dagens eierkommuner hefter for pensjonsforpliktelsene i forhold til sin eierandel i selskapet. Det foreslås at dagens pensjonsforpliktelser også videreføres inn i et nytt selskap

I forbindelse med en mulig sammenslåing av de to selskapene har det blitt vurdert hvilken selskapsform som er mest hensiktsmessig for et nytt selskap. Tre aktuelle selskapsformer har blitt vurdert. Det er interkommunalt selskap, aksjeselskap og samvirkeforetak. Konklusjonen er at en organisering i et samvirkeforetak i størst grad vil ivareta de behov både eiere og selskap vil ha for styring og drift av et nytt selskap. For en nærmere gjennomgang og begrunnelse for dette valget vises det til rapporten om sammenslåing og vedlegg 1 og 2. I forslaget til vedtekter, som følger med rapporten, er lagt vekt på å videreføre gode hensyn som ligger i dagens lov om interkommunale selskap. Vedtektene er derfor utvidet i forhold til samvirkelovens minimumskrav, bl.a. for å ivareta større grad av kontroll for kommunene med foretaket. Det er også lagt vekt på KS sin veileder for kommunalt eierskap.

Forretningssted for det nye selskapet legges til Steinkjer kommune. I dagens selskaper er ikke administrative eller faglige stillinger (ledelse) eller funksjoner bundet til forretningssted eller hovedkontor. Det er god erfaring i begge selskapene med en fleksibel organisering, der styret til enhver tid vurderer kontorer, ansatte og funksjoner til beste for selskapet. Dagens kontorstruktur i de to selskapene videreføres i et nytt selskap.

Ved etablering av selskapet legges det til grunn at kapittel 16 i Arbeidsmiljøloven om virksomhetsoverdragelse kommer til anvendelse. Arbeidstakerorganisasjonene i begge selskapene har gitt sin tilsluttende uttalelse.

Avtaler knyttet til leverandører og kunder overføres til nytt selskap, og reforhandles i nytt selskap.

Det er ikke lovhjemmel for å omdanne IKS til SA selskap. Ved et positivt vedtak å etablere Revisjon Midt-Norge SA gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper, vil det derfor være nødvendig å oppløse Revisjon Midt-Norge IKS og Kom Rev Trøndelag IKS. Oppløsning av IKS krever godkjenning av departementet og må vedtas av alle eierkommunene.»

Saksbehandlers vurdering:

Saksbehandler finner det krevende å framføre sterke meninger omkring revisjonsselskapets organisering, ut fra revisjonens, kontrollutvalgets og sekretariatets rolle i forhold til kommunestyre og administrasjon.

Saksbehandler tilrår sammenslåing av de to selskapene, ut fra en helhetsvurdering. Saksbehandler vil også påpeke at det nye selskapet vil bli så stort, at det vil være svært krevende å videreføre IKS-formen, og støtter derfor omgjøring til SA.

Økonomi:

Ingen kjente økonomiske konsekvenser pr i dag, da det legges opp til videreføring av honorarnivå.

Revisjon Midt-Norge SA

UTREDNING
SAMMENSLÅING AV SELSKAPENE

REVISJON MIDT-NORGE IKS
KOMREV TRØNDELAG IKS

REVISJON MIDT-NORGE SA

Utredning om Sammenslåing av selskapene Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS

Forord

Dette er en utredning om sammenslåing av de 2 revisjonsselskapene Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS. Utredningen er foretatt etter vedtak i representantskapene i april/mai 2016. I utredningen er det fokusert på hvordan et nytt selskap kan etableres på en best mulig måte gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper.

Utredningsarbeidet er gjennomført av en prosjektorganisasjon sammensatt av deltakere fra de to revisjonsselskapene. I tillegg har en referansegruppe bestående av representanter fra eierkommunene og KS gitt tilbakemeldinger på arbeidet underveis.

Arbeidet har vært ledet av en styringsgruppe bestående av ledergruppen i de 2 selskapene. En tillitsvalgt fra hvert av selskapene har deltatt i gruppen. Det ble etablert nødvendige arbeidsgrupper ut fra behov.

Styringsgruppen vil rette en stor takk til alle ansatte og tillitsvalgte som har bidratt positivt i det store omstillingsprosjektet.

Steinkjer/Orkanger, 31.01.2017

Arnt Robert Haugan og Inge Storås

Prosjektledelse

FORORD	1
1. SAMMENDRAG	3
2. BAKGRUNN OG MANDAT.....	4
3. MULIGHETER OG UTFORDRINGER.....	6
4. VURDERING AV SELSKAPSFORM	7
5. ØKONOMI OG EIERFORPLIKTELSER.....	10
6. ORGANISERING OG LOKALISERING	11
7. FORHOLDET TIL DE ANSATTE.....	12
8. TJENESTER	12
9. HVORDAN GJENNOMFØRE EN PROSESS MED ETABLERING AV NYTT SELSKAP?.....	13

1. Sammendrag

I 2014 -2015 vedtok Stortinget kommunereformen med drøfting av nye oppgaver og større kommuner. Endringer i kommune- og fylkesstruktur har stor betydning for selskapenes rammebetingelser, både i forhold til eierstruktur og økonomi. En utløsende faktor for å vurdere sammenslåing av de to selskapene, er prosessen og vedtaket om sammenslåing av de to fylkeskommunene i Trøndelag.

I april/mai 2016 fattet representantskapene i Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS likelydende vedtak om å utrede sammenslåing av de to selskapene uten noe spesifikt mandat. I vedtaket fra Revisjon Midt-Norge ble det tilføyd en vurdering av selskapsform for det nye selskapet. I utredningen er det fokusert på hvordan et nytt selskap kan etableres på en best mulig måte, gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper. Utredningen har særlig vurdert sammenslåing i forhold til selskapsform, eierskap, økonomi og forpliktelser.

I forbindelse med en mulig sammenslåing av de to selskapene har det blitt vurdert hvilken selskapsform som er mest hensiktsmessig for et nytt selskap. Tre aktuelle selskapsformer har blitt vurdert. Det er interkommunalt selskap, aksjeselskap og samvirkeforetak. Konklusjonen er at en organisering i et samvirkeforetak i størst grad vil ivareta de behov både eiere og selskap vil ha for styring og drift av et nytt selskap. For en nærmere gjennomgang og begrunnelse for dette valget vises det til vedlegg 1 og 2 i tillegg til rapporten.

De to selskapene er i stor grad sammenlignbare når det gjelder økonomi, eierforpliktelser og tjenestene som tilbys dagens eierkommuner. Det foreslås derfor at både aktiva og passiva flyttes med inn i nytt selskap. Honorarene for dagens kommuner foreslås også videreført på samme nivå inn i et nytt selskap. På bakgrunn av forslaget om å etablere et nytt selskap som et samvirkeforetak, er det foreslått en fordeling av eierandel, andelsinnskudd og stemmerett. Det vises her til vedlegg 3. Når det gjelder antall stemmer på årsmøtet foreslås det at omsetning (honorar) er det kriteriet som legges til grunn. Dagens tjenester videreføres i nytt selskap.

Begge revisjonsselskapene har i dag KLP som sin pensjonsleverandør. Dette foreslås videreført i et nytt selskap. Dagens eierkommuner hefter for pensjonsforpliktelsene i forhold til sin eierandel i selskapet. Det foreslås at dagens pensjonsforpliktelser videreføres inn i et nytt selskap.

Navnet på nytt selskap blir Revisjon Midt-Norge SA. Forretningssted for det nye selskapet legges til Steinkjer. Dagens kontorstruktur i de to selskapene videreføres i et nytt selskap. Ved etablering av selskapet legges det til grunn at kapittel 16 i Arbeidsmiljøloven om virksomhetsoverdragelse kommer til anvendelse.

2. Bakgrunn og mandat

I 2014 -2015 vedtok Stortinget kommunereformen med drøfting av nye oppgaver og større kommuner. Endringer i kommune- og fylkesstruktur har stor betydning for selskapenes rammebetingelser, både i forhold til eierstruktur og økonomi. En utløsende faktor for å vurdere sammenslåing av de to selskapene, er prosessen og vedtaket om sammenslåing av de to fylkeskommunene i Trøndelag. Den nye Trøndelag fylkeskommune skal være etablert fra 01.01.2018 og fellesnemda/fylkestinget skal formelt velge revisor for den nye fylkeskommunen i oktober/ desember 2017.

I april/mai 2016 fattet representantskapene i Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS likelydende vedtak om å utrede sammenslåing av de to selskapene uten noe spesifikt mandat. I vedtaket fra Revisjon Midt-Norge ble det tilføyd en vurdering av selskapsform for det nye selskapet. I utredningen er det fokusert på hvordan et nytt selskap kan etableres på en best mulig måte, gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper.

Kommunene blir stadig mer profesjonelle og tjenestene blir mer komplekse og spesialiserte. Det tas i bruk ulike organisasjonsformer og samarbeidsmodeller i den kommunale virksomhet. Dette krever økt kompetanse og kapasitet også i revisjonsenhetene.

Opprettelsen av KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS var begge framtidsrettet og riktig i forhold til de utfordringene man sto ovenfor i 2004. Selskapene var og er blant de største interkommunale selskapene innenfor revisjon i Norge. Kommuneloven ble endret i 2004 og åpnet blant annet opp for konkurranse innenfor kommunale revisjonstjenester. Det ble etablert et tydelig skille mellom bestiller og utfører av revisjonstjenester og vi fikk opprettelsen av nye kontrollutvalgssekretariat.

KomRev Trøndelag IKS ble stiftet 25.6.2004 av 21 kommuner samt Nord-Trøndelag fylkeskommune. Selskapet har i dag geografisk tilhørighet i Nord-Trøndelag, i tillegg til sørlig og indre del av Helgeland og er valgt revisor i 30 kommuner. Selskapet har 29 ansatte, med kontorsteder i Steinkjer (hovedkontor), Stjørdal, Namsos, Brønnøysund og Mosjøen.

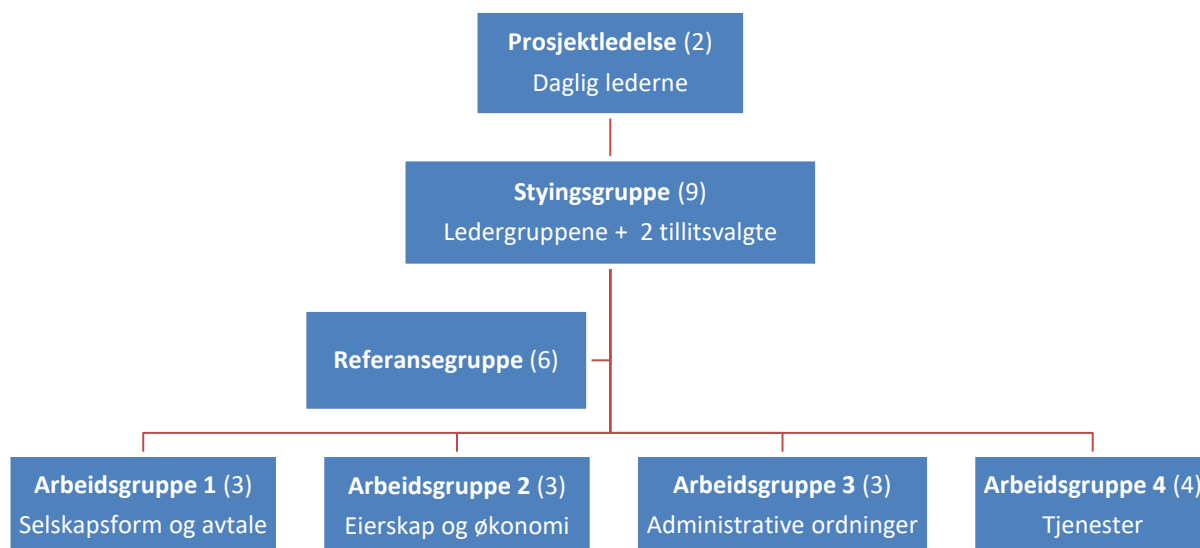
Revisjon Midt-Norge IKS ble stiftet 01.01.2005 og har 15 kommuner inkludert Sør-Trøndelag fylkeskommune. Selskapet har geografisk tilhørighet i Sør-Trøndelag, med unntak av Trondheim, Fjellregionen og Fosen. Selskapet har 15 ansatte, med kontorsteder på Orkanger (hovedkontor) og i Trondheim.

De siste 10 årene har det skjedd en rivende utvikling innen kommunal revisjon i Norge med økt bruk av forvaltningsrevisjon og selskapskontroller. Det er tatt ut synergier ved bedre metodebruk i regnskapsrevisjonen, samtidig som revisjonsenhetene er blitt utfordret på sin faglighet på

metodebruk og kommunikasjon. I tillegg ble begge selskapene pålagt økonomiske effektiviseringskrav i oppstarten som er innfridd.

Nord-Trøndelag fylkeskommune har største eierandel i KomRev Trøndelag IKS med 15 %. I Revisjon Midt-Norge er Sør-Trøndelag fylkeskommune den største eieren med eierandel på 30 %.

I august 2016 ble det i allmøte med ansatte etablert en prosjektorganisasjon sammensatt av deltakere fra de to selskapene;

Styringsgruppen har bestått av ledergruppene i de to selskapene pluss en tillitsvalgt fra hvert selskap. Det ble etablert nødvendige arbeidsgrupper ut fra behov. I tillegg ble det etablert en referansegruppe bestående av ordførere/rådmenn fra eierkommunene.

I referansegruppen deltok følgende:

Rådmann i STFK	Odd Inge Mjøen
Rådmann i Melhus	Katrine Lereggen
Leder i fylkestyret KS Sør-Trøndelag	Ståle Vaag
Rådmann i Levanger	Ola Stene
Fylkesordfører i NTFK	Pål Sæther Eiden
Leder i fylkestyret KS Nord-Trøndelag	Marit Voll

3. Muligheter og utfordringer

KS la i januar 2003 fram rapporten *Omorganisering av kommunale revisjon*. Her ble det anbefalt en modell med fylkesvise eller regionale enheter med en nasjonal overbygning. I utredningene som lå til grunn for opprettelsen av dagens to selskap i 2004, ble det både i Nord og Sør Trøndelag pekt på en trøndelagsenhet som en aktuell løsning. Den gang ble det et for stort steg å gå for ett selskap i Trøndelag, og man konkluderte med at det fikk være opp til det nye selskapet å vurdere en større enhet.

Argumentene for sammenslåing den gangen fokuserte på at utvikling og endring i kommunal forvaltning medførte nye utfordringer for kommunerevisjonen. En større enhet ga større kompetansemiljø, bedre mulighet for faglig spesialisering og ville være mer robust i forhold til vakanser og turnover. Dette er fortsatt aktuelle argumenter for en sammenslåing. I tillegg vil det også være økonomiske stordriftsfordeler innenfor de administrative områdene i en sammenslått enhet.

Det er vedtatt kommunesammenslåinger blant eierkommunene både i KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS. Endringene vil komme fra 2018 ved fylkeskommunenes sammenslåing, og fra 2020 når det gjelder de kommunesammenslåingene som nå er vedtatt. Når det gjelder kommunesammenslåinger kan det være at noen av disse kommer tidligere enn 2020. Stortinget vil i løpet av året og kommende år drøfte «nye runder» med kommunesammenslåinger. Færre kommuner betyr reduserte inntekter. Et større selskap vil lettere kunne tilpasse seg endrede rammebetingelser i form av reduserte inntekter enn hva de enkelte selskapene kan hver for seg. Reduksjon i antallet kommuner krever også færre ressurser. Dette gjør det nødvendig for selskapene å se på mulighetene for å samordne ressurser og kompetanse.

Sammenslåing av kommuner vil også gi noe merarbeid til revisjonen i forkant og etterkant av sammenslåingstidspunktet. En større enhet vil lettere kunne håndtere denne arbeidsøkningen innenfor de ressursene man har til rådighet.

Det er også utfordringer knyttet til en sammenslåing av de to revisjonsselskapene. En utfordring vil være å knytte sammen to kulturer til en felles bedriftskultur. Dette vil ta noe tid og må jobbes aktivt med for at det skal lykkes. Et sammenslått selskap vil dekke et stort geografisk område. En desentralisert kontorstruktur som det nye selskapet vil få, gir også noen styringsutfordringer internt. Dette handler om kommunikasjon og informasjonsflyt mellom kontorene.

Det er også et spørsmål om større geografiske enheter og eventuelt nye selskapsformer utfordrer eierfølelsen kommunene har til selskapet.

Målsettingen er å bevare og videreutvikle en offentlig revisjonsenhet som har høy kompetanse innen kommunal revisjon, kommunalt regnskap og kommunal forvaltning. Selskapet skal levere kostnadseffektive tjenester til eierkommunene.

For å kunne gi et best mulig beslutningsgrunnlag for en eventuell sammenslåing, er det særlig nødvendig å utrede temaene selskapsform, eierskap og økonomi. For disse temaene utgjør vedleggene som følger med rapporten en viktig del av vurderingene. KS Bedrift har bistått i utredningen om valg av selskapsform og kvalitetssikring av forslag til vedtekter.

4. Vurdering av Selskapsform

Dagens to selskap er begge organisert som interkommunale selskap. I forbindelse med en eventuell sammenslåing er det viktig å vurdere hvilken selskapsform som er mest hensiktsmessig for et nytt selskap. Utredningen følger som vedlegg 1 til denne rapporten. En oppsummering og anbefaling er gjengitt nedenfor. For en mer utfyllende vurdering anbefales det å lese vedlegget.

Denne utredningen tar utgangspunkt i følgende tre aktuelle selskapsformer¹: Interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS) og samvirkeforetak (SA). Her følger en kort, generell redegjørelse for de ulike selskapsformene.

Interkommunalt selskap. Begge selskapene driver i dag sin virksomhet i tråd med lov om interkommunale selskap av 29.1.1999 nr. 6. Selskapsformen kjennetegnes ved at den har deltagere framfor eiere, og at det kun er kommuner, fylkeskommuner og andre IKS som kan være deltagere. Deltagerne har til sammen ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser, og selskapet kan ikke gå konkurs. Selskapsformen er tilpasset en tett, offentlig eierstyring, ved blant annet at selskapsavtalen (tilsvarer vedtekter i AS) og endringer av denne, skal vedtas i alle deltagernes kommunestyre, medlemmer i representantskapet (som tilsvarende generalforsamling i AS) velges personlig av kommunestyrene, og at representantskapet har enkelte oppgaver som i et AS ligger til styret.

Aksjeselskap reguleres av lov om aksjeselskaper 13.6.1997 nr. 44 og lov om allmenaksjeselskaper 13.6.1997 nr. 45. Eierne betegnes som aksjonærer (eier av aksjer), som skyter inn kapital i selskapet ved stiftelsen (aksjekapital). Eiernes ansvar for selskapets forpliktelser er begrenset til kapitalinnskuddet, og aksjeselskaper kan gå konkurs. Eierandeler skifter eier ved salg av aksjer.

Samvirkeforetak opprettes etter reglene i lov om samvirkeforetak 29.6.2007 nr. 81. Eierne av et samvirkeforetak betegnes som medlemmer i foretaket. Samvirkeforetaksformen kjennetegnes av at den typisk brukes der medlemmer ønsker å *løse en oppgave i fellesskap*.

¹ Et samvirkeforetak er strengt tatt ikke et selskap, men et foretak. Vi bruker likevel gjennomgående begrepene «selskap» og «selskapsform» i denne utredningen.

Samvirkeforetaksformen kjennetegnes videre ved at medlemskapet er fleksibelt, ved at medlemskap som utgangspunkt er åpent for alle som kan få sine økonomiske interesser ivarett av foretaket, og at det er kort frist for utmelding. Begge deler kan imidlertid, med visse begrensninger, reguleres i vedtektene.

Forenklet oversikt – aktuelle selskapsformer:²

	Interkommunalt selskap (IKS)	Aksjeselskap (AS)	Samvirkeforetak (SA)
Eierskap	Deltagere - eierandeler	Aksjonærer - aksjer	Medlemmer - medlemskap
Begrensninger i hvem som kan delta/eie?	Kommuner, fylkes-kommuner og andre IKS	Styret samtykker – nektelse ved saklig grunn	Kan begrenses i vedtekter - saklig grunn
Hvordan avgjøres innmelding?	Likelydende vedtak i samtlige kst.	Kjøp/salg av aksjer	Styret godkjenner innmelding etter søknad
Lovens utmeldingsfrist	Ett års skriftlig varsel	Ingen.	Tre måneder.
Eiernes ansvar og risiko	Ubegrenset - konkursforbud	Begrenset til aksjeinnskudd	Begrenset til andelsinnskudd
Styringsdokument	Selskapsavtale	Vedtekter	Vedtekter
Øverste styringsorgan	Representantskap	Generalforsamling	Årsmøte
Hvem vedtar/ endrer styringsdokumentet?	Alle kst ³ «selv»	Generalforsamling	Årsmøte
Krav til beslutnings-dyktig eierorgan	2/3 av alle	Flertall av de møtende	Flertall av de møtende
Hvem representerer i eierorgan?	Personlig valgte medlemmer.	Fullmakt/valgt av kst.	Fullmakt/valgt av kst.
Hvem vedtar budsjett og økonomiplan?	Representantskap	Styret	Styret

Oppsummering og anbefaling om selskapsform

Utredningen om selskapsform viser at det er fordeler og ulemper med alle de aktuelle selskapsformene. Det er likevel noen fordeler og ulemper som veier tyngre enn andre.

² Denne oversikten er svært forenklet, og det er nyanser på flere av områdene. Disse framkommer av utredningen i det følgende. Oversikten er kun ment å gi en oversikt.

³ Kommunestyret

For en del av punktene som er vurdert er det arbeidsgruppas syn at disse ikke har særlig betydning for valg av selskapsform. Dette gjelder ansattrettigheter, virkeområdet for offentligrettslig lovgivning, revisors uavhengighet, og eierkommunenes økonomiske ansvar.

Arbeidsgruppa mener at kommunenes adgang til å kjøpe tjenester fra selskapet i egenregi kan opprettholdes uavhengig av selskapsform. IKS-loven er likevel i seg selv klart best egnet til å oppfylle kravene kjøp i egenregi, og SA er bedre egnet enn AS.

Med kommende endringer innenfor kommunestruktur har det vært viktig å se på hvordan fleksibilitet på eiersiden kan ivaretas på en hensiktsmessig måte. For aksjeselskapsformen ligger en særlig ulempe i at inn- og uttreden forutsetter et fungerende marked for kjøp og salg av aksjer.

Arbeidsgruppa er skeptisk til hvordan dette vil fungere for en interkommunal revisjonsenhet, og dette er alene et argument som gjør at vi anser aksjeselskapsformen for å være lite aktuell.

For IKS er det en kjensgjerning at reglene for inn – og uttreden kan oppleves som tungvinte. Det gjelder særlig kravet om likelydende vedtak i alle kommunestyre. For et selskap som vil få over 40 eiere, sier det seg selv at det vil være hensiktsmessig med en mer fleksibel ordning.

Arbeidsgruppas klare vurdering er at samvirkeforetaksformen er best egnet til å ivareta fleksibilitet på eiersiden, ved at en kommune enkelt kan melde seg inn og et medlem kan gå ut av foretaket ved utmelding innen en gitt frist. Vi mener at det er grunnlag for å sette en lengre utmeldingsfrist enn samvirkelovens hovedregel om tre måneder for dette selskapet, og at vedtektene bør sette begrensninger på hvem som kan bli medlemmer.

Arbeidsgruppen har lagt betydelig vekt på at man ikke kjenner utfallet av det pågående lovarbeidet i EU angående regelverket om offentlig støtte i tilknytning til selskapsformen IKS.

I vurderingen er det også tatt hensyn til at det i IKS stilles krav om personlig oppmøte av minst 2/3 av representantskapsmedlemmene, mens det i SA ikke stilles tilsvarende krav. Dette gir SA-formen en fleksibilitet som vil komme til nytte i et nytt selskap med mange eiere spredt over et stort geografisk område.

Arbeidsgruppa ser i all hovedsak ett tydelig argument mot samvirkeforetaksformen, og det er rett og slett at den er relativt lite utprøvd som foretaksform for revisjonsvirksomhet, eller andre tjenester som kan sammenlignes med kommunal revisjon. Det er en risiko for at det kan oppstå problemstillinger som ingen har tenkt på. Vi mener likevel at fordelene ved å velge denne selskapsformen er så store, at dette momentet har mindre betydning i avveiningen. KS advokatene har gjort en vurdering av om samvirkeforetak kan være en aktuell organisasjonsform når kommuner skal drive en virksomhet i samarbeid med andre (oktober 2014). Konklusjonen i denne utredningen er at samvirke er en mulig organisasjonsform for kommunal revisjon.

Styringsgruppas anbefaling er derfor at det nye selskapet etableres som et samvirkeforetak (SA).

I vedtektene som er foreslått er det forsøkt ivaretatt de behov vi mener eierne (kommunene) har når det gjelder styring av et selskap av denne type, og som ikke er ivaretatt i selve samvirkeloven. Se vedlegg 2 for forslag til vedtekter med utfyllende kommentarer. Vedtektene er gjennomgått av advokatene i KS for kvalitetssikring.

5. Økonomi og eierforpliktelser

Selskapene har i dag etablert avtaler og honorar for de tjenestene kommunene får utført. Denne oversikten viser at det ikke er store forskjeller mellom selskapene når det gjelder honorar for sammenlignbare kommuner. Et nyetablert selskap må innrette sin driftsmodell slik at alle relevante kostnader ved driften reflekteres i selskapet og dermed i honoraret kommunene betaler. Organiseringen vil dermed ikke være i strid med støttereglene i EØS-avtalen. Dette er også tilfellet for dagens organisering. Forslagene som følger i vedlegget om fordeling av eierandel og stemmerett er basert på samvirkeforetak som selskapsform for et nytt selskap.

I vedlegg 3 gis en samlet oversikt på økonomi og eierforpliktelser.

Selskapenes regnskaper

Status for selskapenes driftsinntekter/utgifter, eiendeler, gjeld og egenkapital i regnskapet for 2015 er gjengitt i en tabell i vedlegg 3.

KomRev Trøndelag IKS følger kommunale regnskapsprinsipper, mens Revisjon Midt-Norge IKS følger regnskapsloven. Regnskapsloven gjelder for samvirkeforetak.

Det foreslås at både aktiva og passiva flyttes med fra begge selskapene og inn i nytt selskap.

Kostnadsfordeling

Det foreslås at honorarene for dagens kommuner videreføres på samme nivå inn i et nytt selskap.

Ut fra forslaget om å etablere selskapet som et samvirkeforetak er det i vedlegg 3 foreslått en fordeling av eierandel, andelsinnskudd og stemmerett. I forslaget til vedtekter er det foreslått at omsetning (honorar) er det kriteriet som skal legges til grunn for antall stemmer på årsmøtet. Her er det lagt inn 6 ulike intervall for omsetning og fordeling av stemmer basert på dette. Denne modellen gir flere stemmer til medlemmer (kommuner) som har en forholdsvis større andel av omsetningen enn medlemmer som har en mindre andel av omsetningen.

Innskudd

Innskuddskapitalen i begge selskapene overføres til nytt selskap som en del av den generelle overføringen av aktiva og passiva.

Dagens innskuddskapital i de to selskapene utgjør samlet kr 2.844.000. I et nytt sammenslått selskap foreslås det et andelsinnskudd fra deltakerne som i sum gir en kapital på kr 2.800.000. Andelsinnskuddet foreslås fastsatt med 6 ulike intervall med bakgrunn i innbyggertall. Basert på denne fordelingen er det behov for en justering av innskuddet for den enkelte kommune i forhold til dagens situasjon. Av praktiske årsaker foreslås det at denne endringen, som gjelder økning og reduksjon av eksisterende innskudd, løses med de aktiva som i dag er i selskapene. Se vedlegg 3 for forslag til ny fordeling av innskudd. Differansen for den enkelte kommune, mellom dagens innskudd og forslag til nytt innskudd, utlignes mot honoraret i løpet av en treårs periode.

I et samvirkeforetak hefter eierne eller medlemmene for innskutt andelsinnskudd. I tillegg har medlemmene og foretaket en gjensidig rett til å gjøre opp kontraktrettslige retter og plikter som har oppstått i tilknytning til medlemskapet.

Pensjon

Begge revisjonsselskapene har KLP som sin pensjonsleverandør. Ansattes pensjonsordning er en ytelsesbasert pensjonsordning som gir en avtalt utbetaling ved oppnådd pensjonsalder. Det foreslås at medlemskapet i KLP videreføres i et nytt selskap.

Dagens eierkommuner hefter for pensjonsforpliktelsene i forhold til sin eierandel i selskapet.

KLP har beregnet engangspremien i de to selskapene til sikringsordningen ved en eventuell avvikling. Ut fra en beregning per 1 oktober 2016 utgjør dette for KomRev Trøndelag IKS et premiebeløp på netto kr 18 627 155, mens for Revisjon Midt-Norge IKS er nettobeløpet kr 10 805 332. For virksomheter som er tilsluttet avtalen om overføring og samordning av pensjonsrettigheter (overføringsavtalen), skal det i forbindelse med avvikling kreves en engangspremie for forventede framtidig tilleggspremie til sikringsordningen.

Det foreslås at dagens forpliktelser videreføres i et nytt selskap.

6. Organisering og lokalisering

Navnet på nytt selskap blir Revisjon Midt-Norge SA. Forretningssted for det nye selskapet legges til Steinkjer. I dagens selskaper er ikke administrative eller faglige stillinger (ledelse) eller funksjoner bundet til forretningssted eller hovedkontor. Det er god erfaring i begge selskapene med en fleksibel organisering, der styret til enhver tid vurderer kontorer, ansatte og funksjoner til beste for selskapet.

Dagens kontorstruktur i de to selskapene videreføres inn i det nye selskapet.

7. Forholdet til de ansatte

I utredningen har tillitsvalgte fra begge selskapene sittet i den interne styringsorganisasjonen for prosjektet. Dette for å sikre en best mulig prosess mellom arbeidsgivere og arbeidstakere.

Arbeidstakerorganisasjonene i begge selskapene har gitt sin uttalelse, jf. [vedlegg 4](#).

Ved etablering av et nytt selskap legges det til grunn at kapittel 16 i Arbeidsmiljøloven om virksomhetsoverdragelse kommer til anvendelse. En virksomhetsoverdragelse gir alle ansatte tilbud om stilling i den nye revisjonsenheten med samme lønns- og arbeidsvilkår som de har i dag. De ansatte beholder sine individuelle arbeidsavtaler. Eventuelle behov for harmonisering av lønns- og arbeidsvilkår mellom ansatte må skje gjennom prosesser mellom arbeidstakere og arbeidsgiver i nytt selskap. Eksisterende pensjonsordninger gjøres gjeldende for de overførte arbeidstakerne.

Det nye selskapet meldes inn i arbeidsgiverorganisasjonen KS Bedrift, slik tilfellet er for de to selskapene i dag. Dette sikrer at dagens avtaleverk på selskapsnivå også kan videreføres i nytt selskap.

8. Tjenester

Innholdet i de tjenestene eierkommunene får fra dagens to selskapene er i all hovedsak sammenfallende. Utgangspunktet er derfor at de tjenestene som selskapene i dag utfører for sine eierkommuner videreføres i nytt selskap. Dette betyr at eierkommunene vil få levert tjenester innenfor regnskapsrevisjon, attestasjoner, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og rådgivning innenfor de avgrensninger som gjelder.

En arbeidsgruppe bestående av representanter fra begge selskapene har sett nærmere på tjenester og arbeidsform i de to selskapene. Innenfor alle arbeidsområdene er oppgaver, praksis og arbeidsverktøy kartlagt. Ut fra denne kartleggingen vil det arbeides videre med å bestemme beste praksis og samordning av tjenesteproduksjonen. Kartleggingen viser at det i arbeidsmetodikk og arbeidsverktøy er mye som er felles for begge selskap.

Tiltak for å bidra til en bedre samhandling er allerede iverksatt i form av et tettere samarbeid. Dette handler om gjensidig kvalitetskontroll av hverandres arbeid, samarbeid om prosjekter og bistand til oppgaveløsning ved behov.

Dagens leveranseavtaler som de to selskapene har med sine eierkommuner videreføres inn i nytt selskap. En eventuell gjennomgang og vurderinger av innholdet i leveranseavtalene er det naturlig å foreta etter en sammenslåing.

9. Hvordan gjennomføre en prosess med etablering av nytt selskap?

Forutsatt positive vedtak i favør av forslaget om sammenslåing av de to selskapene vil prosessen for gjennomføring av sammenslåingen se slik ut:

1. Stiftelse av et nytt SA

Stiftelse av foretaket følger reglene i samvirkeoven kap 2. Det skal vedtas et stiftelsesdokument, med forslag om styremedlemmer, vedtekter og åpningsbalanse.

Styret må deretter ansette en daglig leder. Det er en klar fordel om ansettelsen skjer i god tid før 1.1.2018.

2. Avtale om overføring av aktiva og passiva («innmat»)

Det må utferdiges en avtale om overføring av de to selskapers aktiva og passiva til det nye selskapet.

Der overføringen innebærer et debitorskifte, må det sikres samtykke fra kreditor. For avtaler om leie av lokaler gjelder husleieloven § 8-4, om samtykke fra utleier.

Ift de ansatte bør det klargjøres virkningen av at overføringen går inn under reglene i arbeidsmiljøloven kap 16 om virksomhetsoverdragelse.

3. Det nye selskapet må velges som revisor hos kundene.

Det nye selskapet er et nytt rettssubjekt, og må formelt velges som revisor hos sine kunder/medlemskommuner.

4. Avvikling av de gamle IKS-selskapene

De gamle selskapene oppløses i tråd med reglene i IKS-loven.

VEDLEGG:

1. Utredning om valg av selskapsform for nytt, felles revisjonsselskap
2. Forslag til vedtekter med kommentarer
3. FaktaArk – andelsinnskudd – stemmerett
4. Uttalelsene arbeidstakerorganisasjonene
5. Vedtekter

NOTATER

Utredning fra KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS:

Valg av selskapsform for nytt, felles revisjonsselskap

Rapport fra den interne arbeidsgruppa

Forord

Denne rapporten oppsummerer en intern arbeidsgruppes utredning av selskapsform/organisasjonsform for et nytt, felles revisjonsselskap for eierkommunene og -fylkeskommunene (heretter «eierkommunene») i KomRev Trøndelag IKS (KRT) og Revisjon Midt-Norge IKS (RMN).

Rapporten er del av et større, pågående utredningsarbeid i anledning sammenslåing av de to selskapene, og er utarbeidet på oppdrag fra styringsgruppa for denne utredningen.

Rapporten er skrevet av Johannes Nestvold (KomRev Trøndelag IKS), Gard S. G. Lyng (Revisjon Midt-Norge IKS) og Frode Singstad (Revisjon Midt-Norge IKS) høsten 2016.

Rapporten er bygget opp etter følgende struktur: Først en presentasjon av mandatet vi har jobbet etter, og en generell gjennomgang av aktuelle selskapsformer (kapitlene 1 og 2). Deretter følger en redegjørelse for de fleste punktene i mandatet (kapittel 3-10), der målet er å vurdere hvilken betydning selskapsformen har for disse punktene. På bakgrunn av dette kommer arbeidsgruppas anbefaling for valg av selskapsform (kapittel 11).

Som vedlegg ligger en redegjørelse for prosessen med etablering av nytt selskap og nedlegging av de gamle, samt vårt forslag til vedtekter for det nye selskapet.

Innhold

1. Mandat	3
2. Aktuelle selskapsformer	4
3. Fleksibilitet på eiersiden.....	5
4. Gjennomføring av møter i eierorgan.....	8
5. Økonomisk ansvar og risiko som eier	10
6. Kommunenes muligheter til å kjøpe revisjonstjenester i egenregi	12
7. Ansattes rettigheter	15
8. Revisors uavhengighet – og betydningen av dette ved valg av selskapsform	16
9. Forbudet mot offentlig støtte	18
10. Betydning for diverse offentligrettslige regler	21
11. Oppsummering og arbeidsgruppens anbefaling	24
Vedlegg 1: Gjennomføring av prosessen.....	25

1. Mandat

Arbeidsgruppen har jobbet ut fra følgende mandat, gitt av styringsgruppen:

Det nye selskapet vil ha fylkeskommunen og mange kommuner som eiere, og det må utredes alternative selskapsformer. Det anses som strategisk viktig å velge en selskapsform som gir fleksibilitet på eiersiden. Det er videre en pågående debatt om forvaltningens mulighet til å drive i markedet og hvordan dette skal håndteres i forhold til lov om offentlige anskaffelser.

I utredningen må følgende forhold drøftes:

- *gjennomføring av prosessen: nedlegging og nyetablering eller fusjon og omdannelse?*
- *en fleksibilitet med hensyn til inn- og uttreden av eiere*
- *ansattrettigheter*
- *pensjon og skatt (må avgrenses mot gruppe 2)*
- *gjennomføring av møter i eierorgan:*
- *har selskapsform betydning for virkeområde til offentlighetslova, forvaltningsloven eller regler om taushetsplikt?*
- *har selskapsform betydning for hvordan revisors uavhengighet vurderes eller oppfattes?*
- *hvordan skal en «kjøpe seg inn» i det nye selskapet, innskutt kapital*
- *økonomisk ansvar og risiko som eier*
- *økonomisk oppgjør ved uttreden*
- *en vurdering av egenregi vs næringsrettet virksomhet, sett i lys av forslag til endringer i lov om offentlige anskaffelser*
 - *i samme selskap*
 - *i eget selskap*
- *Utarbeide forslag til selskapsavtale. Viktig at det foreligger en kortversjon av utredningen som eventuelt kan ligge som vedlegg til beslutningsdokumentet.*

Selskapsavtalen kan og bør kvalitetssikres av eksterne ressurser, gjerne KS Bedrift eller KS Advokatene. Frist til prosjektledergruppa: 31.12.2016.

2. Aktuelle selskapsformer

Denne utredningen tar utgangspunkt i følgende tre aktuelle selskapsformer¹: Interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS) og samvirkeforetak (SA). Her følger en kort, generell redegjørelse for de ulike selskapsformene.

Interkommunalt selskap. Begge selskapene driver i dag sin virksomhet i tråd med lov om interkommunale selskap av 29.1.1999 nr. 6. Selskapsformen kjennetegnes ved at den har deltagere framfor eiere, og at det kun er kommuner, fylkeskommuner og andre IKS som kan være deltagere. Deltagerne har til sammen ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser, og selskapet kan ikke gå konkurs. Selskapsformen er tilpasset en tett, offentlig eierstyring, ved blant annet at selskapsavtalen (tilsvarer vedtekter i AS) og endringer av denne skal vedtas i alle deltagerens kommunestyre, medlemmer i representantskapet (som tilsvarende generalforsamling i AS) velges personlig av kommunestyrene, og at representantskapet har enkelte oppgaver som i et AS ligger til styret.

Aksjeselskap reguleres av lov om aksjeselskaper 13.6.1997 nr. 44 og lov om allmennaksjeselskaper 13.6.1997 nr. 45. Eierne betegnes som aksjonærer (eier av aksjer), som skyter inn kapital i selskapet ved stiftelsen (aksjekapital). Eiernes ansvar for selskapets forpliktelser er begrenset til kapitalinnskuddet, og aksjeselskaper kan gå konkurs. Eierandeler skifter eier ved salg av aksjer.

Samvirkeforetak opprettes etter reglene i lov om samvirkeforetak 29.6.2007 nr. 81. «Eierne» av et samvirkeforetak betegnes som medlemmer. Samvirkeforetak velges ofte der stifterne har en oppgave de vil løse i fellesskap. For at en virksomhet skal være et samvirkeforetak, må den oppfylle tre sentrale vilkår i samvirkeforetakslovens § 1: vilkåret om økonomisk hovedformål (formålskriteriet), vilkåret om omsetning mellom foretak og medlem (omsetningskriteriet), og vilkåret om at avkastningen kan fordeles etter omsetning (fordelingskriteriet).

Forenklet oversikt – aktuelle selskapsformer:²

	Interkommunalt selskap (IKS)	Aksjeselskap (AS)	Samvirkeforetak (SA)
Eierskap	Deltagere - eierandeler	Aksjonærer - aksjer	Medlemmer - medlemskap
Begrensninger i hvem som kan delta/eie?	Kommuner, fylkeskommuner og andre IKS	Styret samtykker – nektelse ved saklig grunn	Kan begrenses i vedtekter - saklig grunn
Hvordan avgjøres innmelding?	Likelydende vedtak i samtlige kst.	Kjøp/salg av aksjer	Styret godkjenner innmelding etter søknad
Lovens utmeldingsfrist	Ett års skriftlig varsel	Ingen	Tre måneder
Eiernes ansvar og risiko	Ubegrenset - konkursforbud	Begrenset til aksjeinnskudd	Begrenset til andelsinnskudd
Styringsdokument	Selskapsavtale	Vedtekter	Vedtekter
Øverste styringsorgan	Representantskap	Generalforsamling	Årsmøte
Hvem vedtar/ endrer styringsdokumentet?	Alle kst ³ «selv»	Generalforsamlingen	Årsmøtet
Krav til beslutningsdyktig eierorgan	2/3 av stemmene	Flertall av de møtende	Flertall av de møtende
Hvem representerer i eierorgan?	Personlig valgte medlemmer med vara	Fullmakt/valgt av kst.	Fullmakt/valgt av kst.
Hvem vedtar budsjett og økonomiplan?	Representantskap	Styret	Styret

¹ Et samvirkeforetak er strengt tatt ikke et selskap, men et foretak. Vi bruker likevel gjennomgående begrepene «selskap» og «selskapsform» i denne utredningen.

² Denne oversikten er svært forenklet, og det er nyanser på flere av områdene. Disse framkommer av utredningen i det følgende. Oversikten er kun ment å gi en innledende oversikt.

³ Kommunestyre

3. Flexibilitet på eiersiden

Bakgrunn

Begge dagens selskaper er organisert som IKS; en selskapsform som av mange er opplevd å være lite fleksibel når det gjelder muligheten for at en kommune kan melde (kjøpe) seg inn i selskapet eller melde (selge) seg ut. Problemstillingen er aktualisert gjennom kommunereformen og de strukturendringene som kommer. I en situasjon med et kommunelandskap i endring, vil det være en stor fordel for både eierkommuner og selskapet med en noe enklere ordning for inn- og utmelding av kommuner. Dette er bakgrunnen for at fleksibilitet på eiersiden er et av punktene denne utredningen skal drøfte.

Ulike selskapsformer

Her redegjøres det for ulikheter knyttet til reglene for inn- og uttreden for de ulike selskapsformene.

IKS

I et IKS er det kun kommuner, fylkeskommuner eller andre IKS som kan være deltagere, jf. IKS-loven § 1. Inntreden forutsetter endring av selskapsavtalen.⁴ For kommuner er myndigheten til å godta endringer av selskapsavtalen lagt til kommunestyret. Det innebærer at inntreden av et nytt medlem i et IKS betinger positivt og likelydende vedtak i kommunestyrene til samtlige eierkommuner.⁵

Uttreden skjer normalt med ett års skriftlig varsel, med mindre annet er regulert i selskapsavtalen, jf. § 30 første ledd. Ifølge forarbeidene er det ikke anledning til å avtale en lenger alminnelig oppsigelsesfrist, men i tredje punktum er det åpnet for at det kan avtales at avtalen i en viss tid kan gjøres uoppsigelig.⁶

Også ved uttreden må selskapsavtalen endres, noe som innebærer at kommunestyrene i de gjenværende deltakerkommunene må vedta den på nytt.

AS

Utgangspunktet i et aksjeselskap er at enhver kan bli aksjonær, med mindre annet er bestemt i vedtektene. Man blir aksjonær ved å delta ved stiftelsen av selskapet, eller ved senere kjøp av aksjer fra andre aksjonærer. Kjøp av aksjer betinger selvsagt at noen ønsker å selge. Kjøpet betinger videre samtykke fra selskapets styre, med krav om saklig grunn for ev. å nekte å godta aksjonæren, jf. § asl. 4-16 annet ledd. Generalforsamlingen kan også vedta nyttegning av aksjer ved kapitalforhøyelse, slik at nye eiere kan komme til, jf. aksjeloven § 10-1.⁷

SA

Samvirkeforetaksformen kjennetegnes ved at medlemskap er fleksibelt. I et samvirkeforetak skal medlemskap være åpent for *de som kan få sine økonomiske interesser ivaretatt* av foretaket.⁸ Det kan inntas begrensninger for medlemskap i vedtektene, såfremt det er saklig grunn for dette. I et SA

⁴ Andeler i selskapet kan bare overdras dersom det foreligger samtykke fra de øvrige deltagerne, jf. § 26 første ledd.

⁵ Et alternativ til inntreden er eierskifte av eierandel hvor ny eier trer inn i tidligere eiers rettsstilling med hensyn til rettigheter og forpliktelser, jf. § 26 andre ledd. Dette vil si at ny eier vil måtte akseptere den allerede etablert rettsstilling og et eventuelt forutgående gjeldsansvar som står i forhold til dennes eierandel. Dette er erfaringsmessig mindre aktuelt for dette type selskap.

⁶ Ot.prp. nr. 53 (1997-98), avsnitt 9.1

⁷ Aksjeloven har bestemmelser om forkjøpsrett og fortrinnsrett til nye aksjer, jf. §§ 4-19 flg og 10-4 flg. Bestemmelsene om forkjøpsrett ved eierskifte kan settes til side i vedtektene, mens fortrinnsretten ved nyttegning som hovedregel ikke kan det, se. imidlertid § 10-5.

⁸ I forarbeidene er det uttrykkelig sagt at kommuner kan være medlemmer i et samvirke.

skjer innmelding ved en søknad til og behandling av styret. Styret kan nekte innmelding ved saklig grunn.

Uttreden av selskapet skjer skriftlig og det kan som utgangspunkt ikke fastsettes en lengre frist i vedtektene enn tre måneder. Fristen kan forlenges utover tre måneder, dersom det foreligger «*tungtveiende, saklige grunner*». jf. § 22 andre ledd. Se nærmere om denne problemstillingen under «drøfting og anbefaling».

Drøfting og anbefaling

Inntreden

En hovedforskjell mellom selskapsformene er at det i et AS og SA er styret som avgjør spørsmål om innmelding, mens det i et IKS krever positivt og likelydende vedtak i samtlige eierkommuners kommunestyre.

Sett fra eiersiden vil inntreden i et IKS derfor fremstå som en tyngre prosess enn inntreden i et AS eller et SA, og slik begrense fleksibiliteten på deltagersiden.

Når man skal veie hensynet til fleksibilitet, bør man ikke glemme at deltagerens medbestemmelse i spørsmålet om hvem som skal være eiere, trolig styrker deltagerens eierfølelse.

For inntreden i AS forutsetter det at aksjer er å få kjøpt. For SA foreligger det ingen tilsvarende begrensning. Arbeidsgruppas syn er derfor at SA er den selskapsformen som i størst grad ivaretar hensynet til fleksibel inntreden i foretaket.

Uttreden

Som aksjonær i et AS trer man ut av selskapet ved å selge aksjene. Øvrige aksjonærer har forkjøpsrett, altså rett til å tre inn i salgsavtalen.

Ved salg av aksjer i et kommunalt revisjonsselskap får man fort spørsmål om det foreligger et fungerende marked for kjøp og salg av disse aksjene. Det kan vise seg vanskelig å få solgt aksjene, hvilket indikerer at selskapsformen er mindre fleksibel med tanke på uttreden.

Uttreden fra et SA og et IKS har ikke samme begrensning som AS. For disse selskapsformene vil utmeldingen som hovedregel anses gjennomført ved utløpet av utmeldingsfristen. For IKS kommer det i tillegg krav om at alle gjenværende kommuner må vedta ny selskapsavtale, som i praksis vil gjøre at utmeldingsprosessen kan oppleves som tungvint for øvrige eiere.

Særlig om utmeldingsfristen for SA

Samvirkeoven har som utgangspunkt at det skal være enkelt å melde seg ut og inn i foretaket. Derfor er utmeldingsfristen som hovedregel satt til 3 måneder. Om foretaket ønsker å ha en lengre frist, forutsetter det «*tungtveiende, saklige grunner*». Spørsmålet her er om hva som kreves for å sette lengre frist for utmelding av et kommunalt revisjonsselskap enn det hovedregelen tilsier.

Det er her to hensyn som må veies opp mot hverandre: Medlemmets ønske om fleksibel og rask uttreden, mot selskapets behov for stabile forhold og effektiv ressursutnyttelse i markedet. Stabilitet i denne forbindelse indikerer trygghet for omsetning av tjenestene som foretaket skal levere. Også sett fra arbeidstakersiden vil behov for stabilitet, i form av kontinuitet på eiersiden, være viktig.

Selskapets behov for «*stabile leveranser og en viss kontinuitet på medlemssiden*», er relevant ved vurderingen av fristens lengde, og er i lovens forarbeider trukket fram som et tungt argument for å forlenge fristen.

Forarbeidene peker også på at forholdet til utmeldingsfristen kan være viktigere for mindre selskaper enn for større – igjen fordi en utmelding i et lite selskap kan ramme «*urimelig hardt*». I vårt tilfelle vil det sammenslåtte selskapet bli å anse som et av Norges største kommunale revisjonsselskaper, men sammenlignet med foretak som Coop, Tine og Felleskjøpet, er det åpenbart likevel snakk om et

mindre selskap. Hovedregelen om tre måneders utmeldingsfrist vil også kunne ramme mellomstore selskap tungt dersom en gruppe medlemmer bestemmer seg for å melde seg ut i samme periode.

Forarbeidene åpner opp for at fristen i enkelte tilfeller bør kunne utvides eller settes til en bestemt dato i året ut fra et «*planleggingshensyn*». Dette er svært relevant for et revisjonsselskap som i stor grad baserer sin produksjon på et fast årshjul, med avleggelsen av revisjonsberetninger om våren som en sentral milepæl. Et tilleggs argument er at private selskaper som hovedregel velger revisor på den ordinære generalforsamlingen om våren (en gang per år). Også dette taler for at utmeldingsfristen bør tilpasses revisjonens årshjul, slik at en unngår utmeldinger for eksempel midt i årsoppgjøret (februar-april).

Etter arbeidsgruppas vurdering viser denne gjennomgangen at mange av de hensynene departementet vektlegger som argument for å forlenge fristen utover lovens regel, i høyeste grad er til stede for vår virksomhet. Med andre ord foreligger det tungtveiende, saklige grunner for å legge til grunn en lengre utmeldingsfrist en samvirkelovens utgangspunkt. Arbeidsgruppas syn er at en utmeldingsfrist på 12 måneder, eventuelt konkretisert til en fast dato på forsommeren, harmonerer godt med de planleggingshensynene forarbeidene viser til.

Arbeidsgruppas vurdering er derfor at SA også er den selskapsformen som i størst grad ivaretar hensynet til fleksibel uttreden.

4. Gjennomføring av møter i eierorgan

Bakgrunn

Bakgrunnen for at gjennomføring av møter i eierorgan er tatt opp som et eget punkt i mandatet, er at mange IKS har opplevd at IKS-lovens krav til personlig oppmøte kan gjøre det utfordrende å sikre at representantskapet er beslutningsdyktig. Her vil vi derfor redegjøre for hvordan dette stiller seg for de ulike selskapstypene.

Ulike selskapsformer

IKS

IKS-loven § 9 bestemmer at representantskapet er beslutningsdyktig når minst halvdel av medlemmene er til stede, og disse representerer minst to tredeler av stemmene. Møter i representantskap kan kun gjennomføres ved fysisk oppmøte fra de valgte representantene,⁹ og bruk av fullmakt til stedfortreder er i strid med IKS-loven.¹⁰

AS

Aksjelovens hovedregel er at generalforsamlingen treffer beslutninger ved alminnelig flertall av de fremmøtte/avgitte stemmene, jf. asl. § 5-17. Loven oppstiller ingen nedre grense for hvor stor andel av aksjene som må være representert for at organet skal være beslutningsdyktig, såfremt innkalling er lovlig eller godkjent. En aksjonær har anledning til å bemyndige en annen, ved fullmakt, til å møte og stemme for seg i generalforsamlingen, jf. asl. § 5-2.

Endring av vedtekter krever to tredjedeler av de avgitte stemmer og av aksjekapitalen som er representert, jf. § 5-18 første ledd.

Aksjeloven åpner for at det kan vedtektsfestes andre flertallskrav, jf. § 5-17 tredje ledd.

SA

For samvirkeforetak er reglene tilsvarende som for aksjeselskap. Hovedregelen er alminnelig flertall av de avgitte stemmene, men dette kan endres i vedtektene, jf. samvirkeoven § 53 første og tredje ledd.

Også for samvirkeforetak krever vedtektsendring to tredjedeler av de avgitte stemmene, jf. § 54.

Et medlem har som utgangspunkt anledning til å gi fullmakt til en annen til å møte og stemme på sine vegne i årsmøtet, såfremt annet ikke er fastsatt i vedtektene, jf. samvirkeoven § 36.

Drøfting og anbefaling

IKS-modellen stiller langt større krav til deltakelse på møter i eierorgan enn AS og SA. På den ene siden kan man anse IKS-modellen som en garanti for at eierkommunene må følge opp sitt eierskap i selskapet, ved bla. å møte i eierorganet, noe som må ses på som positivt. På den andre siden er det erfaringsmessig en til dels stor utfordring å sikre at representantskapet i det hele tatt er beslutningsdyktig. Utfordringen er ofte større jo flere eiere man har, og jo større geografisk område de er spredt over.

Arbeidsgruppas vurdering er at AS og SA på dette området innebærer en fleksibilitet som det nye selskapet vil kunne ha stor nytte av. Vi begrunner dette særlig med at det nye selskapet vil få mange eierkommuner spredt over et stort geografisk område. Den fleksibiliteten AS eller SA gir, vil sikre at

⁹ Jf. [Brev fra KMD til KS Bedrift](#), datert 01.07.2016.

¹⁰ Det skyldes at IKS-lovens ordning er at representantene skal velges personlig av kommunestyret selv, jf. iksl. § 6. Det er stadfestet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) i sak 05/3032. For å sikre representasjon på møter i representantskap, velger derfor de fleste kommuner en personlig vara til kommunens representant.

eierorganet uansett er beslutningsdyktig, uavhengig av hvor mange av selskapets aksjonærer/medlemmer som møter.

Dette får som konsekvens at man ikke vil ha den samme garantien som etter IKS-loven, for at en viss andel av eierne er nødt til å møte opp. Fra selskapets side kan det være negativt, for eksempel i tilfeller der selskapet har behov for å drøfte viktige strategiske spørsmål med sine eiere/medlemmer. Etter arbeidsgruppas syn kan dette avhjelpest ved å jobbe på andre måter for å sikre at kommunene skal være representert ved politisk ledelse på de viktige møtene i eierorgan, ev. på uformelle eiermøter. Dette kan for eksempel nedfelles i en felles eierstrategi som kommunene vedtar i sine kommunestyre, og som gjennom dette forplikter kommunene i større grad enn hva som følger av loven.

5. Økonomisk ansvar og risiko som eier

Bakgrunn

Spørsmålet om eiernes ansvar og risiko for selskapets drift og forpliktelser blir satt på prøve i forbindelse med gjeldsforfølgning fra kreditorene. Der selskapets likvide midler ikke er tilstrekkelige til å gi dekning for de krav selskapet har rettet mot seg, kommer dette særlig på spissen.

Ulike selskapsformer

I dette avsnittet vil vi redegjøre for ulikheter med hensyn til reglene for eiernes økonomiske ansvar og risiko knyttet til de ulike organiseringsformene: Interkommunalt selskap, aksjeselskap og samvirkeforetak.

IKS

Interkommunale selskaper skiller seg fra aksjeselskap og samvirkeforetak når det gjelder ansvarsform. Til sammen har deltagerne i et IKS økonomisk ansvar for selskapets totale forpliktelser. På den måten er ansvaret ovenfor kreditorene ubegrenset, jf iks-loven § 3.

Derimot er den enkelte deltagers ansvar begrenset til en prosent- eller brøkdel av forpliktelsene. Det innebærer at den enkelte kreditor må forholde seg til hver enkelt deltager for den forholdsmessige del av forpliktelsen.

Det ubegrensede ansvaret deltagerne har i IKS forsterkes ved at lovens § 23 oppstiller et konkursforbud for interkommunale selskaper. Se nærmere om dette i utredningens kapittel 9.

AS

For aksjeselskap har ikke eierne (aksjonærene) ansvar for selskapets forpliktelser, jf. aksjeloven § 1-2 første ledd. Utgangspunktet er at eierne kun er økonomisk ansvarlig, og dermed kan tape sitt aksjeinnskudd (aksjekapital). Kreditorene må derfor forholde seg til selskapet for dekning av sine krav. Aksjeselskap kan gå konkurs.

SA

Medlemmene i et samvirkeforetak forplikter seg eventuelt til å betale inn et innskuddsbeløp i foretaket og vil i likhet med aksjonærer i et aksjeselskap være økonomisk ansvarlig for dette beløpet, jf. § 16 første ledd nr. 2. Utover dette har ingen av medlemmene et personlig ansvar for de forpliktelser et samvirkeforetak pådrar seg jf. samvirkeloven § 1 andre ledd nr. 2. Foretaket kan gå konkurs.

Drøfting og anbefaling

Sett fra en eiers ståsted vil fordelene ved å organisere virksomheter i et aksjeselskap eller et samvirkeforetak være at den økonomiske risikoen i større grad er forutsigbar, vurdert opp mot et interkommunalt selskap, der ansvaret er ubegrenset. Uten direkte styring og kontroll med virksomheten vil ansvars omfang kunne være uoversiktlig.

Vurderingen av risiko må – naturlig nok - ses på bakgrunn av den virksomhet som drives og det formål denne skal tjene. Kommunal revisjon må anses som en virksomhet der den økonomiske risikoen kan anses som lav:

- lav økonomisk risiko – inntektene er i all hovedsak styrt av deltakerne
- forutsigbar drift – oppgavene er kjente og kostnadene varierer i liten grad over tid
- lite kapitalkrevende virksomhet - ikke behov for å ta opp lån ut over det som er knyttet til daglig drift

Fordi risikoen knyttet til eier- eller medlemskap i et selskap som driver med kommunal revisjon er såpass begrenset, er arbeidsgruppens syn at dette spørsmålet ikke bør ha avgjørende betydning for valg av selskapsform.

6. Kommunenes muligheter til å kjøpe revisjonstjenester i egenregi

Her redegjør vi for om valg av selskapsform har betydning for kommunenes mulighet til å kjøpe tjenester direkte fra selskapet uten å følge anskaffelsesregelverket, på grunn av unntak for såkalt utvidet egenregi (heretter bare «egenregi»)¹¹.

Bakgrunn/regelverk

Uansett selskapsform vil den nye revisjonsenheten være et selvstendig rettssubjekt, og ikke del av noen kommune. Når kommuner og fylkeskommuner går utenfor sin egen organisasjon for å få utført tjenester, er hovedregelen at de skal sikre konkurranse om det aktuelle oppdraget.

Regelverket for offentlige anskaffelser har imidlertid et viktig unntak fra denne regelen: Utvidet egenregi. Dette unntaket kommer til anvendelse når oppdragsgiver og leverandør er så tett knyttet opp til hverandre, ofte gjennom eierskap og omsetning, at det er naturlig å anse leverandøren som en forlengelse av oppdragsgivers virksomhet.

For at det nye selskapet skal kunne utføre revisjonstjenester i utvidet egenregi, altså uten konkurranse, må følgende kriterier være oppfylt:¹²

- a) oppdragsgiver må utøve en kontroll over selskapet som svarer til den kontroll han utøver over sin egen virksomhet
- b) selskapet må utføre mer enn 80 prosent av sin aktivitet for oppdragsgiver eller andre rettssubjekter som oppdragsgiver kontrollerer
- c) det kan ikke være privat deltakelse i selskapet

Relevante særtrekk ved de ulike selskapsformene

IKS

Det er flere kjennetegn ved IKS-formen som gjør at den er meget godt egnet til å oppfylle vilkårene for egenregi. Det skyldes at IKS i sin form er tilpasset offentlig sektor, med særregler for å ivareta hensynene til en tett, offentlig eierstyring, og har nær sammenheng med at deltakerne i et IKS er ansvarlige for selskapets forpliktelser fullt ut.

Blant særreglene for IKS kan vi nevne at det er eierne, gjennom representantskapet, som vedtar selskapets budsjett, der dette ligger til styret i aksjeselskap og samvirke. Videre må endringer i selskapsavtalen i et IKS vedtas av alle kommunestyrene i deltakerkommunene, der det i et AS gjøres endringer i vedtektene i generalforsamlingen. Reglene om når eierorganet er beslutningsdyktig er et annet eksempel, fordi det medfører at kommunene i større grad er forpliktet til å møte opp og utøve eierstyring. Alt dette er forhold som medfører at kommunenes kontroll med virksomheten styrkes.

I tillegg kommer at et IKS ikke kan ha private eiere/deltakere, noe som gjør problemstillinger knyttet til vilkår c) uaktuelle.

AS

Aksjeselskapsformen har ikke de samme kjennetegn som IKS, når det gjelder eierstyring og kontroll. Derimot kjennetegnes aksjeselskap av at det typisk vil ha som formål å skaffe avkastning på innskutt

¹¹ «Egenregi» eller «klassisk egenregi» er egentlig arbeid som kommunen utfører med egne ressurser. «Utvidet egenregi» er arbeid som kommunen får utført av andre, men der visse vilkår gjør at det likevel anses som egenregi. Det er dette som er aktuelt her. For enkelhets skyld benevner vi likevel «utvidet egenregi» med «egenregi» i denne rapporten.

¹² Unntaket for utvidet egenregi har lenge vært en del av den ulovfestede EU-retten, og er mange ganger stadfestet av EU-domstolen og KOFA. Unntaket ble kodifisert ved et EUs Direktiv 2014/24/EU, og gjennomføres i norsk rett i §§ 3-1 og 3-2 i den nye forskriften om offentlige anskaffelser som vil gjelde fra 1.1.2017.

kapital. Det er likevel grunn til å tro at også et aksjeselskap, med de rette tilpasningene i vedtektene, kan oppfylle alle vilkårene for utvidet egenregi.

SA

I forarbeidene til lov om samvirkeforetak er det fremhevet at samvirkeforetak er en egen organisasjonsform, og «ikke en variant av selskap eller forening».¹³ Dette gjør at den innflytelsen medlemmene har i et SA, ikke uten videre er den samme som en eier i et selskap kan utøve. I forhold til selskaper er for eksempel deltakernes økonomiske rettigheter i et samvirkeforetak begrenset. Dette gjelder likevel først og fremst innskrenkede muligheter til å utnytte foretaket til *kapitalformål*, noe som kan gjøre det mindre interessant å utnytte foretaket for kommersielle formål. Det i seg selv bør heller være et argument for at kontrollkriteriet kan være oppfylt (på grunn av mindre markedsorientering), enn det motsatte.

Et annet kjennetegn ved SA er at det i motsetning til AS typisk ikke vil ha som formål å skaffe avkastning på innskutt kapital, men at medlemmene skal hente ut sine fordeler gjennom samhandling og omsetning med foretaket. Dette er i seg selv et moment som taler for at kontrollkriteriet kan være oppfylt.

KS-advokatene har i rapporten «Samvirkeforetak for kommuner» (2014), konkludert med at det ikke er noe til hinder for at samvirkeforetaksformen kan oppfylle kriteriene for egenregi.

Drøfting og anbefaling

Så langt vi kan se, er det liten grunn til å problematisere oppfyllelsen av vilkårene b) og c) over i relasjon til valget av selskapsform. Vilkår b) (omsetningskriteriet) vil være det samme uavhengig av selskapsform. Det sentrale for oppfyllelse av dette vilkåret er at selskapet, uavhengig av selskapsform, sikrer at det har minst 80% av sin omsetning rettet mot eierkommunene.

Vilkår c) (ingen private eiere) kan løses ved en tydelig angivelse i vedtektene for SA eller AS av at kun kommuner og fylkeskommuner kan være eiere/medlemmer. For IKS er det som nevnt ingen aktuell problemstilling.

Hva gjelder vilkår a) (kontrollkriteriet) viser vår gjennomgang at IKS-formen har noen særregler som gjør at deltakerkommuner i et IKS, uten videre regulering, må sies å ha større kontroll med IKS-et enn eierkommuner i et AS eller medlemmer i et SA. Vi ser likevel ikke at dette kan være avgjørende. I den grad det er ønskelig, kan man vedtekts regulere flere forhold som vil bidra til å styrke kommunenes kontroll også med AS eller SA.

Eksempler på forhold som kan bidra til å sikre at kontrollkriteriet er oppfylt (uavhengig av selskapsform), er:

- at vedtektene innskrenker styrets myndighet til fordel for eierorganet
- at kommunenes representanter i eierorgan er sentrale personer i kommunens ledelse

Det er videre et særtrekk med den virksomheten revisjonsheten driver, som antagelig også vil bidra til å sikre at kontrollkriteriet er oppfylt. Det er at kommunene, gjennom kontrollutvalgene, også er gitt ansvar for en annen form for kontroll med revisjonen. Kontrollutvalget skal blant annet uttale seg om budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen/fylkeskommunen, og kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets innstilling til kommunestyre. Videre er revisjonens tjenester, som forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, basert på bestillinger fra kommunens kontrollutvalg, gjerne med spesifisering av ressursramme og frister. Kommunene har på denne måten en relativt direkte kontroll med planleggingen og finansieringen av flere av selskapets aktiviteter. Disse forholdene bidrar til å begrense selskapets muligheter til å forfølge andre interesser enn kommunenes, og reduserer selskapets selvstendighet betraktelig

¹³ NOU 2002: 6 s. 246.

sammenlignet med andre virksomheter. Så lenge det vedtektsfestes at selskapets hovedformål er å drive revisjon av kommunal virksomhet og tjenesteproduksjon, jf. kommuneloven § 78, mener vi at dette er et viktig bidrag til å sikre at kontrollkriteriet er oppfylt.

Arbeidsgruppas konklusjon er at valg av selskapsform ikke er avgjørende for om kommunene kan kjøpe tjenester direkte fra revisjonsenheten etter unntaket for egenregi.

Arbeidsgruppas syn er at det er visse særtrekk ved IKS-formen som gjør at den uten videre tilpasninger er bedre egnet enn de andre til å oppfylle kriteriene for egenregi, men at også AS og SA kan tilpasses på en slik måte at kriteriene blir oppfylt. Forskjellen mellom AS og SA i dette henseende er noe mindre, men antagelig kan man legge til grunn at det er større rom for å vedtekts regulere forhold som vil gi eiere tettere kontroll med virksomheten i et SA enn i et AS.¹⁴ Videre kan det være et argument at der AS typisk har som formål å skaffe avkastning på innskutt kapital, har SA som formål at medlemmene skal hente ut sine fordeler gjennom samhandling med foretaket. Det innebærer at et samvirkeforetak etter sin art sjeldnere er egnet til å forfølge andre interesser enn eiernes. Arbeidsgruppas syn er at disse forholdene til sammen gjør at SA er noe bedre egnet til å oppfylle kravet til egenregi enn AS.

Arbeidsgruppa anbefaler på grunnlag av drøftingene over å vedtekts regulere visse forhold som bidrar til å sikre at vilkårene for egenregi er oppfylt:

- selskapets hovedformål skal være å drive revisjon av kommunal virksomhet og tjenesteproduksjon etter kommuneloven § 78
- begrensninger i hvem som kan være eiere/medlemmer: kun kommuner/fylkeskommuner
- begrensninger i styrets myndighet til fordel for eierorgan:¹⁵
 - årsmøtet/generalforsamling vedtar budsjett
 - årsmøtet/generalforsamling fastsetter 4-årig økonomiplan
 - årsmøtet/ generalforsamling vedtar selskapets strategier
- selskapet kan selge tjenester til andre enn sine eiere, men kun så lenge hovedaktiviteten (80%) er rettet mot eierne

I tillegg bør selskapet sikre seg at eierkommunene i størst mulig grad blir representert ved politisk ledelse i eierorgan. Dette er et viktig bidrag til å sikre at kontrollkriteriet er oppfylt.

¹⁴ Se «Samvirkeforetak for kommuner», KS advokatene på oppdrag fra KS bedrift

¹⁵ Det kan antagelig problematiseres om en slik begrensning av styrets myndighet strider med aksjelovens ansvarsdeling i en slik grad at vedtekter som går langt i så henseende må sies å ikke være i tråd med aksjeloven. På grunn av arbeidsgruppens konklusjon i kap. 11 har vi ikke vurdert dette fullt ut. For SA er de neppe noe problem, da samvirkeoven i større grad må sies å åpne for frihet til å vedtekts regulere den type forhold.

7. Ansattes rettigheter

Her redegjør vi for om valg av selskapsform har betydning for de ansattes rettigheter. Ivaretagelse av de ansatte må anses som en vesentlig forutsetning for at etableringen av et nytt felles selskap skal bli vellykket.

Bakgrunn/regelverk

Virksomhetsoverdragelse

Etableringen av et nytt felles revisjonsselskap kan enten gjennomføres som fusjon, der ett selskap overtar det andre, eller som overføring til nyetablert selskap, med påfølgende avvikling av de gamle selskapene. I begge tilfellene vil endringen innebære at arbeidsforholdet overføres til et nytt rettssubjekt (for samtlige eller for flere av de ansatte).

Arbeidsmiljøloven (aml) kap. 16 har regler om ansattes rettigheter ved virksomhetsoverdragelse. Ved fusjon innebærer fusjonsavtalen at virksomheten til det selskap som innfusjoneres, overdras til det overtagende selskap. En nyetablering forutsetter at innholdet (samtlige posisjoner) i de gamle selskapene overdras til det nye selskapet.

Aml § 16-1 fastsetter at reglene om virksomhetsoverdragelse gjelder for alle kategorier ansatte. I dette tilfellet er ikke kravet til videreføring av aktivitetens identitet problematisk, i det virksomheten skal fortsette å utføre revisjonstjenester også etter endringen. Etter aml § 16-2 overføres alle rettigheter og plikter som tilligger arbeidsforholdet til ny arbeidsgiver ved en virksomhetsoverdragelse.

Overføringen gjelder først og fremst selve arbeidsforholdet, som da videreføres på samme vilkår.

Overføringen omfatter alle rettigheter og plikter som omfattes av arbeidsforholdet, som lønn, bonus, forsikringer, feriepenger, diett/reiser. Også forhold som innvirker mer indirekte på arbeidsforholdet overføres, som ansiennitet.

Ny arbeidsgiver blir også som utgangspunkt bundet av tariffavtale som tidligere arbeidsgiver har inngått; for vår del gjelder det Hovedtariffavtalen,¹⁶ som også omfatter bestemmelser om pensjon. Pensjonsrettigheter skal som hovedregel føres videre i det nye selskapet, jf. aml. § 16-2 (3).

Ansattes medbestemmelse – og involvering i prosessen

Ansattes medbestemmelse og involvering i prosessen ved sammenslåing av de to virksomheter, hviler både på reglene i arbeidsmiljøloven kap. 16, se § 16-5, og på Hovedavtalen KS – 2016-2017, del B, § 1.4 Omstilling og utvikling.

I begge regelsett forutsettes at arbeidstakernes tillitsvalgte informeres og tas med i drøftelser om omorganiseringen som følger av virksomhetsoverdragelsen.

Arbeidsgivers styringsrett

Selv om de ansatte har rett til å delta i drøftelsen, er det likevel et rom for arbeidsgiver til å utøve sin styringsrett. Styringsretten har arbeidsgiver i kraft av nettopp å være arbeidsgiver. Blant annet omfatter styringsretten fordelingen av arbeidsoppgaver blant de ansatte, opprettelse eller nedleggelse av kontorsteder.

Ulike selskapsformer. Drøfting.

Slik arbeidsgruppen ser det vil valget av selskapsform ikke innvirke på de ansattes opparbeidede rettigheter og plikter i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen (nyetablering eller fusjon).

¹⁶ Hovedavtalen, særtrykk for bedriftene og Hovedtariffavtalen for konkurranseutsatte bedrifter

8. Revisors uavhengighet – og betydningen av dette ved valg av selskapsform

Bakgrunn/regelverk

Det stilles krav til at revisor skal være uavhengig – og da uavhengig av den virksomhet som revideres. Andre ord som benyttes for det samme er objektiv, nøytral, saklig og upartisk. Det motsatte er gjerne betegnet som vilkårlig, partisk og subjektiv. Kravet om uavhengighet er helt sentralt for at omverdenen kan ha tillit til resultatet av revisjonen; med andre ord er revisors troverdighet helt avhengig av at revisor er uavhengig.

Kommuneloven § 79 bestemmer at en revisor ikke kan revidere noen han/hun har slik tilknytning til at det kan svekke revisorens uavhengighet eller objektivitet. Revisor kan heller ikke revidere revisjonsenheten i de tilfelle det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene.

Reglene i kommuneloven om uavhengighet, og reglene i forvaltningsloven om inhabilitet, gjelder for alle som utøver revisjon ovenfor kommuner og fylkeskommuner, uten tanke på om revisors ansettelsesforhold er direkte i kommunen selv, i et kommunalt foretak eller et kommunalt eid selskap.

Ulike selskapsformer

Spørsmålet er om valget av selskapsform vil innvirke på allmennhetens opplevelse av revisors uavhengighet, og dermed på troverdigheten av revisjonsresultatet (for eksempel en revisjonsberetning eller en forvaltningsrevisjonsrapport).

IKS

Selskapsformen IKS er ansett som kommunenes eierform og er spesialtilpasset kommunenes virksomhet. Her har regelverket lagt til rette for en mer direkte eierstyring, gjennom blant annet at det er lagt mer beslutningsmyndighet i representantskapet enn det er til en generalforsamling i et aksjeselskap. Det innebærer i teorien en mer direkte involvering fra eiernes side, samtidig som formålet for revisjonsselskapet nettopp er å revidere sine eiere. Det kan gi grunn til å stille spørsmål ved om allmenheten oppfatter at revisor i et kommunalt eid IKS er tilstrekkelig uavhengig av sine eiere.

AS

For et aksjeselskap er selskapets overlevelse i markedet avhengig av omsetning og overskudd. Selskapet vil i all hovedsak ha kommunale aksjonærer som kunder.¹⁷ Det innebærer at selskapet selv vil kunne oppfatte seg som avhengig av en «god tone» ovenfor sin eier, nettopp for å sikre videre omsetning. Dette kan noen i allmennheten oppleve som grunnlag for at revisor ikke er tilstrekkelig uavhengig.

SA

For samvirkeforetaket vil vi foreslå at omsetningen, i form av bestilling av revisjon fra medlemmenes side, fastsettes i vedtektene. Det kan da hevdes at foretaket er mindre avhengig av sine medlemmer i forhold til videre drift.

¹⁷ Det følger av kravet om at minst 80% av omsetningen må være rettet mot eiere, jf. kap 6.

Drøfting

Valget av selskapsform vil juridisk sett ikke spille noen rolle for revisors uavhengighet. Det er imidlertid vår oppfatning at både IKS og AS har elementer ved seg som av allmenheten kan oppleves som mindre uavhengig av eierne enn samvirkeforetak. Arbeidsgruppens syn er likevel at disse forskjellene neppe kan være avgjørende for valg av selskapsform.

9. Forbudet mot offentlig støtte

Bakgrunn/regelverk

EØS-avtalens forbud mot offentlig støtte¹⁸ skal hindre at offentlige myndigheter gjennom ulike former for støtte gir enkelte aktører en bedre konkurranseposisjon enn aktører som ikke nyter godt av slik støtte. Støttebegrepet favner vidt, og kan omfatte alt fra direkte tilskudd til fritak fra avgifter, billig husleie eller salg av rimelige tomter.

Regelverket om offentlig støtte er generelt, og gjelder uavhengig av organisasjonsform. Men spørsmålet om offentlig støtte kan oppstå i ulike varianter, avhengig av hvordan virksomheten er organisert.

For virksomheter som er egne rettssubjekt (ikke del av en kommune), kan spørsmålet om offentlig støtte bli aktualisert i to varianter: For det første kan det være spørsmål om det er særlige trekk ved organisasjonsformen som gjør at den i seg selv er problematisk i forhold til støtteregelverket. For det andre kan det oppstå spørsmål om hvorvidt kommunen som eier opptre i tråd med det såkalte *markedsinvestorprinsippet* overfor virksomheten, eller på annen måte gir virksomheten et økonomisk gode som den ellers ikke ville fått.

Her gjennomgår vi først særtrekk ved de aktuelle organisasjonsformene, og drøfter i hvilken grad de har betydning for spørsmålet om offentlig støtte. Deretter gjennomgår vi de generelle begrensningene som følger av markedsinvestorprinsippet, og som må legges til grunn for den nye virksomheten uavhengig av valgt selskapsform.

Ulike selskapstyper

IKS

Eierne/deltagerne i et IKS har ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser, og loven inneholder et forbud mot at IKS kan gå konkurs. Ifølge departementet har EFTAs overvåkningsorgan ESA gått langt i å antyde at dagens IKS-lov er i strid med offentlig støtte-regelverket, nettopp på grunn av ansvarsreglene, og bør endres.¹⁹

Med dette som bakgrunn sendte Kommunal og moderniseringsdepartementet høsten 2014 ut et forslag på høring om endringer i IKS-loven.²⁰ Forslaget gikk ut på at ansvarsformen ble endret til begrenset ansvar og at konkursforbudet ble opphevet. De fleste høringssvarene til forslaget var negative, og departementet gikk ikke videre med det.

Departementet har i etterkant sagt at endringer i IKS-loven må ses i sammenheng med «andre pågående saker og prosesser».²¹ Blant annet har regjeringen nedsatt en arbeidsgruppe som skal utrede konkurranse på like vilkår mellom offentlige og private virksomheter, herunder fremme alternative forslag til måter det offentlige kan organisere sin økonomiske aktivitet på, slik at offentlig eid virksomhet drives i samsvar med EØS-avtalens regler om offentlig støtte. Utvalget skal legge frem en rapport høsten 2017. Vi antar at det vil neppe bli fremmet forslag om endringer i IKS-loven før dette arbeidet er ferdigstilt.

I det tidligere nevnte høringsnotatet hadde KMD skissert alternative forslag til å bringe de norske reglene i samsvar med regelverket om offentlig støtte. Blant annet ble det foreslått å begrense IKS-

¹⁸ EØS-avtalen art. 61(1), jf. Lov om offentlig støtte

¹⁹ HØRINGSNOTAT OM ENDRINGER I LOV OM INTERKOMMUNALE SELSKAPER, KMD, 2014

²⁰ HØRINGSNOTAT OM ENDRINGER I LOV OM INTERKOMMUNALE SELSKAPER, KMD, 2014

²¹ Kommuneproposisjonen for 2017

loven til å gjelde selskaper som driver ikke-økonomisk aktivitet. I kommuneproposisjonen for 2017 skriver departementet følgende:

Departementet har vurdert innspillene fra høringsrunden (IKS-loven) og utredet nærmere løsningsalternativet om å begrense bruken av selskapsformen til såkalt ikke-økonomisk aktivitet. Ved å forby IKS-ene å drive med såkalt økonomisk aktivitet, vil ikke selskapene være omfattet av regelverket om offentlig støtte. Departementets foreløpige vurdering er at en lovendring som avskjærer IKS-ene fra å utføre økonomisk aktivitet i statsstøtterettslig forstand har flere fordeler. Dette løsningsalternativet fikk også klart mest støtte blant høringsinstansene.

Økonomisk aktivitet er i offentlig støtte-regelverket definert som all aktivitet som drives i et marked, i konkurranse med andre. Motsatsen til økonomisk aktivitet er *offentlig myndighetsutøvelse*. Dersom IKS-loven skulle bli endret slik at den forbeholdes ikke-økonomisk aktivitet, vil det bringe noen nye problemstillinger på banen for det nye revisjonsselskapet.

Vi legger til grunn at det nydannede selskapet uansett kommer til å drive med økonomisk aktivitet i offentlig støtte-regelverks betydning. De tjenestene selskapet selger i et marked i mer eller mindre reell konkurranse med andre, er uten tvil «økonomisk aktivitet». Et vanskeligere spørsmål er om de ordinære revisjonstjenestene selskapet yter til sine eierkommuner etter koml. § 78 er å anse som «økonomisk aktivitet». EU-retten utvikler seg stadig på dette området, og det er ikke lett å komme med noen klar konklusjon.

Hvis man kunne forutsette at hovedaktiviteten (revisjon av kommuner og fylkeskommuner) *ikke* var økonomisk aktivitet, kunne en løsning ha vært at denne aktiviteten ble beholdt i et IKS, mens de markedsorienterte tjenestene kunne ytes av et datterselskap organisert som aksjeselskap(AS). I så fall måtte man ha vært oppmerksom på krysssubsidieringsproblematikk. Etter arbeidsgruppas syn er det ikke grunn til å gå lenger i en drøftelse av slike eventualiteter per i dag, når det uansett ikke er klart hvordan en ny IKS-lov vil se ut.

AS

Det er ingen særtrekk ved aksjeselskapsformen som i seg selv skulle gjøre den mindre egnet til å drive virksomhet i tråd med forbudet mot offentlig støtte. I et aksjeselskap har ingen av eierne økonomisk ansvar for mer enn innskutt kapital, og ingen av eierne har ansvar for selskapets forpliktelser. Man kan dermed ikke sette spørsmålsteget ved om eierne gir noen form for garanti eller offentlig støtte til virksomheten gjennom selskapsformen i seg selv.

SA

Det er på samme måte som for aksjeselskap vanskelig å se at det er trekk ved samvirkeforetaksmodellen som gjør at den i seg selv skal innebære særlige problemer opp mot støtteregeverket. Heller ikke i et samvirkeforetak har noen av deltakerne økonomisk ansvar for mer enn de har skutt inn, og ingen av deltakerne har ansvar for virksomhetens forpliktelser. Det kan dermed ikke reises spørsmål ved om samvirkeforetak som foretaksform nyter godt av garantier fra kommunene som medlemmer.

Drøfting og anbefaling

Etter arbeidsgruppas syn, er den usikkerheten som hefter ved IKS-formen og forholdet til offentlig støtte-regelverket isolert sett et argument for å velge en annen selskapsform. Men som vi så vidt skisserer over, kan det godt tenkes at det vil finnes løsninger for å fortsette virksomheten også i et IKS, noe avhengig av hvilke lovendringer som eventuelt måtte komme.

I det videre redegjør vi for hvilke føringer som på grunn av offentlig støtte-regelverket uansett må ligge til grunn for opprettelsen og driften det nye selskapet, uavhengig av valgt selskapsform.

Ved avgjørelsen av om det foreligger offentlig støtte fra for eksempel en kommune til et selskap det har eierandeler i, er det i praksis lagt avgjørende vekt på det såkalte *markedsinvestorprinsippet*. I dette ligger det at dersom det offentlige yter støtte til sin egen virksomhet i større utstrekning enn en privat investor ville gjøre, kan det foreligge ulovlig offentlig støtte. Dette prinsippet vil ha betydning for hvordan kommunene kan opptre overfor selskapet som medlem, garantist, långiver osv., og dermed hvordan selskapet bør innrette sin virksomhet. Det finnes en mengde føringer for disse problemstillingene i litteratur, rettspraksis, praksis i ESA og ESAs retningslinjer. Her nøyer vi oss med å trekke opp et viktig prinsipp: det nyetablerte selskapet bør innrette sin driftsmodell slik at alle relevante utgifter ved driften reflekteres i selskapet, og slik at selskapet i minst mulig grad bør ha fordeler knyttet rimelige tjenester fra kommunene. Det gjelder alt fra lav husleie eller billig kjøp av tomt, til rimelig tilgang til tekniske tjenester (internett osv.) fra kommunene.

10. Betydning for diverse offentligrettslige regler

Bakgrunn

I det følgende vil vi se nærmere på om valget av selskapsform har innvirkning på virkeområdet for offentlighetsloven, forvaltningsloven og arkivloven.

Offentlighetsloven

Offentlighetsloven har visse bestemmelser som har relevans for alle som utfører revisjon for kommuner og fylkeskommuner, i kraft av den rollen de har som revisor. Et eksempel på det er regelen om utsatt innsyn for rapporter i lovens § 5 andre ledd. Disse bestemmelsene gjelder uavhengig av hva slags selskap revisor er ansatt i. Det som er spørsmålet her, er om valg av selskapsform har betydning for om det nye selskapet som sådan er omfattet av lovens virkeområde.

Offentlighetsloven § 2 bestemmer at loven gjelder:

- a) *staten, fylkeskommunane og kommunane*
- b) *andre rettssubjekt i saker der dei gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift,*
- c) *sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigardel som gir meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet, og*
- d) *sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har rett til å velje meir enn halvparten av medlemmene med røysterett i det øvste organet i rettssubjektet.*

Bokstavane c og d gjeld ikkje rettssubjekt som hovudsakleg driv næring i direkte konkurranse med og på same vilkår som private. For verksemdar som etter offentleg oppkjøp eller liknande kjem inn under bokstavane c eller d, gjeld lova frå og med fjerde månadsskiftet etter den månaden da vilkåra vart oppfylte...»

Som det fremgår av kapittel 6 foran, kan det nye selskapet ikke ha innslag av private eiere. Det innebærer at selskapet vil oppfylle vilkårene c) og d) over, uavhengig av selskapsform, fordi kommuner/fylkeskommuner vil ha flertallet av stemmene på generalforsamlingen og rett til å velge samtlige medlemmer i disse organer. Dette gjelder likevel ikke hvis selskapet skal drive næring i direkte konkurranse med, og på like vilkår som, private. Etter arbeidsgruppens vurdering er kommunerevisjon, i fullt ut kommunalt eide selskap, ikke å anse som «næring i direkte konkurranse med og på like vilkår som private».²²

Arbeidsgruppen legger dermed til grunn at det nye selskapet, uavhengig av valgt selskapsform, vil omfattes av virkeområdet for offentlighetsloven.

Forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder ifølge § 1 «... den virksomhet som drives av forvaltningsorganer når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov». Som forvaltningsorgan regnes «et hvert organ for stat eller kommune.»

Utgangspunktet er at organisering av foretak som AS, SA eller IKS vil være egne rettssubjekter og at forvaltningsloven dermed ikke gjelder. Avgjørende for om virkeområdet allikevel kommer til

²² Det er i tråd med Sivilombudsmannens praksis for eksempel i sak 2998/1203 Karmøy Havnevesen

anvendelse vil være om organet utøver offentlig myndighet eller ikke. Dersom det er tilfelle vil loven komme til anvendelse for denne delen av virksomheten²³.

Som et utgangspunkt vil ikke revisjonsselskaper utøve offentlig forvaltning i form av vedtaksmyndighet. Å gjennomføre revisjon vil heller ikke komme inn under legalitetsprinsippet på en slik måte at en direkte vil gripe inn i borgernes rettigheter og plikter. Revisor har med andre ord ingen myndighet til å kunne pålegge en kommune å rette sine mangler, men bare påpeke og avdekke avvik. Arbeidsgruppen finner ut fra dette at det nye selskapet ikke kommer til å utøve offentlig myndighet og vil dermed heller ikke komme inn under virkeområdet for forvaltningsloven.

Særlig om forholdet til revisors taushetsplikt og habilitet

Kommunelovens regler om revisors taushetsplikt ble endret med virkning fra 1. januar 2015. Endringene medførte at revisor ikke lenger hadde taushetsplikt om «det de får kjennskap til i sitt oppdrag for kommunen eller fylkeskommunen», noe som ble tolket som en nokså altomfattende taushetsplikt. Bestemmelsen henviser nå i stedet til forvaltningsloven §§ 13 til 13 e, og innebærer at revisor har samme taushetsplikt som alle andre etter forvaltningsloven – altså i hovedsak begrenset til personlige forhold og forretningshemmeligheter. Uansett følger taushetsplikten rollen som revisor, og vil gjelde uavhengig av valget av selskapsform.

På samme måte vil forvaltningslovens habilitetsregler utfylle kravene til uavhengighet i kommunelovens § 79, som gjelder for revisor. For IKS gjelder i tillegg habilitetsreglene for ansatte og styret, jf. IKS-loven § 15, kommuneloven § 40 nr. 3, se forvaltningslovens kapittel II.

Arkivloven

Plikten til å etablere arkiv følger av arkivloven. Av arkivlovens § 6 fremgår det at:

«Offentlege organ pliktar å ha arkiv, og desse skal vera ordna og innretta slik at dokumenta er tryggja som informasjonsskjelder for samtid og ettertid».

Kulturdepartementet har i brev av 2.1.13 til NKRF (Norges kommunerevisorforbund) fastslått at arkivloven ikke gjelder for interkommunale revisjonsselskap organisert som IKS. I brevet heter det likevel:

[S]elv om et organ ikke er omfattet av arkivloven etter gjeldende regelverk, tas det sikte på å harmonisere arkivlovens og offentlighetslovens virkeområder, slik at de rettssubjekter som har journalføringsplikt etter offentlighetsloven også skal ha arkivplikt etter arkivlova med tilhørende forskrifter.

Med andre ord er kommunale revisjonsselskaper organisert som IKS ikke å anses som arkivpliktige etter arkivlova kapittel II per i dag, men de kan komme til å bli det. Arbeidsgruppen antar at de samme hensyn gjelder for kommunale revisjonsselskap organisert som AS og SA, slik at vi kan legge til grunn den samme forståelsen for disse.

Arbeidsgruppen anbefaler at det tas stilling til om arkivlovens kapittel II på grunn av departementets uttalelser i brevet over skal legges til grunn for det nye selskapet. I en omstillingsfase hvor interne rutiner og struktur uansett skal gjennomgås, kan det være ressursbesparende å innlemme en slik

²³ Ot.prp. nr. 53 (1997-1998) avsnitt 3.1.15 og 6.8.

arkivpraksis fra begynnelsen av. Dette er også påpekt i anbefalinger gitt av NKRF, uavhengig av selskapsformen²⁴.

Arbeidsgruppa presiserer at plikten til å føre journal uansett vil gjelde for det nye selskapet, fordi denne plikten følger offentlighetslovens virkeområde.²⁵

Oppsummering og anbefaling

- Gjennomgangen viser at offentlighetsloven vil gjelde for det nye selskapet uavhengig av selskapsform. Dette medfører også at selskapet vil få journalføringsplikt.
- Forvaltningsloven vil ikke komme til direkte til anvendelse overfor kommunale revisjonsselskaper, men indirekte gjennom vurderingen av habilitet og taushetsplikt.
- Arkivplikten etter arkivlovens kapittel II får ikke anvendelse overfor noen av selskapsformene. En tilpasning kan vurderes med tanke på at nye regler vil kunne tre i kraft.

²⁴ eINFO 13/2 - *Arkivplikt og organisasjonsform*, side 2.

²⁵ Jf. arkivforskriftens § 2-6, jf. offentlighetsloven § 10

11. Oppsummering og arbeidsgruppens anbefaling

Arbeidsgruppas gjennomgang av de enkelte punktene i mandatet viser at det er fordeler og ulemper med alle de aktuelle selskapsformene. Det er likevel noen fordeler og ulemper som veier tyngre enn andre.

For en del av punktene i mandatet, er arbeidsgruppas syn at disse ikke har særlig betydning for valg av selskapsform. Dette gjelder ansattrettigheter, virkeområdet for offentligrettslig lovgivning, revisors uavhengighet og eierkommunenes økonomiske ansvar.

Arbeidsgruppa mener at kommunenes adgang til å kjøpe tjenester fra selskapet i **egenregi** kan opprettholdes uavhengig av selskapsform. IKS-loven er likevel i seg selv klart best egnet til å oppfylle kravene kjøp i egenregi, og SA er bedre egnet enn AS.

I mandatet understrekes viktigheten av å sikre **fleksibilitet på eiersiden**. For aksjeselskapsformen ligger en særlig ulempe i at inn- og uttreden forutsetter et fungerende marked for kjøp og salg av aksjer. Arbeidsgruppa er skeptisk til hvordan dette vil fungere for en interkommunal revisjonsenhet, og dette er alene et argument som gjør at vi anser aksjeselskapsformen for å være lite aktuell.

For IKS er det en kjensgjerning at reglene for inn – og uttreden kan oppleves som tungvinte. Det gjelder særlig kravet om likelydende vedtak i alle kommunestyre. For et selskap som vil få over 40 eiere, sier det seg selv at det vil være hensiktsmessig med en mer fleksibel ordning.

Arbeidsgruppas klare vurdering er at samvirkeforetaksformen er best egnet til å ivareta fleksibilitet på eiersiden, ved at en kommune enkelt kan melde seg inn og et medlem kan gå ut av foretaket ved utmelding innen en gitt frist. Vi mener at det er grunnlag for å sette en lengre utmeldingsfrist enn samvirkelovens hovedregel om tre måneder for dette selskapet, og at vedtektene bør sette begrensninger på hvem som kan bli medlemmer.

Et punkt som arbeidsgruppen har tillagt betydelig vekt, er betydningen av det EØS-rettslige **forbudet mot offentlig støtte**. Vi kjenner ikke resultatet av det lovarbeidet som pågår, og det medfører en reell usikkerhet for IKS-formens framtid. Det ligger uløst om det blir mulig å drive revisjonstjenester i et IKS i fremtiden. Arbeidsgruppa mener at dette er et tungtveiende argument mot å benytte IKS som selskapsform for det nye selskapet.

Et annet punkt som taler mot IKS, er IKS-lovens krav til **gjennomføring av møter** i representantskapet. Der IKS-loven krever fysisk oppmøte av minimum 2/3 av de personlig valgte medlemmene for å være beslutningsdyktig, holder det etter samvirkeloven med flertall av de møtende medlemmene, og disse kan møte med fullmakt. På dette punktet innebærer samvirkeforetaksformen en fleksibilitet som vil komme til stor nytte i et nytt selskap med mange eiere spredt over et stort, geografisk område.

Arbeidsgruppa ser i all hovedsak ett tydelig argument mot samvirkeforetaksformen, og det er rett og slett at den er relativt **lite utprøvd** som foretaksform for kommunal revisjon. Det er en risiko for at det kan oppstå problemstillinger som ingen har tenkt på. Vi mener likevel at fordelene ved å velge denne selskapsformen er så store, at dette momentet har mindre betydning i avveiningen.

Samvirkeforetaksformen er skreddersydd for medlemmer som **ønsker å løse en oppgave i fellesskap**, og det er akkurat hva kommunal revisjon i egenregi handler om.

Arbeidsgruppas anbefaling er at det nye selskapet etableres som et samvirkeforetak (SA).

Vedlegg 1: Gjennomføring av prosessen

Ved den prosessen som de to IKS-selskapenes styrer og representantskap har satt i gang, vil et eventuelt positivt vedtak innebære at de to selskapene skal smeltes sammen og bli til ett. Spørsmålet i dette kapittelet er hvordan sammensmeltingsprosessen må gjennomføres. Vi tar her utgangspunkt i arbeidsgruppens forslag om at det nye selskapet organiseres som samvirkeforetak.

Ved en slik sammensmelting kan man se for seg to ulike alternativer for å komme frem til det endelige resultatet:

- A. Fusjon av to IKS-selskaper, for etterfølgende omdannelse til SA, eller
- B. Stiftelse av ett nytt SA, overføring av «innmat» fra de to eksisterende IKS, og deretter nedleggelse av de gamle IKS.

Omdannelse av selskaper krever positiv lovhjemmel. Slik lovhjemmel foreligger ikke for omdannelse fra IKS til SA (eller AS, for den del). Av den grunn er alternativ 1. ovenfor ikke aktuell.

Prosessen ved sammensmelting må derved foretas i følgende etapper:

1. Stiftelse av et nytt SA

Stiftelse av foretaket følger reglene i samvirkeoven kap 2, der stiftelsesdokument, vedtekter og åpningsbalanse er de sentrale dokumenter i prosessen. Som vedlegg til nærværende utredning ligger et forslag til vedtekter.

I stiftelsesdokumentet skal det opplyses om hvem som er medlemmer i styret i foretaket ved stiftelsen, jf samvirkeoven § 9. Det betyr at styrevalg må foretas i forbindelse med stiftelsen av foretaket. Foretaket meldes Foretaksregisteret etter stiftelse.

Styret vil deretter, som en av sine viktigste oppgave, ansette en daglig leder. Ansettelsen må komme i tid etter at foretaket er stiftet.

2. Avtale om overføring av samtlige posisjoner («innmat»)

Dagens selskaper besitter både positiv og negativ formue, og sitter i en rekke rettslige posisjoner. Det er viktig at alt det vi kaller for «innmat» overføres samlet til det nye selskapet, som er stiftet ift pkt 1.

En slik avtale baseres på ordinær avtalerett.

For de tilfeller en overføring av rettslig posisjon innebærer et debitorskifte, må det sikres samtykke fra den som innehar kreditorposisjonen.

Relatert til de ansatte bør (må) det fremgå klart av avtalen at overdragelsen er å anse som en virksomhetsoverdragelse, i tråd med reglene i aml kap 16. Grunnen til det er at prosessen har godt av klarhet i forhold til hva de ansatte har å forholde seg til og at det ikke etterlates noe tvil om at alle ansatte beholder alle de rettigheter (og plikter) som de hadde i forhold til den tidligere arbeidsgiveren.

Ved overføring er det nye selskap i drift. Det er sentralt i prosessen at det det nye selskapet, som er et nytt rettssubjekt med nytt org.nr, må formelt oppnevnes som ny revisor hos samtlige kunder/medlemskommuner.

3. Avvikling av de gamle IKS-selskapene

Etter at overføringen som nevnt i pkt 2 er gjennomført, fremstår de gamle selskapene som «tomme». Selskapene har da ingen verdier tilbake, foruten det som trengs for avviklingsprosessen, og de har heller ingen avtaleposisjoner tilbake. Det ligger da an til at selskapene oppløses, jf iks-loven § 32, forutsatt enighet blant deltagerne. Oppløsningsvedtaket krever godkjenning av departementet.

Selve prosedyren mht. avvikling/ oppløsning beskrives i iks-loven §§ 33 og 34, der det valgte avviklingsstyret har kompetanse til å foreta de disposisjoner som trengs for å avvikle selskapet. Sluttført avvikling meldes Foretaksregisteret

VEDTEKTER FOR REVISJON MIDT-NORGE SA

- kommentarutgave

Om kommentarutgaven: Kommentarenes hensikt er å fremheve på hvilke områder vedtektene skiller seg fra samvirkelovens minstekrav (og standardvedtekter), og begrunne hvorfor de gjør det. Selve vedtektene står i vanlig skrift, alle kommentarer står i kursiv.

Innledende om samvirkeforetak: Valget av samvirkeforetak som foretaksform for det nye revisjonsselskapet er grundig utredet og drøftet i en egen rapport. Vedtektene er utformet med tanke på å ivareta de hensynene som melder seg ved opprettelse og drift av et kommunalt eid revisjonsselskap i denne foretaksformen. Det er også sett hen til EØS-regler og forventet utvikling for disse. Det gjelder særlig regelverket for offentlige anskaffelser og muligheten for at foretaket kan selge tjenester innenfor unntaket for utvidet egenregi, og forbudet mot offentlig støtte.

For at en virksomhet skal være et samvirkeforetak, må den oppfylle tre sentrale vilkår i samvirkeforetakslovens § 1: vilkåret om økonomisk hovedformål (formålskriteriet), vilkåret om omsetning mellom foretak og medlem (omsetningskriteriet), og vilkåret om at avkastningen kan fordeles etter omsetning (fordelingskriteriet). Formålskriteriet innebærer at samvirkeforetaket må ivareta medlemmenes interesser enten som tilbyder eller etterspørger av varer eller tjenester. Foretakets formål må være å dekke felles ønsker og behov for medlemmene. Det innebærer at det normalt er medlemmene selv som er den største kundegruppen/brukergruppen. Omsetningskriteriet innebærer at det må finne sted en form for samhandling eller aktivitet mellom samvirket og medlemmet, og at denne samhandlingen eller aktiviteten må ha en økonomisk verdi. Hvordan kravet til omsetning eller samhandling med foretaket blir realisert, bør fremgå av vedtektene. Med andre ord bør vedtektene beskrive hvordan omsetningen med foretaket skal finne sted. Fordelingskriteriet bygger på prinsippet om at former for utdeling fra foretaket skal skje etter omsetning. Det skyldes at tanken med et samvirke, er at medlemmenes økonomiske deltagelse skal komme medlemmene til gode i forhold til deres bruk av samvirket. Derfor kan utdeling enten skje ved at overskuddet forblir i samvirket, eller at det bestemmes at det skal betales utbytte til medlemmene etter deres omsetning med samvirket.

§ 1 Sammenslutningsform og foretaksnavn

Sammenslutningen er et samvirkeforetak med foretaksnavn Revisjon Midt-Norge SA. Medlemmene hefter ikke overfor kreditorene for foretakets forpliktelser.

Kommentar: Dette punktet er som etter loven. Et samvirkeforetak er en begrenset ansvarsform. Det betyr at medlemmenes ansvar for foretakets forpliktelser begrenser seg til det andelsinnskuddet de har innbetalt, jf. § 4. Se rapporten «utredning av selskapsform» for mer om hva denne ansvarsformen innebærer sammenlignet med for eksempel IKS.

§ 2 Forretningssted

Forretningskontoret er i Steinkjer kommune.

Kommentar: Det skal alltid gå fram av vedtektene i hvilken kommune foretaket har sitt forretningskontor. Foretaket står fritt til å vedtektsfeste ev. andre kontorsteder.

§ 3 Virksomhet

Foretaket skal drive revisjon av de kommuner og fylkeskommuner som har medlemskap i foretaket, i tråd med den til enhver tid gjeldende kommunelov.

Foretaket skal fremme medlemmenes økonomiske interesser gjennom deres deltakelse i virksomheten. Foretaket forplikter seg til å dekke medlemmenes behov for revisjonstjenester, og medlemmene forplikter seg til å kjøpe hoveddelen av sine revisjonstjenester fra samvirkeforetaket.

Foretaket kan selge tjenester til andre rettssubjekter som eies helt eller delvis av et eller flere av medlemmene, eller til andre, så lenge den totale andelen av denne omsetningen ikke overstiger 20 % av foretakets totale omsetning.

Foretaket kan inngå på eiersiden i andre foretak eller selskap der dette er hensiktsmessig for oppfyllelsen av foretakets hovedformål.

Medlemskap er ikke åpent for andre enn kommuner og fylkeskommuner beliggende i Trøndelag og nærliggende områder.

Foretaket skal være medlem i KS Bedrift. Foretakets ansatte skal ha offentlig tjenestepensjon i KLP.

Medlemmenes kontrollutvalg og valgte revisor har rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, fra selskapets daglige leder, styre og foretakets valgte revisor.

Kommentar: Her er det inntatt flere presiseringer sammenlignet med lovens minstekrav.

For at en sammenslutning skal kunne være et samvirkeforetak, er det et krav om en omsetning mellom medlemmene og foretaket (omsetningskriteriet). Kravet om at medlemmene kjøper hoveddelen av sine revisjonstjenester fra foretaket, sikrer en slik omsetning. Begrunnelsen for å begrense foretakets adgang til å selge tjenester til andre enn medlemmene til 20% av den totale omsetningen, er kommunenes mulighet til å kjøpe tjenester fra foretaket i egenregi (jf. ny forskrift om offentlige anskaffelser § 3-1(1) bokstav b).

Begrensningen i hvem som kan bli medlem er nødvendig fordi det i en SA-modell ellers er vid adgang til å kreve å bli medlem. For det nye revisjonsselskapet vil det være naturlig å holde medlemskapet åpent for andre kommuner enn de som er medlem på stiftelsestidspunktet, så lenge disse ligger i et geografisk område som gjør det forretningsmessig gunstig å levere revisjonstjenester til dem. Derfor er det geografiske området begrenset til Trøndelag og

områdene rundt. Det nye foretaket vil ha mulighet til å selge tjenester til både slike og andre kommuner uten at de trer inn i foretaket som medlemmer, så lenge ikke denne omsetningen overstiger 20 %.

Innmeldinger skal etter SA-loven vedtas innen 2 mnd. fra søknad er mottatt. Dette er utslagsgivende for at det ikke er foreslått å legge myndigheten til å vedta innmeldinger til årsmøtet.

Siste avsnitt om medlemskap i KS Bedrift og offentlig tjenstepensjon i KLP er tatt inn etter innspill fra arbeidstakerorganisasjonene i de to fusjonerende enhetene.

Kommuneloven § 80 fastsetter innsynsrett i interkommunale selskaper, interkommunale styrever og aksjeselskaper for kommunenes og fylkeskommunenes kontrollutvalg og revisor. Etter bestemmelsens ordlyd er det ikke fastsatt innsynsrett i samvirkeforetak. Slik rett til innsyn bør være på det rene og fastsettes her i vedtektene.

§ 4 Andelsinnskudd

Hvert medlem skal betale andelsinnskudd etter følgende fordeling, basert på innbyggertall:

Folketall	Innskudd
Under 2000	15 000
2000 - 4999	30 000
5000 - 9999	60 000
10000-19999	120 000
Over 20000	200 000
Fylkeskommuner	600 000

Årsoverskudd skal ikke benyttes til å bygge opp kapitalkonti for enkeltmedlemmer. Utover dette gjelder bestemmelsene i vedtektenes punkt 5 om anvendelse av årsoverskudd.

Medlemmene skal ikke betale medlemskontingent.

Kommentar: Loven stiller i liten grad krav om/til andelsinnskudd. En fordeling ut fra innbyggertall synes hensiktsmessig. Målet ved beregning av og fordeling av andelsinnskudd har vært å sikre en mest mulig smidig overføring og konvertering av medlemskommunenes eierandeler i de gamle IKS-ene til andelsinnskudd i det nye foretaket. I praksis vil andelsinnskuddet avregnes mot egenkapitalen i dagens IKS-er. Se beregningsgrunnlaget for fordelingen av andelsinnskudd i dokumentet «faktaark – andelsinnskudd – stemmerett».

Det er opp til foretaket om det vil kreve inn medlemskontingent. Slik kontingent anses ikke hensiktsmessig for dette foretaket.

§ 5 Anvendelse av årsoverskudd

Overskudd skal som hovedregel forbli i virksomheten og komme medlemmene til gode gjennom gode og effektive revisjonstjenester.

Beslutning om anvendelse av årsoverskuddet treffes av årsmøtet etter forslag fra styret. Det kan ikke besluttet anvendt et høyere beløp enn det styret foreslår eller godtar, men årsmøtet kan selv bestemme anvendelsen innenfor følgende rammer:

1. Godskriving av foretakets egenkapital
2. Etterbetaling til medlemmene basert på omsetning, jf. samvirkeoven § 27

Kommentar: Foretakets formål er å dekke medlemmenes behov for revisjonstjenester, ikke å aggregere inntekter til medlemmene gjennom overskudd. Medlemmene bør likevel ha anledning til å bestemme at hele eller deler av årsoverskuddet skal gå til etterbetaling til medlemmene. Etter samvirkeoven, og det såkalte omsetningsprinsippet som er redegjort for over, skal i så fall fordelingen av etterbetalingen baseres på omsetning med foretaket, ikke størrelsen på andelsinnskuddet. Utover dette blir etterbetalingen i praksis å sammenligne med utbetaling av utbytte i et aksjeselskap eller «Utdeling av selskapets midler» i et IKS.

§ 6 Årsmøtet

Årsmøtet velger fast møteleder med vara på det første møtet etter kommunevalg.

På det ordinære årsmøtet skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av årsoverskudd.
2. Budsjett for kommende år etter forslag fra styret.
3. Økonomiplan for de fire neste budsjettår etter forslag fra styret.
4. Overordnede mål og retningslinjer for driften.
5. Valg til valgkomite og styre etter vedtektenes § 8
6. Valg av revisor
7. Andre saker som etter loven eller vedtektene hører under årsmøtet.

Kommentar: Første ledd bestemmer at det skal velges en fast møteleder med vara for årsmøtet. Disse velges for kommunevalgperioden (altså fram til det første møtet etter neste kommunevalg), og har ansvaret for å lede årsmøtene. Etter samvirkeoven er det styret som kaller inn årsmøtet, jf. lovens § 48, men den faste møtelederen for årsmøtet vil lede det. Valg av møteleder med vara skal skje etter innstilling fra valgkomiteen, jf. § 8.

Bestemmelsens andre ledd gir årsmøtet tre oppgaver som etter loven ligger til styret: vedta budsjett, økonomiplan og strategier. (I tillegg presiseres at årsmøtet skal velge valgkomite.) Begrunnelsen for denne endringen i myndighet er at kommunenes kjøp av tjenester i egenregi forutsetter at kommunene har kontroll med foretaket (kontrollkriteriet). Kommunenes kontroll med foretaket øker når medlemmene gjennom årsmøtet blir tillagt myndighet som ellers ville ha ligget til styret.

§ 7 Stemmerett på årsmøtet

Medlemmenes stemmerett på årsmøtet er basert på fjorårets omsetning med foretaket etter denne modellen:

Fjorårets omsetning	Antall stemmer
Under 0.5 mill	1
0.5 -1 mill	2
1 - 2 mill	4
2 - 3 mill	6
3 - 5 mill	8
Mer enn 5 mill	12

Kommentar: Etter SA-loven kan stemmegivningen på årsmøtet enten baseres på én stemme per medlem, eller på omsetning med foretaket. Det er ikke adgang til å basere stemmegivning på for eksempel innbyggertall. Se beregningsgrunnlaget for denne fordelingen av stemmer i dokumentet «faktaark – andelsinnskudd – stemmerett». Ingen medlemmer kan ha flertall alene. I et samvirkeforetak kan medlemmene representeres ved fullmakt, men ingen kan være fullmektig for mer enn et medlem, jf. samvirkelovens § 36.

§ 8 Styre, valgkomite og daglig leder

Foretaket skal ha et styre med 6 medlemmer med numeriske varamedlemmer som velges av årsmøtet, og 1 medlem med varamedlem som velges av og blant de ansatte. Styreleder og nestleder velges av årsmøtet.

Styret skal sammensettes ut fra selskapets behov for kompetanse, kapasitet og uavhengighet. Av styremedlemmene som velges av årsmøtet, skal det være tre av hvert kjønn. Styresammensetningen skal så langt som mulig gjenspeile medlemskommunenes geografi.

Foretaket skal ha en valgkomite, med 3 medlemmer. Valgkomiteen avgir en begrunnet innstilling til valg av medlemmer til styret. Årsmøtet skal fastsette retningslinjer for komiteens arbeid. Valgkomiteen innstiller også på valg av møteleder med vara til årsmøtet, jf. § 6.

Årsmøtet skal fastsette en styreinstruks. Styret har myndighet til å inngå tjenesteaftaler med det enkelte medlem som tjenestemottaker. Slik myndighet kan delegeres til daglig leder. Dersom denne myndigheten delegeres, skal styret fastsette prinsipper for avtalenes innhold som sikrer behandling av medlemmene i tråd med samvirkelovens likhetsprinsipp, dog slik at forskjellsbehandling er tillatt dersom dette er saklig begrunnet i tråd med samvirkeoven.

Foretaket skal ha en daglig leder som tilsettes av styret.

Kommentar: Lovens minstekrav er et styre med tre medlemmer. I foretak med mer enn 30 ansatte kan et flertall av dem kreve at styret skal ha en ansattrepresentant. Et styre med syv medlemmer, herunder én ansattrepresentant, vil være godt rustet til å ivareta foretakets

behov for kompetanse, samt legitimitet blant medlemskommuner og ansatte. Nærmere krav til rekruttering til styret vil kunne stilles i retningslinjer for valgkomiteens arbeid.

Krav til sammensetning av styret og bruk av valgkomite følger ikke av loven. Dette er likevel uttrykk for god, kommunal eierstyring, og dermed naturlig å vedtektsfeste for et slikt foretak. Det samme er kravet om at årsmøtet skal fastsette en styreinstruks. Samvirkelovens likhetsprinsipp krever en viss likebehandling av medlemmene som benytter seg av foretakets tjenester. Derfor bør foretaket ha rutiner som sikrer at tjenesteavtalene inngås i tråd med dette prinsippet.

§ 9 Uttreden

Uttreden kan foretas med ett års varsel. Utmelding skal skje skriftlig.

Ved utmelding har medlemmet krav på å få tilbakebetalt sitt andelsinnskudd. Innskuddet utbetales på uttredelsestidspunktet. Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Ved uttreden skal det foretas en beregning av pensjonsforpliktelsen ved opphør (engangspremie) per dato. Medlemmer som trer ut av selskapet må innbetale sin andel av foretakets engangspremie.

Kommentar: Lovens hovedregel er 3 mnd. utmeldingsfrist. Ett års utmeldingsfrist er satt med begrunnelse i behovet for kontinuitet og forutsigbarhet for revisjonsselskapet, samt det årshjulet revisjon naturlig følger.

SA-loven § 22 (3) slår fast at «Medlemmene og foretaket har ved utmelding ein gjensidig rett til å gjere opp kontraktsrettslege rettar og plikter som har oppstått i tilknytning til medlemskapen.» Pensjonsforpliktelser overfor ansatte må kunne sies å være en slik plikt. Dermed er det kurant å regulere hvordan denne delen av oppgjøret skal finne sted i vedtektene. Dette er avklart med KS Bedrift.

§ 10 Fordeling av nettoformuen ved oppløsning av foretaket

Foretakets medlemmer har rett til å få utbetalt sine andelsinnskudd dersom det er midler i foretaket etter at det har dekket sine forpliktelser. Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Gjenværende midler utover dette skal tilfalle dem som er medlemmer på oppløsningstidspunktet. Fordelingen av midlene skal skje på grunnlag av deres omsetning med foretaket de siste tre årene.

Kommentar: Som etter loven.

Generelle kommentarer:

Ansvar og oppgaver for styret og daglig leder reguleres i en styreinstruks, jf. og er derfor i liten grad regulert i vedtektene.

Etter samvirkeloven er det ikke krav om at årsmøtet skal vedta noen låneramme. Det skyldes at medlemmene i et SA ikke har ansvar for selskapets forpliktelser, og at det dermed er lite naturlig for medlemmene å regulere hvilke lån foretaket bør ta opp. I et samvirkeforetak ligger beslutninger om låneopptak naturlig til styrets ansvar. Dette skiller seg med andre ord fra et IKS, der medlemskommunene hefter fullt ut for selskapets forpliktelser, og dermed gjennom loven er gitt større innvirkning på selskapets mulighet til å ta opp lån.

Faktaopplysninger om selskapene

	Revisjon Midt-Norge	KomRev Trøndelag	Nytt selskap
Antall ansatte	15 (13)	29	42
RR revisorer	7 (6)	19	25
FR revisorer	6 (5)	8	13
Andre	2	2	4
Sum driftsutgifter - budsjett 2017	16 310 000	27 210 000	43 520 000
Skjulte kostnader	0	0	0
Innskudd eierkapital	1 500 000	1 344 000	2 844 000
Frie fond - Regnskap 2015	2 469 015	1 934 776	4 403 791
Sum egenkapital - regnskap per 31.12.2015			7 247 791
Pensjonskostnad - budsjett 2017	1 652 000	3 300 000	4 952 000
Beregnet engangspremie KLP - per 01.10.2016	11 011 695	24 003 673	35 015 368
Premiefond per 31.12.2015	206 363	5 376 518	5 582 881
Nto engangspremie per 01.10.2016	10 805 332	18 627 155	29 432 487

Beregning av andelsinnskudd

Basert på innbyggertall per 07/2016

Folketall	Innskudd
Under 2000	15 000
2000 - 4999	30 000
5000 - 9999	60 000
10000-19999	120 000
Over 20000	200 000
Fylkeskommuner	600 000

Intervall →	Under 2000	2000 - 4999	5000 - 9999	10000 - 19999	over 20000	Fylkeskommuner
	Agdenes	Frøya	Klæbu	Vefsn	Steinkjer	Trøndelag
	Tydal	Hemne	Midtre Gauldal	Verdal	Stjørdal	
	Snillfjord	Hitra	Skaun	Levanger		
	Høylandet	Meldal	Nærøy	Namsos		
	Lierne	Selbu	Inderøy	Orkdal		
	Namsskogan	Overhalla	Brønnøy	Melhus		
	Røyrvik	Grong		Malvik		
	Fosnes	Snåsa				
	Leka	Verran				
	Flatanger	Frosta				
	Namdalseid	Meråker				
	Bindal	Sømna				
	Vega					
	Vevelstad					
	Grane					
	Hattfjelldal					
Antall kommuner	16	12	6	7	2	1
Innskudd	15 000	30 000	60 000	120 000	200 000	600 000
Total per gruppe	240 000	360 000	360 000	840 000	400 000	600 000
					Sum	2 800 000
					Dagens kapital	2 844 000
					Endring	-44 000

Forslag til fordeling av stemmerett på årsmøtet.

Basert på budsjettert 2017-omsetning (honorar)

Fjorårets omsetning	Antall stemmer
Under 0.5 mill	1
0.5 -1 mill	2
1 - 2 mill	4
2 - 3 mill	6
3 - 5 mill	8
Mer enn 5 mill	12

Intervall →	Under 0.5 mill	0.5 - 1 mill	1 - 2 mill	2 - 3 mill	3 - 5 mill	Mer enn 5 mill	
	Agdenes	Frøya	Malvik			Trøndelag	
	Snillfjord	Hemne	Melhus				
	Tydal	Hitra	Orkdal				
	Høylandet	Klæbu	Namsos				
	Lierne	Meldal	Steinkjer				
	Namsskogan	Midtre Gauldal	Levanger				
	Røyrvik	Selbu	Verdal				
	Fosnes	Skaun	Stjørdal				
	Leka	Overhalla	Brønnøy				
	Flatanger	Grong	Vefsn				
	Namdalseid	Verran					
	Snåsa	Nærøy					
	Frosta	Inderøy					
	Meråker	Bindal					
	Vega	Sømna					
	Vevelstad						
	Grane						
	Hattfjelldal						
Antall medlemmer	18	15	10	0	0	1	44
Antall stemmer	18	30	40	0	0	12	100

KomRev Trøndelag IKS

Revisjon Midt-Norge IKS

Uttalelse fra tillitsvalgte

Utredning av sammenslåing av KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS

Arbeidstakerorganisasjonene i KomRev Trøndelag IKS er positive til en sammenslåing med Revisjon Midt-Norge IKS. Vi ser nødvendigheten av en fusjon av revisjonsselskapene som følge av kommune- og regionreformen, og mener dette vil gi en sterkere og mer konkurransedyktig enhet.

Tillitsvalgt for Akademikerne i KomRev Trøndelag IKS har vært med i styringsgruppa for prosjektet om utredning av sammenslåing, og har i prosessen fått delta i felles møter mellom styrene i de to selskapene. På den måten har tillitsvalgte fått løpende informasjon om prosjektet, og anledning til å formidle synspunkter til både prosjektledelsen og styrene.

Vi vil i denne uttalelsen kommentere forhold ved utredningen og vedtektene som vedrører de ansatte direkte.

Selskapsform

Samvirkeforetak (SA) er en lite utprøvd selskapsform i kommunal sektor. Tillitsvalgte har ikke motforestillinger til samvirkeforetak som selskapsform for det nye selskapet, så fremt rammebetingelsene for ansatte bli ivaretatt innenfor samme tariffområde som i dag.

Ansattes rettigheter

Det er i utredningens punkt 7 vist til at det i tilfelle sammenslåing er snakk om en virksomhetsoverdragelse etter Arbeidsmiljøloven kapittel 16. Tillitsvalgte er opptatt av at de ansatte får samme lønns- og arbeidsvilkår i det nye selskapet som i dag, og er glad for at det legges opp til fortsatt medlemskap i KS Bedrift og offentlig pensjonsordning i KLP. Tillitsvalgte ønsket at arbeidsgivertilknytning til KS Bedrift og offentlig pensjonsordning i KLP skulle vedtektsfestet, og er tilfreds med at dette er tatt inn i forslaget til vedtekter. En slik vedtektsfesting vil være en viktig sikkerhet for ansatte ved overgangen til ny organisasjonsform, i og med at endring av vedtekter må foretas av årsmøtet (medlemskommunene).

I forslaget til vedtekter § 8 heter at foretaket skal ha et styre med 6 medlemmer med numeriske varamedlemmer som velges av årsmøtet, og 1 medlem med varamedlem som velges av og blant de ansatte. Tillitsvalgte synes det er positivt at ansattvalgt i styret vedtektsfestes.

Lokalisering

Tillitsvalgte er positive til at det i utredningen er lagt opp til at dagens kontorstruktur i de to selskapene videreføres inn i det nye selskapet.

Vegen videre

I utredningens punkt 7 vises det til at eventuelle behov for harmonisering av lønns- og arbeidsvilkår mellom ansatte må skje gjennom prosesser mellom arbeidstakere og arbeidsgiver i nytt selskap. Vi forutsetter at tillitsvalgte får delta i disse harmoniseringsprosessene i tråd med lov og avtaleverk.

Stjørdal/Steinkjer, 27.01.2017

Marte Bjørnelv
Marte Bjørnelv

Tillitsvalg Akademikerne

Rune Olav Ness
Rune Olav Ness

Tillitsvalgt Akademikerforbundet

Revisjon Midt-Norge IKS
KomRev Trøndelag IKS

Høringsuttalelse om sammenslåing av selskapene

Proessen har vært preget av god informasjon og involvering av de ansatte. Vi mener det er utarbeidet en god utredning om sammenslåing, og at et fusjonert selskap vil gi en mer robust og konkurransedyktig enhet.

Fagorganisasjonene i Revisjon Midt-Norge IKS stiller seg positiv til en fusjon mellom selskapene.

Ansattes rettigheter

Vi har naturlig nok mest fokus på at ansattes rettigheter videreføres i det nye selskapet. Etablering av nytt selskap legger til grunn at kapittel 16 i Arbeidsmiljøloven om virksomhets-overdragelse kommer til anvendelse (Jfr. med punkt 7 i utredningen). Videre er det lagt til grunn at selskapet skal være medlem av KS Bedrift, slik at dagens avtaleverk kan videreføres. Det er også lagt til grunn at eksisterende pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) videreføres.

Vi er enig i at tilknytning til KS Bedrift, og ordningen med offentlig tjenestepensjon i KLP, vedtektsfestes.

Organisering av selskapet

Utredningen anbefaler at det nye selskapet organiseres som et samvirkeforetak. Vi har ikke motforestillinger til dette, i og med at det legges opp til at avtaleverket i forhold til ansatte skal være det samme som i dagens interkommunale selskaper.

Lokalisering

Det er i utredningen lagt til grunn at dagens kontorstruktur videreføres i det nye selskapet. Vi ser positivt på dette.

Veien videre

Det er viktig at det legges opp til en prosess som leder fram til at det nye selskapet er operativt fra 1.1.2018.

Dersom eierne beslutter at den nye enheten blir en realitet, ber vi om at det nye styret og ny daglig leder ivaretar de ansattes arbeidsvilkår og avtaler på en best mulig måte, og at de ansattes representanter fortsatt blir delaktig i prosessen.

Orkanger/Trondheim, 26. januar 2017

Kjell Næssvold
Tillitsvalgt Delta

Espen Langseth
Tillitsvalgt Akademikerne

VEDTEKTER FOR REVISJON MIDT-NORGE SA

§ 1 Sammenslutningsform og foretaksnavn

Sammenslutningen er et samvirkeforetak med foretaksnavn Revisjon Midt-Norge SA. Medlemmene hefter ikke overfor kreditorene for foretakets forpliktelser.

§ 2 Forretningssted

Forretningskontoret er i Steinkjer kommune.

§ 3 Virksomhet

Foretaket skal drive revisjon av de kommuner og fylkeskommuner som har medlemskap i foretaket, i tråd med den til enhver tid gjeldende kommunelov.

Foretaket skal fremme medlemmenes økonomiske interesser gjennom deres deltakelse i virksomheten. Foretaket forplikter seg til å dekke medlemmenes behov for revisjonstjenester, og medlemmene forplikter seg til å kjøpe hoveddelen av sine revisjonstjenester fra samvirkeforetaket.

Foretaket kan selge tjenester til andre rettssubjekter som eies helt eller delvis av et eller flere av medlemmene, eller til andre, så lenge den totale andelen av denne omsetningen ikke overstiger 20 % av foretakets totale omsetning.

Foretaket kan inngå på eiersiden i andre foretak eller selskap der dette er hensiktsmessig for oppfyllelsen av foretakets hovedformål.

Medlemskap er ikke åpent for andre enn kommuner og fylkeskommuner beliggende i Trøndelag og nærliggende områder.

Foretaket skal være medlem i KS Bedrift. Foretakets ansatte skal ha offentlig tjenestepensjon i KLP.

Medlemmenes kontrollutvalg og valgte revisor har rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, fra selskapets daglige leder, styre og foretakets valgte revisor.

§ 4 Andelsinnskudd

Hvert medlem skal betale andelsinnskudd etter følgende fordeling, basert på innbyggertall:

Folketall	Innskudd
Under 2000	15 000
2000 - 4999	30 000
5000 - 9999	60 000
10000 - 19999	120 000
Over 20000	200 000
Fylkeskommuner	600 000

Årsoverskudd skal ikke benyttes til å bygge opp kapitalkonti for enkeltmedlemmer. Utover dette gjelder bestemmelsene i vedtektenes punkt 5 om anvendelse av årsoverskudd.

Medlemmene skal ikke betale medlemskontingent.

§ 5 Anvendelse av årsoverskudd

Overskudd skal som hovedregel forbli i virksomheten og komme medlemmene til gode gjennom gode og effektive revisjonstjenester.

Beslutning om anvendelse av årsoverskuddet treffes av årsmøtet etter forslag fra styret. Det kan ikke besluttes anvendt et høyere beløp enn det styret foreslår eller godtar, men årsmøtet kan selv bestemme anvendelsen innenfor følgende rammer:

1. Godskriving av foretakets egenkapital
2. Etterbetaling til medlemmene basert på omsetning, jf. samvirkeloven § 27

§ 6 Årsmøtet

Årsmøtet velger fast møteleder med vara på det første møtet etter kommunevalg.

På det ordinære årsmøtet skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av årsoverskudd.
2. Budsjett for kommende år etter forslag fra styret.
3. Økonomiplan for de fire neste budsjettår etter forslag fra styret.
4. Overordnede mål og retningslinjer for driften.
5. Valg til valgkomite og styre etter vedtektenes § 8
6. Valg av revisor
7. Andre saker som etter loven eller vedtektene hører under årsmøtet.

§ 7 Stemmerett på årsmøtet

Medlemmenes stemmerett på årsmøtet er basert på fjorårets omsetning med foretaket etter denne modellen:

Fjorårets omsetning	Antall stemmer
Under 0.5 mill	1
0.5 - 1 mill	2
1 - 2 mill	4
2 - 3 mill	6
3 - 5 mill	8
Mer enn 5 mill	12

§ 8 Styre, valgkomite og daglig leder

Foretaket skal ha et styre med 6 medlemmer med numeriske varamedlemmer som velges av årsmøtet, og 1 medlem med varamedlem som velges av og blant de ansatte. Styreleder og nestleder velges av årsmøtet.

Styret skal sammensettes ut fra selskapets behov for kompetanse, kapasitet og uavhengighet. Av styremedlemmene som velges av årsmøtet, skal det være tre av hvert kjønn. Styresammensetningen skal så langt som mulig gjenspeile medlemskommunenes geografi.

Foretaket skal ha en valgkomite, med 3 medlemmer. Valgkomiteen avgir en begrunnet innstilling til valg av medlemmer til styret. Årsmøtet skal fastsette retningslinjer for komiteens arbeid. Valgkomiteen innstiller også på valg av møteleder med vara til årsmøtet, jf. § 6.

Årsmøtet skal fastsette en styreinstruks. Styret har myndighet til å inngå tjenesteavtaler med det enkelte medlem som tjenestemottaker. Slik myndighet kan delegeres til daglig leder. Dersom denne myndigheten delegeres, skal styret fastsette prinsipper for avtalenes innhold som sikrer behandling av medlemmene i tråd med samvirkelovens likhetsprinsipp, dog slik at forskjellsbehandling er tillatt dersom dette er saklig begrunnet i tråd med samvirkeloven.

Foretaket skal ha en daglig leder som tilsettes av styret.

§ 9 Uttreden

Uttreden kan foretas med ett års varsel. Utmelding skal skje skriftlig.

Ved utmelding har medlemmet krav på å få tilbakebetalt sitt andelsinnskudd. Innskuddet utbetales på uttredelsestidspunktet. Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Ved uttreden skal det foretas en beregning av pensjonsforpliktelsen ved opphør (engangspremie) per dato. Medlemmer som trer ut av selskapet må innbetale sin andel av foretakets engangspremie.

§ 10 Fordeling av nettoformuen ved oppløsning av foretaket

Foretakets medlemmer har rett til å få utbetalt sine andelsinnskudd dersom det er midler i foretaket etter at det har dekket sine forpliktelser. Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Gjenværende midler utover dette skal tilfalle dem som er medlemmer på oppløsningstidspunktet. Fordelingen av midlene skal skje på grunnlag av deres omsetning med foretaket de siste tre årene.

Melding om vedtak

Utskrift fra møte i representantskapet 27.03.2017

Revisjon Midt-Norge IKS

Representantskapet	Møtebok	
<i>Møtedato:</i> 27.03.2017	<i>Sak nr.:</i> 03/17	<i>Saksbehandler:</i> Inge Storås
<i>Arkivkode:</i> 2017-0220 innkalling Repskap RmN 2703	<i>Gradering:</i>	
<i>Tidligere behandlet:</i> Styret	<i>Sak nr.:</i> 05/2017	<i>Dato:</i> 14.02.2017

ETABLERING AV NYTT REVISJONSSKAP

Vedtak:

Representantskapet slutter seg til beslutningsgrunnlaget med vedlegg. Representantskapet oversender saken til deltagerkommunene med følgende forslag til vedtak i den enkelte kommune;

1. NN kommune slutter seg til samvirkeforetaket med navn Revisjon Midt-Norge SA.
2. NN kommune godkjenner utkast til vedtekter.
3. Som representant og vararepresentant til årsmøtet i Revisjon Midt-Norge SA velges:
4. NN kommune vedtar at Revisjon Midt-Norge IKS oppløses.
5. NN kommune godkjenner at alle aktiva og passiva i Revisjon Midt-Norge IKS overføres til Revisjon Midt-Norge SA.

Styrets innstilling til representantskapet:

Representantskapet slutter seg til beslutningsgrunnlaget med vedlegg. Representantskapet oversender saken til deltagerkommunene med følgende innstilling til vedtak i den enkelte kommune;

1. NN kommune slutter seg til samvirkeforetaket med navn Revisjon Midt-Norge SA.
2. NN kommune godkjenner utkast til vedtekter.
3. Som representant og vararepresentant til årsmøtet i Revisjon Midt-Norge SA velges:
4. NN kommune vedtar at Revisjon Midt-Norge IKS oppløses.
5. NN kommune godkjenner at alle aktiva og passiva i Revisjon Midt-Norge IKS overføres til Revisjon Midt-Norge SA.

Daglig leders innstilling:

Representantskapet slutter seg til beslutningsgrunnlaget med vedlegg. Representantskapet oversender saken til deltagerkommunene med følgende innstilling til vedtak i den enkelte kommune;

1. NN kommune slutter seg til samvirkeforetaket med navn Revisjon Midt-Norge SA.
2. NN kommune godkjenner utkast til vedtekter.
3. Som representant og vararepresentant til årsmøtet i Revisjon Midt-Norge SA velges:
4. NN kommune vedtar at Revisjon Midt-Norge IKS oppløses.
5. NN kommune godkjenner at alle aktiva og passiva i Revisjon Midt-Norge IKS overføres til Revisjon Midt-Norge SA.

SAKSUTREDNING

Vedlegg:

- Beslutningsgrunnlag nytt revisjonsselskap (Rapport og vedlegg skannet i ett dokument)
 - Rapport Revisjon Midt-Norge SA
 - Vedlegg 1 Utredning av selskapsform
 - Vedlegg 2 Vedtekter kommentarutgave
 - Vedlegg 3 FaktaArk – andelsinnskudd – stemmerett
 - Vedlegg 4 Uttalelse fra tillitsvalgte i RMN og KRT
 - Vedlegg 5 Vedtekter

Saksopplysninger:

Det vises til behandling av sak 6/2016 i representantskapet og vedtak om å utrede sammenslåing mellom KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS. Utredningen er gjennomført og rapport med vedlegg ligger vedlagt.

I 2014 -2015 vedtok Stortinget kommunereformen med drøfting av nye oppgaver og større kommuner. Endringer i kommune- og fylkesstruktur har stor betydning for selskapenes rammebetingelser, både i forhold til eierstruktur og økonomi. En utløsende faktor for å vurdere sammenslåing av de to selskapene, er prosessen og vedtaket om sammenslåing av de to fylkeskommunene i Trøndelag.

I april/mai 2016 fattet representantskapene i Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS likelydende vedtak om å utrede sammenslåing av de to selskapene. I vedtaket fra Revisjon Midt-Norge ble det tilføyd en vurdering av selskapsform for det nye selskapet. I utredningen som er gjennomført er det fokusert på hvordan et nytt selskap kan etableres på en best mulig måte, gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper. Utredningen har særlig vurdert sammenslåing i forhold til selskapsform, eierskap, økonomi og forpliktelser.

Utredningsarbeidet er gjennomført av en prosjektorganisasjon sammensatt av deltakere fra de to revisjonsselskapene. I tillegg har en referansegruppe bestående av representanter fra eierkommunene og KS, gitt tilbakemeldinger på arbeidet underveis. Arbeidet har vært ledet av en styringsgruppe bestående av ledergruppen i de 2 selskapene. En tillitsvalgt fra hvert av selskapene har deltatt i gruppen. Det ble etablert nødvendige arbeidsgrupper ut fra behov.

KS Bedrift har bistått i utredningen om valg av selskapsform og kvalitetssikring av forslag til vedtekter.

Økonomi;

De to selskapene er i stor grad sammenlignbare når det gjelder økonomi, eierforpliktelser og tjenestene som tilbys dagens eierkommuner. Det foreslås derfor at både aktive og passiva flyttes med inn i nytt selskap. Honorarene for dagens kommuner foreslås også videreført på samme nivå inn i et nytt selskap. På bakgrunn av forslaget om å etablere et nytt selskap som et samvirkeforetak, er det foreslått en fordeling av eierandel, andelsinnskudd og stemmerett. Det vises her til vedlegg 3. Når det gjelder antall stemmer på årsmøtet foreslås det at omsetning (honorar) er det kriteriet som legges til grunn. Dagens tjenester videreføres i nytt selskap.

Begge revisjonsselskapene har i dag KLP som sin pensjonsleverandør. Dette foreslås videreført i et nytt selskap. Dagens eierkommuner hefter for pensjonsforpliktelsene i forhold til sin eierandel i selskapet. Det foreslås at dagens pensjonsforpliktelser også videreføres inn i et nytt selskap

Vurdering:

I forbindelse med en mulig sammenslåing av de to selskapene har det blitt vurdert hvilken selskapsform som er mest hensiktsmessig for et nytt selskap. Tre aktuelle selskapsformer har blitt vurdert. Det er interkommunalt selskap, aksjeselskap og samvirkeforetak. Konklusjonen er at en organisering i et samvirkeforetak i størst grad vil ivareta de behov både eiere og selskap vil ha for styring og drift av et nytt selskap. For en nærmere gjennomgang og begrunnelse for dette valget vises det til vedlegg 1 og 2 i tillegg til rapporten. I forslaget til vedtekter som følger med rapporten, er lagt vekt på å videreføre gode hensyn som ligger i dagens lov om interkommunale selskap. Vedtektene er derfor utvidet i forhold til samvirkelovens minimumskrav, bl.a. for å ivareta større grad av kontroll for kommunene med foretaket. Det er også lagt vekt på KS sin veileder for kommunalt eierskap.

Forretningssted for det nye selskapet legges til Steinkjer kommune. I dagens selskaper er ikke administrative eller faglige stillinger (ledelse) eller funksjoner bundet til forretningssted eller hovedkontor. Det er god erfaring i begge selskapene med en fleksibel organisering, der styret til enhver tid vurderer kontorer, ansatte og funksjoner til beste for selskapet. Dagens kontorstruktur i de to selskapene videreføres i et nytt selskap.

Ved etablering av selskapet legges det til grunn at kapittel 16 i Arbeidsmiljøloven om virksomhetsoverdragelse kommer til anvendelse. Arbeidstakerorganisasjonene i begge selskapene har gitt sin tilsluttende uttalelse.

Avtaler knyttet til leverandører og kunder overføres til nytt selskap.

Det er ikke lovhjemmel for å omdanne IKS til SA selskap. Ved et positivt vedtak å etablere Revisjon Midt-Norge SA gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper, vil det derfor være nødvendig å oppløse Revisjon Midt-Norge IKS og Kom Rev Trøndelag IKS. Oppløsning av IKS krever godkjenning av departementet og må vedtas av alle eierkommunene.

Rett avskrift

Inge Storås

Vedlegg: Beslutningsgrunnlag nytt revisjonsselskap 2017 0327

Sendt; Deltagerkommunene

MELDAL KOMMUNE**Saksframlegg**

Saksgang		
Utvalg/styre:	Møtedato	Saksnummer
Formannskapet	26.04.2017	021/17
Kommunestyret		

Saksbehandler: Fritzon, Roy	Arkiv: FE - 074, FE - 026	Arkivsaknr: 14/448-9
------------------------------------	----------------------------------	-----------------------------

**Sammenslåing av Kontrollutvalgssekretariat - Kontrollutvalgssekretariat
Midt-Norge IKS (Konsek) og Komsek Trøndelag IKS (Komsek)**

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret slutter seg til forslaget til sammenslåing av Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS og Komsek Trøndelag IKS.
2. Kommunestyret vedtar ny selskapsavtale for Konsek Trøndelag IKS.
3. Kommunestyret godkjenner økning av innskuddskapital på kr 7 000,-. Økning i innskudd forutsettes dekket ved utbetaling av egenkapital fra Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS.
4. Som kommunens representant i representantskapet for Konsek Trøndelag IKS velges YYY. Som vararepresentant(er) velges ZZZ, (ÆÆÆ, ÅÅÅ.....)

Vedlegg i saken:

Utredning - Forslag om sammenslåing av Komsek Trøndelag IKS og Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS
Forslag til selskapsavtale for Konsek Trøndelag IKS.

Henvendelse fra:

Konsek Midt-Norge IKS

Saksopplysninger:

Meldal kommune får løst kontrollutvalgets sekretariatsbehov gjennom deltakelse i Konsek Midt-Norge IKS. Kommune har som deltaker i Konsek Midt-Norge IKS, mottatt henvendelse fra selskapet om sammenslåing med tilsvarende selskap i Nord-Trøndelag.

Henvendelsen inneholder i tillegg til underlagsdokumenter for sammenslåingen, også forslag til saksframlegg. I IKS'er må endringer i selskapsavtaler o.l. vedtas likelydende i alle deltakerkommunene, og forslaget til saksframlegg er derfor inntatt i sin helhet. Det er gjort mindre tilpassinger ut fra Meldal kommune spesifikt, etter angivelse i forslaget fra Konsek Midt-Norge IKS. Disse gjelder innskutt kapital i forslaget til vedtak, samt forventet endring i honorar framover. Likeledes navn på representant i representantskapet. Det mottatte forslaget til saksframlegg fra Konsek Midt-Norge IKS, er i det etterfølgende inntatt i *kursiv*.

Rådmannens forslag til vedtak er likelydende med forslag fra Konsek Midt-Norge IKS. Rådmannen fremmer ikke forslag til oppnevning av representant/vararepresentanter til representantskapet, da dette tidligere har vært en politisk oppnevning.

«Kommunen deltar i dag i samarbeid med 14 andre kommuner og Sør-Trøndelag fylkeskommune om sekretariatstjenester for kontrollutvalg gjennom selskapet Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS (Konsek). Selskapet styres gjennom et representantskap der alle deltakerne er representert. Vår kommunes nåværende representant er Vibeke Mehlum.

Sør-Trøndelag fylkeskommune er Konseks største deltaker, og bidrar i dag med 32 % av samlet honorar. Tilsvarende selskap i Nord-Trøndelag heter Komsek Trøndelag IKS. Sammenslåing av Nord- og Sør-Trøndelag fylkeskommuner fra 1.1.2018 er vedtatt i Stortinget. Fra denne datoen vil den nye fylkeskommunen kun ha behov for sekretariatstjenester til ett kontrollutvalg. Med dette som bakgrunn ba representantskapet i september 2016 om en utredning av mulig sammenslåing av de to selskapene til et nytt sekretariatselskap som kan betjene nye Trøndelag fylkeskommune og dagens deltakere, med åpning for at også andre kommuner i fylket kan slutte seg til.

I vedlagte utredning presenteres potensialet i en sammenslåing mellom Komsek Trøndelag IKS og Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS. I utredningen anbefales sammenslåing og videreføring av interkommunalt selskap som organisasjonsform. Et sammenslått selskap vurderes som det som i størst grad gir mulighet til å videreføre de ambisjonene deltakerne i samarbeidet har hatt om at Konsek skal være den beste leverandøren av sekretariatstjenester til kontrollutvalg i regionen og et nasjonalt ledende fagmiljø.

Dette er foreslått gjennomført ved at Konsek videreføres under navnet Konsek Trøndelag IKS. Virksomhet og ansatte i dagens Komsek overføres til det nye Konsek gjennom en virksomhetsoverdragelse og dagens deltakere i Komsek inviteres med som nye deltakere. Dagens selskap i Nord-Trøndelag avvikles som en konsekvens av dette.

Det er i utredningen foreslått at innskuddskapitalen økes i det sammenslåtte selskapet, men Konsek har i dag tilstrekkelig opptjent egenkapital til at det kan dekke det nye innskuddet for alle deltakere med unntak av fylkeskommunen. Dette innebærer dermed ingen økt innbetaling for vår kommune, men dette må formelt gjennomføres ved en utbetaling av egenkapital som går inn i driftsregnskapet og overføres til investeringsregnskapet for å finansiere nytt innskudd. Det er forutsatt at dette kommer i tillegg til at dagens to selskaper hver for seg setter av tilstrekkelige midler til å dekke estimerte udekkede pensjonsforpliktelser hos KLP.

Driftskostnadene for det nye selskapet forutsettes dekket etter lignende modell som i Konsek i dag. Representantskapet vedtar honorar til kommunene årlig på bakgrunn av erfaringsmessig forbruk med et likt beløp for hver budsjetterte time. Dette antas ikke å øke den gjennomsnittlige kostnaden for dagens Konsek-kommuner, men det vil skje en utjevning av eksisterende skjevheter mellom kommunene. For vår kommune antas denne kostnaden å endres fra kr 235 000,- i 2017 til en fremtidig kostnad på kr 241 645,- som en konsekvens av denne justeringen Faktisk honorar vedtas årlig av representantskapet i selskapet.

Det er lagt inn som en forutsetning at fylkeskommunen opprettholder sitt økonomiske bidrag frem til 1.1.2020 og at det ikke skal skje bemanningsreduksjoner før den tid. Dette begrunnes blant annet med at det vil være nødvendig med en ny vurdering av ressurser som konsekvens av kommunereformen før 2020.

Representantskapet i Konsek fattet 28.2.17 følgende vedtak i tråd med innstilling fra selskapets styre:

Representantskapet anbefaler en sammenslåing av virksomheten til Kontrollutvalgsekretariat Midt-Norge IKS (Konsek) og Komsek Trøndelag IKS (Komsek), med følgende forutsetninger:

- 1. Konsek endrer navn til Konsek Trøndelag IKS, og ansatte og arbeidsoppgaver fra Komsek overføres til dette selskapet.*
- 2. Deltakerne i Komsek, samt Trøndelag fylkeskommune, inviteres som deltakere i Konsek Trøndelag IKS.*
- 3. Sammenslåingen gjennomføres for øvrig i tråd med anbefalingene i arbeidsgruppas rapport.*

Representantskapet oversender forslag til ny selskapsavtale til behandling i deltakerkommunene, og ber om at deltakerne oppnevner medlemmer til det nye representantskapet.

Representantskapet foreslår Jon P. Husby og Vibeke Mehlum som medlemmer av ny valgkomité.

Forslaget til ny selskapsavtale må vedtas likelydende av kommunestyre eller fylkesting

hos alle deltakerne. I tillegg ber representantskapet om at deltakerne oppnevner nye representanter til det nye representantskapet.

Rådmannens konklusjon:

Deltakerne har gjennom representantskapet anbefalt sammenslåing som den beste løsningen for å ivareta behovet for sekretariatstjenester til kontrollutvalgene. Sammenslåingen forventes ikke å ha betydelige økonomiske konsekvenser for kommunen. Rådmannen anbefaler derfor å vedta forslaget til ny selskapsavtale.

Økt innskuddskapital foreslås i tråd med forslaget fra representantskapet dekket inn gjennom utdeling av opptjent egenkapital fra selskapet.»

Saksbehandlers vurdering:

Saksbehandler finner det krevende å framføre sterke meninger omkring kontrollutvalgssekretariatets organisering, ut fra kontrollutvalgets og sekretariatets rolle i forhold til kommunestyre og administrasjon. Saksbehandler tilrår sammenslåing av de to selskapene, ut fra en helhetsvurdering.

Forslag til sammenslåing av Komsek Trøndelag IKS og Kontrollutvalgssekretariat Midt- Norge IKS

Forslag fra administrativ arbeidsgruppe
19. januar 2017

Dette dokumentet er et forslag utarbeidet av en administrativ arbeidsgruppe nedsatt av Komsek Trøndelag IKS (Komsek) og Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS (Konsek) for å utrede mulighetene for en sammenslåing av selskapenes virksomhet.

Dokumentet ligger til grunn for behandling i de to selskapene og kommunestyre- og fylkestingsbehandling av forslag til selskapsavtale for det nye selskapet.

Arbeidsgruppen har bestått av:

Arvid Hanssen, daglig leder Konsek

Einar Sandlund, fungerende daglig leder Komsek

Sverre B. Midthjell, seniorrådgiver Konsek

Per Helge Genberg, kontrollsekretær Komsek (med varamedlem Jorunn Sund)

I tillegg har daglig leder Liv Tronstad i Komsek tiltrådt møtene i gruppa.

1.	Bakgrunn	5
2.	Fakta om selskapene.....	5
3.	Organisering av selskapet	6
	Selskapsform	6
	Eierandeler og innflytelse:	7
4.	Økonomi	8
	Kapitalbehov og innskudd	8
	Stordriftsfordeler og -ulempes	11
	Lønnskostnader.....	11
	Pensjon og pensjonsforpliktelser.....	12
	Fordeling av bidrag/honorar.....	13
	Økonomiske konsekvenser av fylkessammenslåing.....	14
	Regneeksempel fremtidig honorar.....	15
5.	Ansatte og deres rettigheter.....	18
6.	Gjennomføring av sammenslåingen og overgangsordninger.....	18
7.	Kommentarer og begrunnelse til forslag til selskapsavtale	20
	Kommentar til § 1 Selskapet	20
	Kommentar til § 2 Formål	20
	Kommentar til § 3 Hovedkontor.....	20
	Kommentar til § 4 Eierandeler og innskuddsplikt.....	21
	Kommentar til § 5 Andre forpliktelser til selskapet.....	21
	Kommentar til § 6 Representantskapet.....	21
	Kommentar til § 7 Representantskapets møter	21
	Kommentar til § 8 Valgkomité	22
	Kommentar til § 9 Styret.....	22
	Kommentar til § 10 Styrets arbeid	23
	Kommentar til § 11 Daglig leder	23
	Kommentar til § 12 Låneopptak og garantistillelse	23
	Kommentar til § 13 Arbeidsgiveransvar	23
	Kommentar til § 14 Regnskap og revisjon	23
	Kommentar til § 15 Endring av selskapsavtalen	24
	Kommentar til § 16 Uttreden.....	24
	Kommentar til § 17 Oppløsning	24
	Kommentar til § 18 Voldgift	24
	Vedlegg 1: Gjennomgang av mulige organisasjonsformer	25
	Generelle vurderinger	25
	Vurdering av de enkelte organisasjonsformene	27

Oppsummering: 33
Konklusjon: 34

1. Bakgrunn

Sammenslåing av Sør- og Nord-Trøndelag fylkeskommune fra 1.1.2018 er vedtatt av Stortinget. Dagens to fylkeskommuner vil dermed fra denne datoen kun ha ett kontrollutvalg, og følgelig ikke ha behov for mer enn ett kontrollutvalgssekretariat. I tillegg vil kommunereformen slik det ser ut nå resultere i en håndfull kommunesammenslåinger i Trøndelag. I lys av denne situasjonen ser begge selskaper at det kan være hensiktsmessig med en sammenslåing for å kunne sikre at det også i fremtiden er mulig å opprettholde et godt kompetansemiljø for kontrollutvalgssekretariat i Trøndelag.

Representantskapet i Komsek fattet i møte 9.5.2016 følgende vedtak:

- 1. Representantskapet gir styret fullmakt til å utrede konsekvenser og mulige løsninger for KomSek Trøndelag IKS som følge av kommune- og regionreformen.*
- 2. Utredningen legges frem for representantskapet, om nødvendig i ekstraordinært møte.*

Representantskapet i Konsek fattet i møte 26.9.2016 følgende vedtak:

Representantskapet ber styret gå i dialog med Komsek Trøndelag IKS om mulig sammenslåing av selskapene og fremme forslag for representantskapet senest i april 2017. Styret gis fullmakt til å vurdere eventuelt behov for ekstraordinært representantskap tidligere.

Representantskapet mener det bør åpnes for at andre kommuner i fylket gis anledning til å slutte seg til samarbeidet, under forutsetning av at dette ikke forsinkes fremdriften.

2. Fakta om selskapene

Komsek Trøndelag IKS (Komsek) er et interkommunalt selskap med følgende 22 deltakere:

Flatanger kommune	Namsos kommune
Fosnes kommune	Namsskogan kommune
Frosta kommune	Nord-Trøndelag fylkeskommune
Grong kommune	Nærøy kommune
Høylandet kommune	Overhalla kommune
Inderøy kommune	Røyrvik kommune
Leka kommune	Snåsa kommune
Levanger kommune	Steinkjer kommune
Lierne kommune	Stjørdal kommune
Meråker kommune	Verdal kommune
Namdalseid kommune	Verran kommune

I tillegg kommer kontrollutvalgene Innherred samkommune og Midtre Namdal samkommune som også betjenes av selskapet.

Selskapet har 5 fast ansatte i 4,6 årsverk, med kontorsted i Steinkjer. Selskapet har i 2016 samlede tilskudd fra deltakerne inkludert samkommunene, på kr 4.282.000.

Kontrollutvalgsssekretariat Midt-Norge IKS (Konsek) er et interkommunalt selskap med følgende 15 deltakere:

Agdenes kommune	Midtre Gauldal kommune
Frøya kommune	Orkdal kommune
Hemne kommune	Selbu kommune
Hitra kommune	Skaun kommune
Klæbu kommune	Snillfjord kommune
Malvik kommune	Sør-Trøndelag fylkeskommune
Meldal kommune	Tydal kommune
Melhus kommune	

Selskapet har 4 fast ansatte i fulltidsstilling med kontorsted i Trondheim. Selskapet har i 2016 samlede tilskudd fra deltakerne på kr 4 726 000.

3. Organisering av selskapet

Selskapsform

Arbeidsgruppen har gjennomført en egen utredning av selskapsform som ligger i vedlegg til dette dokumentet. Av denne utredningen fremgår det at det i hovedsak er to selskapsformer som er aktuelle for et større interkommunalt samarbeid om kontrollutvalgsssekretariat der også fylkeskommunen skal delta:

- Interkommunalt selskap (IKS) etter lov om interkommunale selskaper.
- Samvirkeforetak (SA) etter lov om samvirkeforetak.

SA-modellens styrke er en større fleksibilitet. Den stiller ikke krav om en omfattende prosess for nye medlemmer, eller ved endringer som følge av kommune- og regionreform. SA-formen er også gunstig dersom det er ønskelig at innflytelse knyttes direkte til omsetningen i tjenestekjøp, eller hvis det er ønskelig å kunne gjøre endringer i samarbeidet gjennom flertallsbeslutninger og uten å kreve kommunestyrebehandling i den enkelte kommune.

IKS-formens styrke er at den er en organisasjonsform som er velkjent for kommunene. Den gir også den enkelte kommune rett til å motsette seg eventuelle vesentlige endringer av samarbeidet eller avvise nye kommuner som ønsker å tre inn i samarbeidet.

Ut over dette gir begge selskapsformer stort sett de samme mulighetene, litt avhengig av hvordan man innretter vedtekter og organisering. Det endelige valget av selskapsform må avhenge av hvilke av disse prioriteringene eierne setter høyest.

For detaljert gjennomgang av selskapsformene viser vi til vedlegget.

Vurdering:

Arbeidsgruppens flertall har konkludert med at den beste løsningen er å fortsette med et interkommunalt selskap organisert etter lov om interkommunale selskaper. Dette er en kjent organisasjonsform for kommunene, og den mest brukte for større

kontrollutvalgssekretariats- og revisjonsenheter. IKS som selskapsform er også svært velregulert og har sterk eierstyring som hovedprinsipp. Arbeidsgruppen anerkjenner at et interkommunalt selskap med et stort antall deltakere byr på noen praktiske utfordringer, men mener disse er overkommelige.

Ett mindretall på ett medlem av arbeidsgruppen anbefaler samvirkeforetak som organisasjonsform, begrunnet med at dette er en noe mer fleksibel organisasjonsform som gjør prosessen med å håndtere kommunesammenslåinger eller ta inn nye kommuner i samarbeidet betydelig enklere.

Av praktiske årsaker mener arbeidsgruppen det er mest hensiktsmessig å formelt videreføre ett av selskapene og overføre ansatte og oppgaver fra det ene selskapet til det andre. Deltakerne i det andre selskapet tas da inn som nye deltakere i det overtagende selskapet.

Arbeidsgruppen mener det er mest hensiktsmessig at Konsek er det selskapet som videreføres. Det er flere praktiske argumenter for dette, blant annet at selskapet i dag har et fungerende fullelektronisk arkiv. Ved overgang til et elektronisk sak- og arkivsystem vil Komsek uansett være nødt til å gjennomføre en avlevering av nåværende papirarkiv uavhengig av om selskapet videreføres eller ikke. Konsek vil, dersom selskapet består, kunne beholde sitt eksisterende elektroniske arkiv uten avlevering. Arbeidsgruppen antar at dette vil gi en besparelse for selskapene samlet sett. I tillegg har Konsek enkelte avtaler, deriblant eksisterende husleieavtale, som arbeidsgruppen mener det er hensiktsmessig å videreføre, men som kan medføre krav om reforhandling til mindre gunstige vilkår om de må overføres til et annet selskap.

Anbefaling:

- Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS videreføres som Konsek Trøndelag IKS.
- Eksisterende ansatte og oppgaver i Komsek Trøndelag IKS overføres til Konsek som en virksomhetsoverdragelse.
- Nåværende deltakere i Komsek inviteres som deltakere i ny selskapsavtale for Konsek Trøndelag IKS.
- Komsek Trøndelag IKS avvikles.

Eierandeler og innflytelse:

IKS-lovens hovedregel er at alle deltakere har lik eierandel og innflytelse. Både Konsek og Komsek har i dag differensierte eierandeler og antall stemmer i representantskapet. I Konsek er eierandelene prosentvis basert på folketall ved opprettelsen av selskapet, med en skjønsmessig andel på 30 % til fylkeskommunen og stemmer i representantskapet helt proporsjonale med dette. I Komsek er kommunene delt inn i grupper etter størrelse med 1-5 eierandeler, mens fylkeskommunen har 10 andeler. I representantskapet har hver deltaker 1 medlem med 1 stemme, med 1 medlem ekstra for de som har 5 eierandeler eller mer. Innflytelsen i Komsek er med andre ord betydelig flatere fordelt.

Arbeidsgruppen foreslår en modell som er en mellomting mellom dagens modell for Konsek og Komsek. Arbeidsgruppen foreslår at det tas utgangspunkt i 100 eierandeler, der fylkeskommunen har 30 av disse og øvrige fordeles i 4 grupper etter størrelse. Hver eierandel utgjør én andel av kapitalinnskuddet i det nye selskapet og én stemme i representantskapet.

Innbyggertall	Eierandeler	Antall
0-4999	1	22
5000-9999	2	5
10000-14999	4	4
15000-19999	5	2
20000+	6	2
Fylkeskommunen	30	1

Som man kan se av oversikten er det store flertallet små og mellomstore kommuner. Med denne fordelingen vil de store kommunene få noe mer innflytelse enn i dagens Komsek, mens de mindre kommunene får betydelig større innflytelse enn i dagens Konsek. Det foreslås en stor eierandel til fylkeskommunen (samme eierandel som i Konsek i dag), med bakgrunn i at fylkeskommunen har gitt uttrykk for et ønske om å delta som en sterk regional aktør, og kan være en aktør med et helhetsblikk for hele fylket med en eierandel som forhindrer at verken de store kommunene, de små kommunene eller kommunene i noen av dagens fylkeskommuner får flertall alene.

Arbeidsgruppen foreslår å fastsette eierandelene i selskapsavtalen, uten noen bestemmelse om senere justering for endringer i folketall. Når kommunereformen trår i kraft fra 1.1.2020 vil det uansett være behov for en ny behandling av selskapsavtalen som også gir mulighet til å vurdere fordelingen av eierandeler på nytt.

Arbeidsgruppen foreslår at deltakerne har et ulikt antall stemmer i representantskapet, men at hver deltaker kun har ett medlem. Arbeidsgruppen anser det som prinsipielt riktig at hver eier taler med én stemme. I tillegg vil et representantskap med flere medlemmer fort bli uhensiktsmessig stort.

Anbefaling:

- 100 eierandeler fordeles på deltakerne. Fylkeskommunen gis 30 andeler, og de øvrige 70 fordeles på kommunene i grupper etter folketall.
- Hver deltaker har ett medlem i representantskapet med én (1) stemme per eierandel.
- Hver deltaker må skyte inn en andel av anbefalt innskuddskapital tilsvarende sine eierandeler.

4. Økonomi

Kapitalbehov og innskudd

Et interkommunalt selskap er et selskap med ubegrenset ansvar for eierne. Dette innebærer at deltakerne må dekke eventuelle forpliktelser dersom selskapet selv ikke er i stand til å dekke disse. Selskapet bør ha en egenkapital som er tilstrekkelig til å gi rimelig sikkerhet for at selskapet selv skal kunne dekke sine forpliktelser, og at deltakerne dermed ikke skal få senere tilleggskrav til å skyte inn midler.

Selskapets virksomhet kan ikke sies å være særlig risikofylt. Kostnadene er forutsigbare og preges av oppgaver som er stabile over tid. Inntektene består for det aller meste av honorarer fra deltakerne som selv styrer disse gjennom vedtak i representantskapet. De største risikofaktorene er endringer i pensjonsforpliktelser og eventuelt uttreden av deltakere. Arbeidsgruppen vurderer et hensiktsmessig nivå av

kapital til å være ca. 3 måneders drift i tillegg til avsetning for kjente pensjonsforpliktelser. Dette dekker lønnsforpliktelsen til de ansatte ved en eventuell umiddelbar avvikling av selskapet og utgjør dermed en rimelig grad av sikkerhet mot behov for ekstra innbetalinger selv ved større endringer i forutsetningene. Dette tilsier med dagens driftsnivå en samlet innskuddskapital på kr 2 500 000 i tillegg til avsetning til pensjonsforpliktelser.

Konsek har i dag en innskuddskapital på kr 500 000. Etter dekning av estimerte fremtidige pensjonsforpliktelser fra KLP gjenstår i tillegg fri oppspart egenkapital på kr 926 179. Komsek har i dag en innskuddskapital på kr 308 000. Tilsvarende fri oppspart egenkapital er på kr 1 020 620. Med bakgrunn i dette antar arbeidsgruppen at kapitalbehovet i det nye selskapet samlet ikke er større enn den egenkapitalen som i dag ligger i dagens selskaper. På grunn av at eierandelene endres vil imidlertid noen deltakere få utbetalt mer egenkapital enn de må skyte inn i det nye selskapet, mens noen deltakere vil være nødt til å skyte inn noe mer enn de får utbetalt.

Arbeidsgruppen legger opp til at kravet til utvikling i egenkapitalen skal reguleres i selskapsavtalen med formuleringen "*Selskapet skal opprettholde en egenkapital på et nivå som er hensiktsmessig for å ivareta selskapets drift.*" Dette innebærer at det etter innskytelse av kapital vil være opp til deltakerne gjennom representantskapet å vurdere hva som til enhver tid er et hensiktsmessig nivå på kapitalen. Dette bør blant annet sees i sammenheng med den økonomiske situasjonen til kommunene.

Arbeidsgruppen legger til grunn at kapitalen også i fremtiden bør dekke ca. 3 måneders drift pluss avsetning til fremtidige pensjonsforpliktelser. Dette innebærer at selskapet, gitt at det ikke skjer betydelige endringer i nivå på omsetningen, bør legge opp til et overskudd som dekker inflasjon på eksisterende kapital og pensjonsforpliktelsene.

Anbefaling:

- Det nye selskapet bør ha en innskuddskapital ca. tilsvarende 3 måneders drift, som fordeles på de 100 eierandelene.
- I tillegg bør selskapet ha avsetninger til å dekke beregnede fremtidige pensjonsforpliktelser.

Forslag til innskudd og anslag på merinnbetaling eller tilbakebetaling

Med de forutsetninger lagt ovenfor har arbeidsgruppen kommet fram til at innskutt kapital bør ligge på kr 25 000 per eierandel. Dette kommer i tillegg til overføring av midler til dekning av pensjonsforpliktelser ved overføring av ansatte. Hva den endelige summen med tilleggsinnskudd eller tilbakebetaling utgjør for den enkelte deltaker vil måtte bli gjenstand for noe nærmere justering senere bl.a. på bakgrunn av kostnader som påløper ved avvikling av Komsek og nøyaktig pensjonsberegning.

Følgende er arbeidsgruppens beste anslag basert på den informasjon som nå er tilgjengelig:

Deltaker	Folketall	Andeler	Innskudd	Dagens innsk.	Opptjent EK	Avvik innskudd
Trøndelag fylkeskommune		30	750 000	190 000	428 521	-131 479
Stjørdal kommune	23 308	6	150 000	20 000	66 238	-63 762
Steinkjer kommune	21 781	6	150 000	20 000	66 238	-63 762
Levanger kommune	19 610	5	125 000	20 000	66 238	-38 762
Melhus kommune	16 096	5	125 000	62 000	68 691	5 691
Verdal kommune	14 885	4	100 000	20 000	66 238	-13 762
Malvik kommune	13 738	4	100 000	53 000	64 493	17 493
Namsos kommune	13 010	4	100 000	20 000	66 238	-13 762
Orkdal kommune	11 779	4	100 000	47 000	66 019	13 019
Skaun kommune	7 755	2	50 000	27 000	44 840	21 840
Inderøy kommune	6 769	2	50 000	16 000	52 970	18 970
Midtre Gauldal kommune	6 298	2	50 000	27 000	39 879	16 879
Klæbu kommune	6 067	2	50 000	24 000	44 840	18 840
Nærøy kommune	5 126	2	50 000	16 000	52 970	18 970
Frøya kommune	4 799	1	25 000	19 000	51 518	45 518
Hitra kommune	4 622	1	25 000	18 000	47 702	40 702
Hemne kommune	4 260	1	25 000	20 000	44 840	39 840
Selbu kommune	4 132	1	25 000	18 000	42 741	35 741
Meldal kommune	3 954	1	25 000	18 000	44 840	37 840
Overhalla kommune	3 825	1	25 000	12 000	39 804	26 804
Frosta kommune	2 631	1	25 000	12 000	39 804	26 804
Verran kommune	2 527	1	25 000	12 000	39 804	26 804
Meråker kommune	2 523	1	25 000	12 000	39 804	26 804
Grong kommune	2 466	1	25 000	12 000	39 804	26 804
Snåsa kommune	2 139	1	25 000	12 000	39 804	26 804
Agdenes kommune	1 733	1	25 000	8 000	23 278	6 278
Namdalseid kommune	1 622	1	25 000	8 000	26 536	9 536
Lierne kommune	1 375	1	25 000	8 000	26 536	9 536
Høylandet kommune	1 250	1	25 000	8 000	26 536	9 536
Flatanger kommune	1 103	1	25 000	8 000	26 536	9 536
Snillfjord kommune	978	1	25 000	5 000	23 278	3 278
Namsskogan kommune	867	1	25 000	8 000	26 536	9 536
Tydal kommune	851	1	25 000	4 000	23 278	2 278
Fosnes kommune	633	1	25 000	8 000	26 536	9 536
Leka kommune	562	1	25 000	8 000	26 536	9 536
Røyrvik kommune	469	1	25 000	8 000	26 536	9 536
Sum		100	2 500 000	808 000	1 947 003	255 003

Denne tabellen viser at de fleste kommuner etter arbeidsgruppens anslag vil ha noe kapital til gode, mens noen av de større deltakerne, som får større andel av eierskapet, kan komme til å måtte skyte inn noe ekstra kapital.

Stordriftsfordeler og -ulemper

Ved sammenslåing av to selskaper til ett større selskap følger det naturlig noen besparelser i form av at det er enkelte ting man bare trenger én av og at det blir flere å fordele felleskostnader på. Med flere ansatte og opprettholdelse av to kontorer vil selskapet imidlertid også pådra seg noen stordriftsulemper i form av større behov for samordning og mer reising mellom de to kontorene. I tillegg mener arbeidsgruppen det er behov for å sette av noe ressurser til integrering av arbeidsmiljø, rutiner og systemer i oppstartsfasen for et sammenslått selskap.

Etter arbeidsgruppens vurdering er potensialet for rasjonaliseringsgevinster som følge av en sammenslåing begrenset. Dette avgrenser seg til reduserte kostnader til ett sett av styringsorganer, og noen besparelser administrative kostnader. Dette er relativt små kostnader som arbeidsgruppen antas minst vil balanseres ut av merkostnader ved å bli et større selskap spredd på to kontorer. Samlet sett mener arbeidsgruppen det derfor ikke er realistisk å forvente betydelig rasjonalisering som følge av sammenslåingen, og at eventuelle reduksjoner i tilskudd måtte medføre redusert omfang av tjenester eller kutt i andre tiltak som er med på å opprettholde høy kompetanse og kvalitet på tjenestene.

Ut over økonomiske rasjonaliseringsgevinster bør imidlertid deltakerne kunne forvente en styrking av kvaliteten av tjenestene som følge av større robusthet og mulighet til fleksibilitet, større mulighet til utvikling av felles rutiner og systemer og mulighet til å opprettholde en større bredde i kompetanse som kan utnyttes på tvers.

Anbefaling:

- Det bør settes av noe ekstra ressurser til integrering og samordning i en overgangsperiode.
- Det kan ikke forventes betydelige rasjonaliseringsgevinster, men det bør forventes stordriftsfordeler i form av styrket kvalitet.

Lønnskostnader

Lønnsnivået i Konsek er generelt høyere enn nivået i Komsek. Dette gjenspeiler til en viss grad et høyere lønnsnivå i Trondheim enn på Steinkjer. Gitt at arbeidsoppgavene for alle stillinger er relativt like mener arbeidsgruppen vi må anta at det på sikt må påregnes en utjevning av interne lønnsforskjeller.

For at selskapet skal kunne beholde og rekruttere kompetent arbeidskraft i Trondheim mener arbeidsgruppen det er viktig at en slik utjevning ikke går på bekostning av en lønnsutvikling for alle ansatte på nivå med det arbeidsmarkedet man konkurrerer i. Dette medfører at vi må forvente en økning i lønnskostnadene selv med dagens stillinger, knyttet til en heving av lønnsnivået hos arbeidstakere i dagens Komsek. Arbeidsgruppen legger til grunn at det er fylkeskommunen og kommunene i Nord-Trøndelag som må dekke kostnaden ved utjevning av lønnsnivået gjennom en økning i honorar per time som harmoneres slik at denne blir lik for alle kommuner.

Arbeidsgruppen har ikke tatt stilling til konkrete mål for lønnsutviklingen, etter som dette må håndteres i lønnsforhandlinger i det nye selskapet.

Sammenligner vi antall oppdrag og årsverk i selskapene er det også tydelig at Konsek har større ressurser i form av arbeidstimer til hver kommune. Noe av forskjellen kan forklares ved at Konsek gjennomfører overordnet analyse og har

større ansvar for hele bestillingsprosessen for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for sine kommuner, noe som gjennomføres av revisjonen i Nord-Trøndelag. Konsek har også lønn og regnskap internt i selskapet, mens denne tjenesten kjøpes eksternt i Komsek. Vi har også inntrykk av at det er satt av noe mer tid i Konsek til opplæring, faglig oppdatering og videreutdanning. Vi har likevel inntrykk av at Konsek har mer ressurser tilgjengelig for det enkelte kontrollutvalg.

Arbeidsgruppen er av den oppfatning at den merinnsatsen i timeressurser som er avsatt i Konsek er et gode for kontrollutvalgene som gir en styrket tjeneste. Dersom kommunene er villige til å prioritere det må vi derfor anta at ressursinnsatsen over tid må øke noe.

Fylkessammenslåing og forestående kommunesammenslåinger vil føre til en reduksjon i antallet kontrollutvalg som følgelig vil redusere det samlede behovet for stillinger noe. Ved sammenheng mellom honorar og reelt ressursforbruk bør dette i liten grad påvirke innsatsen overfor andre kontrollutvalg. Reduksjon i antall oppdrag vil imidlertid medføre noe færre å fordele forbruket av tid til fellesoppgaver på. Det vil være behov for en helhetlig gjennomgang av behovet for stillinger ved implementering av kommunereformen fra 1.1.2020.

Anbefaling:

- Det må forventes en utjevning av lønnsforskjeller som øker det samlede nivået over tid.
- Utjevning av lønnsnivået må ikke gå på bekostning av en konkurransedyktig lønnsutvikling for alle ansatte.
- Utgangspunktet for sammenslåingen må være levering av tjenester til kommunene på dagens nivå, men det må forventes en økning i gjennomsnittlig behov som øker det samlede kostnadsnivået på sikt.

Pensjon og pensjonsforpliktelser

Begge dagens selskaper har offentlig tjenstepensjon gjennom KLP, og har gjennom dette forpliktelser til fremtidige pensjonsutbetalinger. Dette er teknisk relativt komplisert, men ut fra de beregninger arbeidsgruppen har mottatt fra KLP utgjør den beregnede fremtidige udekkede pensjonsforpliktelsene for Komsek kr 2 147 837 pr. 31.12.2016, og for dagens Konsek kr 1 744 000. I det nye selskapet vil pensjonsforpliktelsene for begge dagens selskaper videreføres. Arbeidsgruppen mener det er et viktig prinsipp at ingen av deltakerne skal risikere å måtte hefte for pensjonsforpliktelser som har oppstått gjennom aktivitet de ikke var deltaker i. Derfor er det viktig at det nye selskapet har avsetninger for å dekke alle disse forpliktelsene. Arbeidsgruppen foreslår derfor at dagens to selskaper skal sørge for å ha satt av tilstrekkelige midler til å dekke beregnede fremtidige pensjonsforpliktelser i tillegg til den nødvendige innskuddskapitalen. Denne avsetningen for Komsek overføres til Konsek ved overføring av ansettelsesforholdene.

Arbeidsgruppen mener gode offentlige pensjonsordninger er en viktig del av det som gjør offentlige stillinger konkurransedyktige i arbeidsmarkedet. Arbeidsgruppen anser virksomheten i kontrollutvalgssekretariatene til å være en naturlig del av offentlig sektor, og at det er naturlig at selskapet fortsatt skal ha en pensjonsordning som minst er på nivå med pensjonsordningene i kommunal sektor.

Anbefaling:

- Hvert av dagens selskaper setter av tilstrekkelige midler til å dekke beregnede fremtidige pensjonsforpliktelser. Disse avsetningene følger overføring av de ansatte og kommer i tillegg til innskuddskapitalen i det nye selskapet.
- Det nye selskapet viderefører offentlig tjenstepensjon og forplikter seg til fremtidig pensjonsordning minst på nivå med kommunene.

Fordeling av bidrag/honorar

Med et noe ulikt utgangspunkt i tjenester og ressursinnsats blir det viktig for det nye selskapet å kunne vise at det er sammenheng mellom det den enkelte deltaker betaler og de tjenester man får igjen.

Arbeidsgruppen mener derfor det må legges til grunn for det nye selskapet at det skal føres timeregnskap for leveranser til den enkelte kommune som rapporteres til representantskapet og at honorar til selskapet må tilpasses til det faktiske forbruket av timer. Vi mener det er mest gunstig å utjevne forskjeller i ressursbruk over tid. Dette kan for eksempel gjøres gjennom budsjettering av avsatt tid basert på mer- eller mindreforbruk i forhold til budsjett de siste tre år.

Arbeidsgruppen foreslår å ta utgangspunkt i det systemet Konsek i dag bruker for timeregistrering, der tidsforbruk direkte sporbart til en enkelt deltaker fordeles på denne, der tid registrert som fellesarbeid for kontrollutvalgene fordeles på deltakerne etter andel av samlet forbruk, mens reisetid fordeles likt på alle deltakere. Lik fordeling av reisetid er viktig for å sikre at plasseringen av kontorstedene ikke påfører noen ekstrakostnader. Tid brukt til annet enn kontrollutvalgsarbeid regnes ikke med i den tiden som fordeles på deltakerne, men kommer i tillegg. Timesatsen per budsjettert time tar høyde for denne.

Dette gir bedre forutsigbarhet både for deltakerne og selskapet og fører til at det enkelte kontrollutvalg ikke er avhengig av å la økonomien styre behandlingen av enkeltsaker før summen av disse fører til en reell heving av ressursinnsatsen over tid. Det gir også kontrollutvalg og kommunestyre og fylkesting mulighet til å påvirke gjennom tiltak for å redusere aktiviteten eller øke honoraret.

Det er også viktig at deltakerne er omforent om fordelingen av arbeidsoppgaver, ressurser og betaling fra kommunene. Arbeidsgruppen legger derfor opp til å vedtektsfeste at leveranser skal spesifiseres i leveranseavtaler mellom selskapet og deltakerne som godkjennes av representantskapet og legges til grunn for fakturering.

Det må bli opp til representantskapet i det nye selskapet å ta stilling til den konkrete fordelingen av honorar/bidrag, men arbeidsgruppen anbefaler at det legges til grunn at honoraret skal justeres slik at det er tilpasset det reelle ressursforbruket innen 2020.

Anbefaling:

- Honorar fra den enkelte kommune fastsettes på forhånd gjennom budsjettet for det enkelte år.
- Honoraret justeres etter reelt forbruk av ressurser over tid.
- Tilpasning til reelt forbruk påbegynnes fra 1.1.2018 med en forutsetning om at det skal være fullt implementert innen 1.1.2020.

Økonomiske konsekvenser av fylkessammenslåing

Sør-Trøndelag fylkeskommunes bidrag til Konsek er i dag 31,9 % av det samlede honoraret, noe som tilsvarer ca. 1,3 årsverk. Nord-Trøndelag fylkeskommunes tilskudd til Komsek tilsvarer 20,7 % av det samlede tilskuddet fra deltakerne, noe som utgjør ca. 1 årsverk. Begge fylkeskommuner har i dag satt av betydelig mer enn det nødvendige minimum av ressurser til kontrollutvalget, både ut fra et ønske om å gi kontrollutvalget gode arbeidsforhold og å bidra til å ta en andel av felleskostnader for selskapet som kommer alle kommunene i de respektive fylkene til gode.

Vi forutsetter at Trøndelag fylkeskommune fortsatt har et ønske om å gi kontrollutvalget gode arbeidsvilkår og å ta et visst regionalt ansvar. Videre vil et større nedslagsfelt gi noe økning i ressursbehovet. En sammenslåing bør likevel medføre et betydelig redusert samlet ressursbehov.

Et redusert omfang av tjenester til fylkeskommunen vil imidlertid redusere det samlede omfanget felleskostnader fordeles på, slik at det ikke er et fullstendig 1:1-forhold mellom redusert omfang av tjenester til fylkeskommunen og besparelse i stillinger.

Arbeidsgruppen har tatt utgangspunkt i et redusert behov for tjenester til fylkeskommunen på ca. 1/3 som følge av sammenslåingen, og at dette i stillingsressurser vil medføre en reduksjon i det samlede behovet på ca. 0,7 årsverk. Det er betydelig usikkerhet om det fremtidige ressursbehovet for fylkeskommunen og øvrige kommuner. Det kan også bli noe økt arbeidsmengde i forbindelse med sammenslåing av fylkeskommunene og sekretariatsselskapene. Av hensyn til de ansatte er det vanskelig å redusere antall stillinger med mindre enn én hel stilling. Arbeidsgruppen foreslår derfor at fylkeskommunens bidrag reduseres med virkning først fra 1.1.2020, slik at den samlede bemanningen kan sees i sammenheng med endrede behov på grunn av kommunereformen.

Anbefaling:

- Fylkessammenslåing vil på sikt antagelig medføre redusert behov for tjenester på mellom en halv og en hel stilling.
- Fylkeskommunens økonomiske bidrag foreslås opprettholdt på nivå med samlet bidrag i 2017 frem til 1.1.2020 slik at bemanningen kan gis en helhetsvurdering ved innføring av kommunereformen.

Regneeksempel fremtidig honorar

På side 17 følger en oversikt over honorarene til den enkelte kommune ut fra en tenkt fremtidsutvikling. Arbeidsgruppen presiserer at disse tallene er basert på anslag som det hefter stor usikkerhet ved inntil vi har erfaringstall på reelt timeforbruk i Komsek. Det er også viktig å presisere at det er en del variasjon mellom timeforbruket i Konsek-kommuner av tilsvarende størrelse på grunn av forskjeller i aktivitetsnivå og prioritering fra kontrollutvalgene og kommunestyrene.

Honoraret tar utgangspunkt i en pris per budsjettert time som tilsvarer gjennomsnittet av dagens honorar per budsjettert time for alle Konsek-kommuner. Som budsjetterte timer regnes alle timer konkret arbeid for kontrollutvalgene, men ikke tid til internmøter, administrasjon, styre/repskap, samarbeid med andre, kurs og annen opplæring.

Timeforbruket for Konsek-kommunene er basert på det budsjetterte forbruket i 2017, som følger av erfaring med reelt forbruk. Timeforbruket for Komsek-kommunene er basert på en fremskrivning av de estimatene som lå til grunn ved utredningen i 2004 før stiftelsen av selskapet. Disse estimatene er nedjustert basert på reduksjon i stillinger etter overføring av oppgaver fra Komsek til Komrev samt det som sammenlignet med Konsek ser ut som et noe optimistisk anslag på andelen timer som går direkte til kontrollutvalgsarbeid.

Beregningen tar høyde for en reduksjon i timer til fylkeskommunen kontra de to fylkeskommunene i dag, men ikke for eventuelle endringer som følge av kommunereformen.

Som det fremgår av tabellen vil det være behov for noe økning i honorarene til Komsek-kommunene, med noe ulik virkning for kommuner av ulik størrelse. Økningen fra 2017-2020 kan forklares med blant annet:

- Utjevning av lavere lønnsnivå i Komsek.
- Antatt noe mer avsatt tid til faglig oppdatering m.m

De beregnede honorarene viser også endringer for Konsek-kommunene, der særlig de mindre kommunene vil øke noe sammenlignet med dagens nivå. Dette skyldes at det heller ikke i Konsek i dag er likt gjennomsnittlig honorar per leverte time, på grunn av historiske forskjeller i skjønsmessig fastsatte honorarer. Denne viser seg å være noe skjevfordelt i favør de mindre kommunene. Arbeidsgruppen anser det som naturlig at slike skjevheter korrigeres ved en sammenslåing av selskapene.

I estimatet for 2020 er det ikke tatt høyde for endringer i timeforbruk som følge av økt leveranse av tjenester.

I estimatet markert 2020+ (et tenkt tidspunkt etter 2020), viser vi konsekvensen av en økning i budsjettert tid til dagens Komsek-kommuner slik at disse kommer opp på et forbruk tilsvarende Konsek-kommuner av sammenlignbar størrelse.

Arbeidsgruppen antar at en stor del av forskjellen i timeforbruk skyldes:

- Overtakelse av overordnede analyser for Komsek-kommunene.
- Styrking av kontrollutvalgets og sekretariatets rolle i bestillingsprosessene for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Dette er oppgaver som for Komsek-kommunene flyttes fra revisjonen til sekretariatet, og dersom dette gjennomføres må vi anta at dette medfører en reduksjon i utgiftene til revisjonen. I tillegg er det stor mulighet for kommunestyre

og kontrollutvalg selv å påvirke det reelle forbruket. Det er ikke gitt at alle ønsker en slik aktivitetsøkning.

Tallene for fylkeskommunen baserer seg på at fylkeskommunens bidrag fryses frem til 1.1.2020 og at det samlede timeforbruket vil reduseres med ca. 1/3.

Konsekvensen av dette tenkte eksempelet er at reduksjonen i ressurser til fylkeskommunen som følge av fylkessammenslåingen omtrent tilsvarer den tenkte økningen i ressurser til dagens Komsek-kommuner. Samtidig må vi anta en reduksjon i etterspørselen som konsekvens av kommunereformen fra 2020 som antagelig minst balanserer ut denne økningen.

Hvordan den reelle endringen vil bli avhenger både av hvordan deltakerne prioriterer gjennom representantskapet i det nye selskapet og hvilke ressurser kontrollutvalgene gjennom sin aktivitet etterspør.

Forklaring til tabell på neste side:

Budsj. timer 2017	Budsjettet levering av timer i Konsek 2017. Basert på siste års faktiske timeforbruk.
Anslag timer 2017	Anslag på timeforbruk til Komsek-deltakere basert på justering av opprinnelig anslag ved stiftelse av selskapet.
Honorar 2017	Faktisk honorar/tilskudd i 2017 for begge selskaper.
Honorar 2020	Anslag på honorar i 2020 basert på innføring av lik timepris for alle deltagere dersom denne prisen blir lik gjennomsnittlig pris i Konsek i dag. Tar høyde for økning i kostnadsnivå bl.a. på grunn av lønnsutjevning og mer tid til faglig oppdatering o.l.
Endring 2020	Endring i honorar fra 2017-tall til 2020-tall.
Timer 2020+	Nytt timetall for hver kommune dersom alle Komsek-kommuner bruker like mange timer sekretariatstjenester som Konsek-kommuner av tilsvarende størrelse i dag. Dette tar høyde for utvidelse av oppgaver i sekretariatet bl.a. knyttet til overordnet analyse og bestillingsprosess. Etter som disse oppgavene for Komsek-kommunene i dag ivaretas av Komrev må det antas at dette vil medføre en reduksjon i revisjonshonorar.
Honorar 2020+	En eventuell slik økning vil tidligst ha full effekt fra 2020. Hvorvidt dette oppstår avhenger også i stor grad av prioriteringer i kontrollutvalgene og i representantskapet. Beregnet honorar basert på anslått timeforbruk 2020+
Endring 2020+	Økning i honorar fra 2020-anslaget dersom timeforbruket øker slik skissert ovenfor.

Tabell: Regneeksempel på mulige fremtidige honorarer.

Se forklaring til tabell på forrige side.

Deltaker	Budsj Timer 2017	Anslag Timer 2017	Honorar 2017	Honorar 2020	Endring 2020	Timer 2020+	Honorar 2020+	Endring' 2020+
Trøndelag fylkeskommune	1 379	1 013	2 451 000	2 451 000	0	1 600	1 688 348	-762 652
Stjørdal kommune		264	235 000	278 241	43 241	338	356 663	78 423
Steinkjer kommune		264	235 000	278 241	43 241	338	356 663	78 423
Levanger kommune		264	235 000	278 241	43 241	338	356 663	78 423
Melhus kommune	338		360 000	356 663	-3 337	338	356 663	0
Verdal kommune		264	235 000	278 241	43 241	323	340 835	62 595
Malvik kommune	319		338 000	336 614	-1 386	319	336 614	0
Namsos kommune		264	235 000	278 241	43 241	323	340 835	62 595
Orkdal kommune	327		346 000	345 056	-944	327	345 056	0
Skaun kommune	229		235 000	241 645	6 645	229	241 645	0
Inderøy kommune		218	195 000	230 150	35 150	233	246 077	15 927
Midtre Gauldal kommune	205		209 000	216 320	7 320	205	216 320	0
Klæbu kommune	229		235 000	241 645	6 645	229	241 645	0
Nærøy kommune		218	195 000	230 150	35 150	233	246 077	15 927
Frøya kommune	260		270 000	274 357	4 357	260	274 357	0
Hitra kommune	243		250 000	256 418	6 418	243	256 418	0
Hemne kommune	229		235 000	241 645	6 645	229	241 645	0
Selbu kommune	220		224 000	232 148	8 148	220	232 148	0
Meldal kommune	229		235 000	241 645	6 645	229	241 645	0
Overhalla kommune		176	157 000	185 494	28 494	226	238 479	52 985
Frosta kommune		176	157 000	185 494	28 494	226	238 479	52 985
Verran kommune		176	157 000	185 494	28 494	226	238 479	52 985
Meråker kommune		176	157 000	185 494	28 494	226	238 479	52 985
Grong kommune		176	157 000	185 494	28 494	226	238 479	52 985
Snåsa kommune		176	157 000	185 494	28 494	226	238 479	52 985
Agdenes kommune	131		122 000	138 233	16 233	131	138 233	0
Namdalseid kommune		130	117 000	137 403	20 403	131	138 233	831
Lierne kommune		130	117 000	137 403	20 403	131	138 233	831
Høylandet kommune		130	117 000	137 403	20 403	131	138 233	831
Flatanger kommune		130	117 000	137 403	20 403	131	138 233	831
Snillfjord kommune	131		122 000	138 233	16 233	131	138 233	0
Namsskogan kommune		130	117 000	137 403	20 403	131	138 233	831
Tydal kommune	131		122 000	138 233	16 233	131	138 233	0
Fosnes kommune		130	117 000	137 403	20 403	131	138 233	831
Leka kommune		130	117 000	137 403	20 403	131	138 233	831
Røyrvik kommune		130	117 000	137 403	20 403	131	138 233	831
Sum	4 600	3 851	9 197 000	9 913 542	716 542	9 351	9 867 760	-45 782

5. Ansatte og deres rettigheter

Sammenslåing etter de prinsippene som er skissert her er å betrakte som en virksomhetsoverdragelse. Dette innebærer at alle ansatte har rett til å få videreført alle lønns- og arbeidsvilkår som følger av skriftlige og muntlige avtaler. Arbeidsgiver kan ikke ensidig regulere en arbeidstakers arbeidsområde på en slik måte at grunnpreget på stillingen blir vesentlig annen enn det arbeidsavtalen i direkte eller indirekte form sier. Man må i slike tilfeller bruke en endringsoppsigelse.

Arbeidsgruppen mener det bør fastslås at ingen skal sies opp som følge av sammenslåingen av selskapene. Eventuelle nedbemanninger på grunn av sammenslåing av fylkeskommunene må sees i sammenheng med utvikling i ressursbehov til øvrige kommuner og kommunereformen. Dette innebærer at eventuell nedbemanning tidligst gjennomføres 1.1.2020.

Slik arbeidsgruppen ser det er den eneste funksjonen det vil være behov for færre av er daglig leder. Nytt selskap trenger bare én daglig leder, men begge daglige leder har i dag kontrollutvalgssekretærfunksjonen som hoveddelen av sin stilling, som vil videreføres. Det blir opp til det nye styret å ansette daglig leder, men dersom én eller begge av de eksisterende lederne ønsker å beholde stilling som daglig leder vil vedkommende ha fortrinnsrett til denne.

Begge selskaper er i dag medlemmer av KS bedrift og er tilknyttet tariffavtale gjennom dette. Arbeidsgruppen foreslår at det nedfelles i selskapsavtalen at det nye selskapet skal fortsette å være medlem av en arbeidsgiverorganisasjon med tariffavtale.

Som tidligere omtalt anbefaler arbeidsgruppen å nedfelle et krav om å videreføre pensjonsordninger på nivå med kommunal sektor i selskapsavtalen.

Anbefalinger:

- Sammenslåingen er å anse som en virksomhetsoverdragelse.
- Ingen skal sies opp som følge av sammenslåingen av selskapene.
- Eventuelle nedbemanninger som følge av endret fylkes- og kommunestruktur gjøres ikke før 1.1.2020 slik at disse kan sees i sammenheng med endringer i behov hos deltakerkommunene og kommunereformen.
- Det nye selskapet skal være medlem av en arbeidsgiverorganisasjon med tariffavtale.
- Selskapet skal videreføre pensjonsordninger på nivå med kommunal sektor.

6. Gjennomføring av sammenslåingen og overgangsordninger

Beslutningsprosess

Dette forslaget legges nå frem for styrene i Komsek og Konsek. Disse fremmer forslag til sine respektive representantskap om sammenslåing. Dersom representantskapene godkjenner dette, sendes forslag til selskapsavtale for ny Konsek Trøndelag IKS ut til behandling i kommunestyre og fylkesting/fellesnemnd.

Arbeidsgruppen legger opp til at kommunestyre og fylkesting/fellesnemnd i tillegg til å vedta ny selskapsavtale samtidig velger nye medlemmer til representantskapet, og at dette trer sammen i august 2017 for å konstituere seg og velge nytt styre. Det vil

være behov for en valgkomité allerede på dette tidspunktet. For at denne skal kunne forberede arbeidet foreslår arbeidsgruppen at representantskapet i Konsek og Komsek foreslår to medlemmer hver til den nye valgkomiteen som kan forberede sin innstilling før de blir formelt valgt på det konstituerende møtet i det nye representantskapet.

Samtidig med vedtak av ny selskapsavtale må deltakerne i Komsek fatte vedtak om avvikling av selskapet. Dette vedtaket må deretter godkjennes av departementet før det trer i kraft. Et avviklingsstyre vil få ansvar for å gjennomføre avviklingen av selskapet.

Innskudd

Arbeidsgruppen foreslår at avsetninger tilsvarende beregnet fremtidig pensjonsforpliktelse overføres direkte fra Komsek til Konsek ved overføring av ansattforhold.

Den enkelte deltaker i det nye selskapet må skyte inn kapital i selskapet slik skissert i kapittelet «Kapitalbehov og innskudd» fra side 8. Arbeidsgruppen foreslår at det gjøres en utbetaling av kapital fra dagens selskap slik at de deltakerne som har overskytende kapital i selskapet i dag refunderes denne.

Dagens deltakere i Komsek, vil måtte skyte inn ny innskuddskapital når de trer inn i selskapet. Disse vil få utbetalt sin andel av kapitalen i Komsek når dette selskapet er ferdig avviklet. Som vi har vist til tidligere er vårt anslag at de fleste deltakerne vil få mer tilbakebetalt enn de skyter inn i det nye selskapet, men tilbakebetalingen vil nødvendigvis komme noe senere i tid.

Endringer i honorarer

Som skissert tidligere antar arbeidsgruppen at sammenslåingen vil føre til noe økning i honorarene for de fleste kommunene. Det er representantskapet i det nye selskapet som må fastsette dette gjennom leveranseavtaler og budsjett. Arbeidsgruppen legger opp til at honorarene skal baseres på reelt timeforbruk, noe det nye selskapet vil bygge opp erfaringstall på etter hvert. Arbeidsgruppen foreslår at tilpasning til en lik timesats for alle deltakere fases inn i perioden 2018-2020, og justeres for reelt tidsforbruk underveis.

Som tidligere omtalt foreslår arbeidsgruppen at fylkeskommunenes tilskudd holdes på nivå med 2017 til og med 2019, slik at det samlede honoraret er tilpasset reelt forbruk for alle deltakere fra og med 1.1.2020.

Tidsplan

Arbeidsgruppen har lagt opp til følgende tidsplan for sammenslåingen:

- Januar 2017: Arbeidsgruppens forslag forelegges styrene.
- Primo februar 2017: Styrene avgir innstilling til representantskapene.
- Ultimo februar 2017: Representantskapene behandler forslag fra styrene og sender forslag til behandling i kommunestyre/fylkesting.
- Innen juni 2017: Ferdigbehandling i kommunestyre/fylkesting.
- August 2017: Nytt representantskap trer sammen.

Anbefalinger

- Sammenslåing gjennomføres i tråd med tidsplan skissert over. Vedtak av ny selskapsavtale ferdig innen utgangen av juni 2017.
- Representanter til nytt representantskap velges samtidig med vedtak av selskapsavtale.
- Hvert av representantskapene i Konsek og Komsek foreslår to medlemmer til valgkomité for nytt selskap.
- Komsek kjører prosess med avvikling av eksisterende selskap parallelt.

7. Kommentarer og begrunnelse til forslag til selskapsavtale

Forslaget til selskapsavtale tar utgangspunkt i selskapsavtalene for dagens Komsek og Konsek, som er relativt like, basert på samme mal.

Det er en omfattende prosess å endre sentrale punkter i selskapsavtalen for et interkommunalt selskap og arbeidsgruppen har derfor hatt som hovedprinsipp at avtalen kun skal inneholde det som er lovpålagt, i tillegg til prinsipper som anses som særlig viktige for selskapet og ikke skal kunne endres uten enighet mellom eierne. Arbeidsgruppen har også i størst mulig grad unngått å gjenta bestemmelser der det er regulert uten valgfrihet i IKS-loven, for å unngå å måtte endre avtalen dersom det skjer endringer i loven.

Kommentar til § 1 Selskapet

Navn må være regulert i selskapsavtalen, jf. IKS-l. §4 nr.1

Deltakere må opplistes i selskapsavtalen, jf. IKS-l. §4 nr. 2

Kommentar til § 2 Formål

Formål må være definert i selskapsavtalen, jf. IKS-l. §4 nr. 3

Arbeidsgruppen legger med denne formuleringen av formål opp til at selskapet ikke skal ha anledning til generelt salg av tjenester til andre enn deltakerne dersom dette ikke er en del av tjenesten som leveres til kontrollutvalgene. Dette betyr at selskapet ikke har til hensikt å konkurrere om anbud på levering av sekretariatstjenester til andre kommuner.

Slik arbeidsgruppen ser det er det kun aktuelt å tre inn som midlertidig leverandør av tjenester til andre kommuner dersom dette er en midlertidig ordning med hensikt at disse skal tre inn som deltakere.

Å begrense dette i vedtektene er også med på å sikre at selskapet oppfyller kriteriene til utvidet egenregi slik at deltakerne ikke kan bli forpliktet til å sette tjenesten ut på anbud.

Kommentar til § 3 Hovedkontor

Arbeidsgruppen foreslår som prinsipp at selskapet skal ha likeverdige kontor i Steinkjer og på Trondheim. Dette innebærer at det må være et tilstrekkelig antall ansatte på begge steder til å kunne utgjøre et fullstendig fagmiljø, og at funksjonen som daglig leder ikke skal være bundet til ett av kontorene.

Hovedkontor(kommune) må være definert i selskapsavtalen, jf. IKS-l. §4 nr. 3. Med formuleringen om to likeverdige kontor mener arbeidsgruppen at hva som er det definerte hovedkontoret først og fremst har symbolsk betydning.

I avtaleforslaget er Steinkjer foreslått basert på innspill fra styrene.

Kommentar til § 4 Eierandeler og innskuddsplikt

Eierandeler må være definert i selskapsavtalen jf. IKSI. § 4 nr. 6. Prinsippet for fordeling av disse er nærmere omtalt i eget kapittel fra side 7.

Arbeidsgruppen foreslår videre en formulering om at selskapet skal opprettholde en egenkapital på et nivå som er hensiktsmessig for å ivareta selskapets drift. Ved inngåelsen av denne avtalen er arbeidsgruppen av den oppfatning at dette tilsvarer ca. 3 måneders drift i tillegg til kjente fremtidige pensjonsforpliktelser. Vi mener deltakerne, ved representantskapet selv bør ha muligheten til å vurdere hva som er et hensiktsmessig nivå av egenkapital fremover. Selskapet bør ikke ha som mål å bygge opp en større egenkapital enn det som er nødvendig for å gi deltakerne en rimelig sikkerhet mot å måtte skyte inn ytterligere kapital ved en eventuell oppløsning av selskapet.

Kommentar til § 5 Andre forpliktelser til selskapet

Plikt til å foreta andre ytelser til selskapet må være definert i selskapsavtalen, jf. IKSI. § 6 nr.

Utgangspunktet for opprettelsen av selskapene er en gjensidig forpliktelse mellom kommunene til å kjøpe sekretariatstjenester til sine kontrollutvalg gjennom samarbeidet. Arbeidsgruppen foreslår at denne forpliktelsen skal defineres i egen leveranseavtale som inngås mellom deltakerne og selskapet, og godkjennes av alle deltakerne i fellesskap gjennom representantskapet. Representantskapet må selv ta stilling til hva disse avtalene skal inneholde og hvorvidt de skal være likelydende for alle deltakere. Arbeidsgruppen finner det ikke hensiktsmessig å spesifisere dette for langt i selskapsavtalen.

Kommentar til § 6 Representantskapet

Stemmer i representantskapet må være definert i selskapsavtalen jf. IKSI. § 4 nr. 8.

Lovens hovedregel er 1 stemme per representant, men den åpner for at dette kan avvikes i selskapsavtalen, jf. IKSI. § 9 1. ledd, 1. punktum. Begrunnelsen for arbeidsgruppens forslag fremgår av eget kapittel fra side 7. Arbeidsgruppen anser det som den eneste praktisk mulige løsningen at alle kommuner har én representant, som er lovens minimum, men at det er rimelig at stemmetall differensieres.

At representantskapet velger leder og nestleder er lovens hovedregel. Dette kan eventuelt fravikes i selskapsavtalen, jf. IKSI. § 6 1. ledd 5. punktum.

Valgperiode: Lovens hovedregel er, jf. IKSI. § 6 4. ledd, "velges for fire år", men kan fravikes i selskapsavtalen. Dette er et avvik, som gir like lang valgperiode, men definerer valgtidspunkt. Dette samsvarer med vanlig praksis i kommunene, men er ikke til hindre for at man kan bytte ut sin representant i løpet av valgperioden.

Kommentar til § 7 Representantskapets møter

Representantskapsmøter trenger ikke å være regulert i selskapsavtalen. Punktene følger i hovedsak av IKSI. § 8. Arbeidsgruppen mener likevel det er hensiktsmessig å å påpeke hva som er definert i loven for å gjøre det enklere å finne fram til det for representantskapets medlemmer.

I Konseks vedtekter står det definert at "ordinært representantskapsmøte" skal innkalles med 4 ukers varsel, mens ekstraordinært kan kalles inn med 2 uker. Etter

etter IKSl. § 8 er det definert at alle representantskapsmøter skal kalles inn med 4 ukers varsel, og det er ikke noen adgang til å vedta en generell frist som er kortere enn dette.

I oversikten over saker som skal forelegges representantskapet er "valg av valgkomité" og "langsiktig strategi for selskapet" punkter som går ut over det som naturlig følger av lovverk. Arbeidsgruppen mener det er hensiktsmessig å definere at disse beslutningene skal ligge til representantskapet, og ikke kan tas av styret uten tilslutning fra deltakerne.

Vedtak med simpelt flertall er lovens hovedregel, jf. IKSl. § 9 4. ledd, men kan fravikes i selskapsavtalen. Arbeidsgruppen foreslår å beholde lovens hovedregel.

Kommentar til § 8 Valgkomité

Valgkomité er ikke pålagt i IKS-loven, men arbeidsgruppen anser dette for å være god eierstyringspraksis, og det er en del av KS' anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll.

Arbeidsgruppen mener en valgkomité er et viktig virkemiddel for å sørge for å få et styre med en sammensetning som er hensiktsmessig for selskapet. Vi mener også det er viktig at det skal utarbeides en skriftlig instruks til valgkomiteen, som definerer de kriteriene som skal legges til grunn, slik at det også er mulig å vurdere om valgkomiteen har oppfylt sitt oppdrag. At det skriftlig defineres hvilke kriterier som legges til grunn for valg til styret er også med på å sikre at dette er omforent mellom deltakerne. For at representantskapet skal ha mulighet til å vurdere om instruksen følges, og mulighet til å vurdere om styremedlemmene har den riktige kompetansen mener arbeidsgruppen det også bør defineres at valgkomiteens innstilling skal være begrunnet.

Arbeidsgruppen mener videre det er god praksis at valgkomiteen foreslår godtgjøringer til styret, slik at dette ikke foreslås av styret selv. Budsjettforskriften regulerer at dette skal vedtas av representantskapet selv. Hvilke kandidater man fremmer til styret kan også påvirke styregodtgjøringen, så det er naturlig at valgkomiteen kan se dette i sammenheng.

Arbeidsgruppen foreslår at valgperioden skal følge valgperioden til styret. Dette medfører at valgkomiteen sitter i hele fireårsperioden, og at det blir opp til avtroppende valgkomité å fremme forslag til leder og nestleder av representantskapet samt øvrige verv ved første representantskapsmøte i ny valgperiode.

Kommentar til § 9 Styret

Antall styremedlemmer må være spesifisert i selskapsavtalen jf. IKSl. § 4 nr. 5. I IKSl. § 10 1. ledd er det fastslått at minste antall medlemmer er 3. Arbeidsgruppen mener et styre på til sammen 7 medlemmer er hensiktsmessig for å kunne ivareta tilstrekkelig bredde i sammensetningen.

De ansatte har ikke rett til representasjon når selskapet har mindre enn 30 ansatte. Arbeidsgruppen foreslår likevel å videreføre dagens ordning med ansatterepresentasjon i Konsek og Komsek, med at ett styremedlem velges av de ansatte.

Toårig valg av styremedlemmer er lovens hovedregel. Konsek har i dag en valgperiode for styret på 4 år, men arbeidsgruppen foreslår at styret velges for

rullerende toårsperioder, i tråd med dagens ordning i Komsek. Arbeidsgruppen har vært noe i tvil om dette spørsmålet. Fireårige valgperioder legger til rette for kontinuitet i styrearbeidet, mens rullerende toårsperioder sørger for at det mer kontinuerlig blir vurdert om styrets sammensetning er den riktige for selskapet.

Kommentar til § 10 Styrets arbeid

Det er ikke lovpålagt at det fastsettes instruks for styret og daglig leder, men arbeidsgruppen anser dette for å være god praksis for selskapsledelse for å sørge for klar ansvars- og oppgavefordeling. Det er også en del av KS' anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll.

Rett til å tegne firma (underskrive avtaler på vegne av selskapet) ligger etter IKS. § 16 til styret i fellesskap med mindre styret vedtar å delegere denne retten. Det vil antagelig være hensiktsmessig å delegere dette til daglig leder og/eller styreleder, men det må i så fall gjøres gjennom eget vedtak, og det er hensiktsmessig at vedtak om delegasjon samles i felles instruks.

Kommentar til § 11 Daglig leder

At daglig leder ansettes av styret er lovens hovedregel, kan etter IKS. § 14 fravikes til at leder ansettes av representantskapet. Arbeidsgruppen mener prinsipper for god styring tilsier at det er styret som holdes til ansvar av representantskapet og at daglig leder sitter på styrets tillit, og mener derfor lovens hovedregel bør følges.

Kommentar til § 12 Låneopptak og garantistillelse

På grunn av at deltakerne har ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser er det fastslått i IKS. § 22 at selskapet kun kan ta opp lån dersom dette er definert i selskapsavtalen, og at det i så fall må defineres et tak for låneopptak.

Selskapets virksomhet tilsier ikke at det vil ha stort behov for å ta opp lån, men arbeidsgruppen mener det kan være hensiktsmessig å definere en begrenset adgang til dette i tilfelle behovet skulle oppstå.

Kommentar til § 13 Arbeidsgiveransvar

Arbeidsgruppen mener arbeidstakernes rettigheter bør sikres gjennom at selskapsavtalen stiller krav til at selskapet skal være tilknyttet en tariffavtale og at de ansatte skal ha pensjonsvilkår på linje med kommunal sektor.

Arbeidsgruppen mener også det er riktig at ansettelse av og lønn til daglig leder skal behandles av styret som helhet for å sikre tilstrekkelig åpenhet i prosessene.

I dagens selskapsavtaler for Konsek og Komsek er det også definert nærmere hvordan lønnsforhandlinger skal foregå, men arbeidsgruppen mener det er uhensiktsmessig å regulere dette for detaljert i selskapsavtalen og mener dette må fastsettes i overenskomst mellom styret, daglig leder og arbeidstakerne.

Kommentar til § 14 Regnskap og revisjon

Hovedregelen i IKS. § 27 er at regnskap føres etter regnskapsloven (vanlig bedriftsregnskap). Loven åpner også for at det kan bestemmes i selskapsavtalen at selskapet i stedet skal føre regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper. Konsek fører i dag regnskap etter regnskapsloven, mens Komsek fører regnskap etter kommunalt prinsipp.

Arbeidsgruppen er av den oppfatning at det gitt selskapets virksomhet er enklere om regnskapet føres etter regnskapslovens prinsipper, og det er også sannsynlig at

dette vil medføre lavere kostnader dersom selskapet skulle vurdere å sette ut regnskapsføringen eksternt.

Kommentar til § 15 Endring av selskapsavtalen

Hvordan endring av selskapsavtalen skal skje er definert i IKS-loven. For de punktene som er definert av loven krever dette likelydende vedtak i kommunestyre eller fylkestinget hos alle deltakerne. De bestemmelser som ikke er lovpålagte kan endres med 2/3 flertall i representantskapet.

Kommentar til § 16 Uttreden

Lovens hovedregel i § 30 1. ledd er at uttreden kan skje med ett års skriftlig varsel. Forarbeidene forutsetter at det bare kan avtales kortere tid enn dette, jf. Ot.prp. nr. 53 (1997-98) kap. 9s. 108.

Lovens hovedregel i § 30 er at den som trer ut har krav på sin relative andel av egenkapitalen begrenset oppad til innskuddet. Dersom det bygges opp egenkapital i selskapet basert på deltakernes innskudd kan dette virke urimelig. På den andre side påpekes det at intensjonen med lovens hovedregel er å motvirke uttreden av snevre økonomiske hensyn. Dagens regel i begge selskaper er at man skal ha med "sin andel av egenkapital". Arbeidsgruppen foreslår å presisere denne regelen så det ikke er tvil om tolkningen.

Når avtalen ikke gir deltakerne rett til å ta med seg en andel av opptjent egenkapital ut av selskapet er det viktig at representantskapet har et aktivt fordel til hvor stor egenkapital som er nødvendig for å ivareta fremtidige forpliktelser og gi tilstrekkelig sikkerhet for driften, og ikke bygger opp en større egenkapital enn dette.

Representantskapet kan ifølge IKS l. § 29 beslutte, etter innstilling fra styret, å dele ut av egenkapital til eierne hvis denne er høyere enn nødvendig.

Kommentar til § 17 Oppløsning

Dette er definert av IKS l. § 32, og kan ikke fravikes i selskapsavtalen. Dette må behandles av det enkelte kommunestyre og fylkesting og krever godkjenning fra departementet.

Kommentar til § 18 Voldgift

Denne bestemmelsen er lik bestemmelse i gjeldende avtaler for Konsek og Komsek. Bruk av voldgift kan være en forenklet og kostnadsbesparende måte å løse eventuelle konflikter på som et alternativ til søksmål. Denne bestemmelsen vil forplikte deltakerne til å bruke voldgift heller enn å gå til søksmål om de spørsmålene som her er definert.

Vedlegg 1: Gjennomgang av mulige organisasjonsformer

Formålet med dette notatet er å vurdere fordeler og ulemper ved alternative organisasjonsformer for et interkommunalt samarbeid om sekretariatstjenester mellom kommuner og fylkeskommunen i det nye Trøndelag fylke.

Vi bruker gjennomgående begrepet kommune til å gjelde både kommuner og fylkeskommunen.

Generelle vurderinger

For å kunne vurdere mulige organisasjonsformer for et sammenslått kontrollutvalgssekretariat er det nødvendig å etablere de grunnleggende premisser organiseringen skal ivareta. Det er grunn til å anta at ulike selskapsformer vil være bedre eller dårligere egnet til å ivareta de ulike interessene. Denne utredningen tar utgangspunkt i at det er ønskelig for eierkommunene at følgende er ivaretatt på en best mulig måte:

- Ivareta folkevalgt kontroll med virksomheten.
- Ivareta uavhengighet til kommunenes administrasjon.
- Ivareta egenregikravet.
- Legge til rette for effektiv drift.
- Kunne avgrense deltakelse til kommuner og fylkeskommunen i Trøndelag.
- Åpne for differensiert innskuddsandel, bidrag/honorar og stemmerett.
- Gi tilstrekkelig tilpasningsdyktighet til endringer i sektoren.
- Legge til rette for smidig håndtering av endringer i eiersammensetning som konsekvens av kommune- og regionreform.
- Legge til rette for opptak av øvrige kommuner i Trøndelag som medlemmer.

Juridiske begrensninger i valg av selskapsform for sekretariat

Det har videre vært stilt spørsmål ved hvorvidt kontrollutvalgssekretariatet bedriver offentlig myndighetsutøvelse. Dersom dette er tilfelle kan det legges begrensning på hvilke selskapsformer som er aktuelle. Juridisk teori definerer offentlig myndighet som evnen til å kunne bestemme over andre ved lov, dom, forvaltningsvedtak, avtale eller lignende på en slik måte at det anerkjennes som rettslig bindende. Dette er et utslag av statens rett til å bestemme over sine undersåtter¹.

Det er ganske klart at verken kontrollutvalget eller sekretariatet har myndighet til å gjøre vedtak som er rettslig bindende for kommunene eller privatpersoner. Den eneste formen for makt som er tillagt sekretariatet og kontrollutvalget er undersøkelses- og innstillingsrett, men det er kun kommunestyret som kan omsette disse til bindende vedtak. Det må derfor være utvilsomt at sekretariatet ikke utøver offentlig myndighet slik dette er definert i forvaltningsretten.

Kontrollutvalgets sekretariat er hjemlet i kommuneloven § 77 nr. 9. I Norsk lovkommentar skriver Jan Fridthjof Bernt følgende:

¹ Eckhoff og Smith (2010) *Forvaltningsrett. 9. utgave.* s. 47, 51

"Plikten til å sørge for tilfredsstillende sekretærbistand til utvalget kan oppfylles ved at det stilles til rådighet en fast tilsatt sekretær, men kravet kan også oppfylles ved interkommunalt samarbeid om sekretær og utredningsbistand, eller ved å kjøpe slike tjenester på det åpne marked. Her står kommunen fritt."²

Dette taler for at det i utgangspunktet ikke ligger noen begrensninger på hvilken organisasjonsform kommunene kan velge for sekretariatstjenester, ut over de begrensninger som ligger på kommunene generelt når det gjelder å opprette selskaper. Hovedvekten bør derfor være på hvilken organisasjonsform som best dekker kommunenes og selskapets behov.

Ansvarsbegrensning

Et viktig skille mellom organisasjonsformer går mellom selskaper der deltakerne hefter for alle selskapets forpliktelser og selskaper der eierne ikke hefter for selskapets forpliktelser og kun risikerer sitt eget innskudd dersom selskapet går konkurs.

Aksjeselskaper og samvirkeforetak er eksempler på organisasjonsformer der eierne juridisk sett ikke har ansvar for selskapets disposisjoner og det økonomiske ansvaret er begrenset til at man risikerer sitt eget kapitalinnskudd. Disse kalles derfor uansvarlige selskaper, eller selskaper med begrenset ansvar.

Interkommunale selskaper og såkalte § 27-selskaper er eksempler på organisasjonsformer der eierne forplikter seg til ansvar for både organisasjonens juridiske og økonomiske forpliktelser. Disse kalles derfor ansvarlige selskaper, eller selskaper med ubegrenset ansvar. På grunn av at eierne har større forpliktelser overfor selskapet stiller disse selskapsformene gjerne noe strengere krav til vedtekter og annet som sikrer eiernes deltakelse. Kommuner har kun anledning til å benytte IKS eller kommuneloven § 27 til å organisere selskaper med ubegrenset ansvar³.

Vi legger i denne utredningen til grunn at virksomheten kjennetegnes ved:

- Lav økonomisk risiko – inntektene mer eller mindre i sin helhet styrt av deltakerne.
- Forutsigbar drift – oppgavene er kjente og kostnadene varierer i liten grad over tid.
- Lite kapitalkrevende virksomhet - ikke behov for adgang til å ta opp lån ut over det som er knyttet til daglig drift.

Med disse premisene kan vi konkludere med at det ikke har vesentlig betydning for deltakerne hvorvidt vi velger en selskapsform med begrenset eller ubegrenset ansvar.

² Jan Fridthjof Bernt (2014) *Norsk lovkommentar - kommuneloven*, Rettsdata.no, Note 1112.

³ Jan Fridthjof Bernt (2014) *Norsk lovkommentar - kommuneloven*, Rettsdata.no, note 345.

Egenregikravet

Vi legger til grunn at sekretariatet fortsatt skal drives innenfor rammen av kommunal egenregi. For at kommunene ikke skal være pliktet til å sette tjenesten ut på anbud må det derfor organiseres innenfor rammene for såkalt «utvidet egenregi»⁴:

1. Oppdragsgiver må utøve en kontroll over leverandøren som tilsvarer den kontroll oppdragsgiveren utøver over sin egen virksomhet (kontrollkriteriet), og
2. den vesentligste delen av leverandørens aktivitet må utføres for oppdragsgiveren (aktivitetskriteriet).

Det første kriteriet, kontrollkriteriet, innebærer at virksomheten skal være underlagt en kontroll som gjør det mulig for den ordregivende myndighet å påvirke virksomhetens beslutninger. Innflytelsen skal være bestemmende overfor både strategiske målsetninger og andre viktige beslutninger. Rettsavgjørelser i EU-retten understreker at oppdragsgiver må ha større kontroll med selskapet enn det som er vanlig for eiere, for eksempel gjennom å overta en del sentrale beslutninger som i aksjeselskapet normalt ligger til styret eller bedriftsforsamlingen.

Aktivitetskriteriet går ut på at hoveddelen av aktiviteten må utføres for oppdragsgiverne. Det er praktisert en analog tolkning til forsyningsdirektivet om en regel på 80 %, men EU-domstolen har uttalt at spørsmålet også må bero på en kvalitativ vurdering hvor alle relevante omstendigheter tas i betraktning.

Vi legger til grunn at selskapet mer eller mindre i sin helhet skal levere tjenester til deltakerkommunene, og at utvidet adgang til å levere tjenester til andre ikke er noe prioritert formål.

Vurdering av de enkelte organisasjonsformene

Interkommunalt selskap (IKS)

Interkommunalt selskap er en selskapsform opprettet for å ivareta interkommunale tjenestesamarbeid. Det fremgår av lovforarbeidene til lov om interkommunale selskaper at det er lagt vekt på å gi deltakerkommunene større mulighet for styring og kontroll enn det aksjeselskapsformen legger opp til⁵. Dette er blant annet sikret ved at enkelte oppgaver som ligger til styret i aksjeselskaper ligger til representantskapet i et interkommunalt selskap, og at det er krav om at kommunestyret selv oppnevner disse representantene. Oppfyllelse av kontrollkravet for egenregi er derfor ivaretatt i lovverket.

Interkommunale selskap reguleres av en selskapsavtale som må vedtas av alle deltakerne. Denne skal blant annet inneholde selskapets vedtekter og eiersammensetningen. Dette innebærer at alle endringer i eiersammensetning, og andre vesentlige endringer i selskapet, må ha tilslutning ved vedtak i alle deltakernes kommunestyre. Dette medfører at alle kommuner har de facto vetorett om slike

⁴ Selle og Larsen (2014) «Samvirkeforetak for kommuner», KS Advokatene, ss. 25
<http://www.ksbedrift.no/media/1363/utredning-om-samvirkefortak.pdf>

⁵ Ot.prp. n. 53 (1997-98), <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-53-1997-98-/id159051/sec1>

endringer. Jo flere deltakere i et selskap, jo mer omfattende kan prosessen være med å få enstemmig tilslutning til endringer.

Det er også lovregulert forholdsvis strenge krav for vedtaksførhet i representantskapet. 50 % av deltakerne, og 2/3 av stemmene må være representert i et fysisk møte, og valgte representanter kan ikke la seg representere av andre. Økende geografiske avstander mellom deltakerkommunene gjør det også mer utfordrende å samle alle til representantskap. Det er derfor vår vurdering at dette er en organisasjonsform som er best egnet med et begrenset antall deltakere og stabile rammevilkår.

På tross av at det er mer komplisert med flere deltakere og større avstander, som kan legge noen begrensninger på evnen til en aktiv eierstyring og å tilpasse seg endrede rammevilkår, er det flere eksempler på interkommunale selskaper som er i stand til å fungere med et stort antall eiere og jevnlige endringer i deltakermassen, så denne hindringen er på ingen måte uoverstigelig.

Selskapsformen kjennetegnes av et ubegrenset deltakeransvar, såkalt *pro rata*, dvs. at deltakerne hefter for en andel av alle selskapets forpliktelser i tråd med eierandelen dersom selskapet selv ikke lenger kan dekke dem. Loven har derfor forholdsvis detaljerte og strenge rammer for økonomiforvaltningen som sikrer at den foregår innenfor rammene av regler for kommunal virksomhet og at deltakerne har innflytelse over den.

Det har i senere år vært en diskusjon om hvordan dette står i strid med reglene om offentlig støtte for selskaper som driver i konkurranse. Dette berører nok i liten grad kontrollutvalgssekretariatene, men det vil antagelig gjøres endringer i lovverket om interkommunale selskaper som enten gjør det ulovlig å benytte selskapsformen til konkurransevirkosomhet eller ved å fjerne det ubegrensede ansvaret.

Ansattes rett til representasjon følger aksjelovens regler, dvs. at ansatte har rett til representasjon i styret bare dersom selskapet har mer enn 30 ansatte, men de ter adgang til å gi representasjon utover dette gjennom vedtektene. Ansatte har i dag vedtektsfestet representasjon både i Konsek og Komsek.

Denne organisasjonsformen er velprøvd til organisering av kontrollutvalgssekretariat, og er blant de mest brukte organisasjonsformene for interkommunale samarbeid på området. Konsek og Komsek er organisert på denne måten i dag, og både kommunene og selskapenes ansatte kjenner den godt.

Ved en sammenslåing er det derfor også en fordel at det vil være mulig å videreføre ett av selskapene, selv om det uansett må vedtas en ny selskapsavtale.

Fordeler:

- Kjent og veletablert selskapsform for interkommunale samarbeid om kontrollutvalgssekretariat.
- Eierne har sterk innflytelse gjennom representantskapet - kontrollkrav til egenregi ivaretatt i lovverket.
- Stabilitet og forutsigbarhet sikret gjennom mer omfattende prosedyrer for større endringer, inn- og uttreden.
- Krever ikke saklig grunn for å nekte nye kommuner å delta.

Ulemper:

- Krav til enstemmighet om selskapsavtale gir enkeltkommuner mulighet til å blokkere endringer ønsket av flertallet.
- Strengt krav om vedtaksførhet er kompliserende med mange og geografisk spredte deltakere.
- Mindre fleksibilitet for endringer av sammensetninger av deltakere (inn- og uttreden).
- Kan være mer utfordrende med aktiv eierstyring med stort antall deltakere.

Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27

Kommuneloven § 27 regulerer muligheten til å opprette et interkommunalt styre til løsning av en kommunal oppgave. Kommunestyrene står i utgangspunktet fritt til overdra myndighet til et slikt styre for beslutninger om samarbeidets drift og organisering. Sammensetning av styre, fullmakt til å ta opp lån, uttreden av samarbeidet, fullmakt til å forplikte deltakerkommunene m.m. må reguleres i vedtekter, men det er ikke adgang til å ha lenger enn ett års tid for uttreden. Deltakernes rett til utløsning ved uttreden er også oppad begrenset til et eventuelt innskudd.

Sammenlignet med et interkommunalt selskap er § 27 betydelig løsere lovregulert. Et § 27-samarbeid kan være å anse som et selvstendig rettssubjekt hvis det oppfyller visse krav. Et § 27-selskap som er eget rettssubjekt vil også kunne ha arbeidsgiveransvaret for de ansatte. Det må antas at innflytelseskravet til egenregi uansett vil være ivaretatt gjennom oppnevningen av styre.

Ansatte kan gis representasjon i styret dersom dette reguleres i vedtektene. Styret står også fritt til opprette andre organer, som for eksempel gjør det mulig å opprette et mindre utvalg til å stå for den daglige drift, som åpner for en organisering som er lik et IKS.

I et styre etter kommuneloven § 27 vil alle medlemmer ha lik stemmerett, og alle kommuner skal være representert. Dersom det er ønskelig at kommunene skal ha innflytelse etter størrelse eller bidrag må dette i så fall skje gjennom å øke antall styremedlemmer for den enkelte kommune. Dette kan potensielt gjøre styret til et svært stort organ. Det må derfor anses som en uegnet organisasjonsform dersom det er ikke er ønskelig med lik innflytelse for alle deltakere.

Samarbeid etter kommuneloven § 27 er også en relativt vanlig organisasjonsform for kontrollutvalgssekretariater, men fortrinnsvis sekretariater med et begrenset antall deltakere.

Kommunelovutvalget har foreslått å erstatte dagens § 27 med en ny bestemmelse om kommunale oppgavefellesskap. Det er sannsynlig at det vil skje endringer i ordningen fra 2020, men det er fortsatt ikke mulig å si hvordan den nye ordningen vil se ut.

Fordeler:

- Signaliserer en svært tydelig kommunal tilknytning.
- Åpner for noe mer fleksibilitet i organiseringen enn IKS.

Ulemper:

- Mindre tydelig lovregulert.
- Differensiering av innflytelse kan kreve svært stort styre.

- Fremstår i mindre grad som et selvstendig selskap, særlig overfor eksterne parter.

Interkommunalt vertskommunesamarbeid

En kommune kan etter kommuneloven § 28-1 også overlate en kommunal oppgave til en annen kommune. Dette kan enten gjøres ved administrativt vertskommunesamarbeid eller gjennom samarbeid med politisk nemnd. Det er imidlertid ikke adgang for en fylkeskommune å inngå slikt samarbeid med kommuner. Vi antar derfor at denne samarbeidsformen er uaktuell i vårt tilfelle.

Aksjeselskap (AS)

Aksjeselskaper reguleres av *lov om aksjeselskaper*. Grunnprinsippet for et aksjeselskap er at det har aksjonærer, med aksjer som er omsettelige med mindre vedtektene regulerer noe annet. Aksjene er normalt knyttet til tilførsel av aksjekapital og gir en rettighet til økonomisk avkastning. Generalforsamlingen består av alle aksjonærer og er øverste organ med alminnelig instruksjons- og omgjøringsrett overfor andre organer, med visse begrensninger, deriblant styrets ansvar ved utbytte. Aksjeselskap er en selskapsform med begrenset ansvar innrettet mot å skjerme aksjonærene for risiko utover sitt innskudd av kapital, men også innrettet mot å verne kreditorer som gis forrang til kapital foran aksjonærene.

Aksjeloven er først og fremst innrettet mot ren forretningsvirksomhet med økonomisk avkastning som hovedmål og med et ønske om ansvarsbegrensning for eierne. Det er likevel åpning i loven for blant annet å opprette aksjeselskaper med et ikke-økonomisk formål. Selle og Larsen viser i sin utredning for KS bedrift til at AS normalt ikke er riktig selskapsform dersom det er ønskelig med direkte eierinnflytelse.

Hvem som kan være eiere i et AS kan begrenses i vedtektene. Eventuelt opptak av nye medlemmer i et samarbeid som AS må gjøres gjennom vedtak i generalforsamlingen om å utstede nye aksjer (emisjon), eller gjennom at øvrige eiere selger aksjer. Uttreden av selskapet krever avhending av aksjer. Dette er i utgangspunktet ikke en rettighet, og må antagelig reguleres i en privatrettslig avtale (aksjonæravtale) mellom eierne dersom det skal være gjeldende. Denne vil i så fall måtte vedtas av den enkelte eier ved inntreden.

Aksjeselskap er en svært godt regulert virksomhetsform. Den er imidlertid fortrinnsvis beregnet på virksomhet med økonomisk utbytte som formål. Vi kjenner ikke til at denne organisasjonsformen er benyttet for kontrollutvalgssekretariat. Etter som denne selskapsmodellen først og fremst er assosiert med profittforetak vil det antagelig også sende et signal til omverden at selskapet ikke bedriver vanlig forvaltningsvirksomhet.

Fordeler:

- Kjent og velregulert selskapsform.

Ulemper:

- Gir assosiasjoner til profittforetak.
- I utgangspunktet ikke egnet til direkte politisk innflytelse.
- Ikke tidligere brukt som organisasjonsform for kontrollutvalgssekretariat.
- Inn- eller uttreden forutsetter overdragelse av aksjer.

Samvirkeforetak (SA)⁶

Samvirkeforetak er en egen organisasjonsform som reguleres av *Lov om samvirkeforetak*. Dette er en foretaksmodell med lange tradisjoner, men som ble nærmere regulert i lov fra 2008. Et samvirke er en sammenslutning som har som hovedformål å ivareta medlemmenes økonomiske interesser enten som forbrukere, leverandører eller tilsvarende. Hovedprinsippet er at de som driver eller drar nytte av virksomheten også skal ha styring med den og ta del i eventuelt overskudd. Loven har derfor omfattende regulering av prosedyrer for medlemmenes styring og rett til innflytelse.

Samvirkeloven oppstiller fem krav til et samvirke i § 1:

- Det må foreligge en sammenslutning av aktører, dvs. det må være mer enn ett medlem og de må ha en felles aktivitet (sammenslutningskriteriet).
- Det må være et økonomisk formål, dvs. at medlemmene må motta en ytelse som har økonomisk verdi (formålskriteriet).
- Det må være et krav om omsetning mellom foretak og medlem, dvs. at det må foregå en samhandling som har en økonomisk verdi (omsetningskriteriet).
- Eventuell utdeling av avkastning skal fordeles etter omsetning (fordelingskriteriet)
- Deltakernes ansvar er begrenset til innskudd (ansvarsbegrensning)

Kommunene i et interkommunalt samarbeid om en tjeneste er helt klart en slik sammenslutning, og levering av sekretariatstjenester for kontrollutvalget mot vederlag må utvilsomt regnes som økonomisk aktivitet som tilfredsstiller formåls- og omsetningskriteriene.

Samvirkeforetak er basert på medlemskap, ikke eierskap. Medlemskapet skal i utgangspunktet være åpent for alle som kan få sine behov dekket gjennom selskapet. For å begrense medlemskapet må det foreligge saklig grunn, men en begrensning av geografisk område, og at medlemmet er en kommune er kriterier som er spesifikt nevnt i lovforarbeidene som aktuelle.

Uttreden av samvirkeforetak kan i utgangspunktet gjøres med skriftlig utmelding til foretaket. Vedtektene kan fastsette en utmeldingsfrist. Denne kan ikke være lenger enn 3 måneder uten at det foreligger tungtveiende saklige grunner. Vi antar at det er en tilstrekkelig tungtveiende grunn at et sekretariat vil ha medlemmer som enkeltvis har så stor andel av omsetningen at hensynet til budsjett og ansettelsesforhold tilsier at det er nødvendig med en utmeldingsfrist på minst ett budsjettår. Et medlem som melder seg ut har kun rett til å få utbetalt innskuddet sitt.

Samvirke er basert på demokratisk styring ved at hvert medlem i utgangspunktet har én stemme hver i årsmøtet, som er selskapets høyeste organ. Stemmerett er knyttet til medlemmet, ikke til valgte enkeltpersoner, og i motsetning til f.eks. IKS kan man møte med fullmakt. Det kan reguleres i vedtektene at medlemmer har mer enn én stemme, men ikke slik at noe medlem har mer enn 50 % av stemmene. I følge samvirkeloven § 17 skal eventuell forskjellsbehandling være saklig begrunnet. Forskjellsbehandling basert på ulik omsetning av tjenester er eksempel på en slik

⁶ Gjennomgangen baserer seg i stor grad på Selle og Larsen (2014) «Samvirkeforetak for kommuner», KS Advokatene, <http://www.ksbedrift.no/media/1363/utredning-om-samvirkeforetak.pdf>

saklig grunn. Å basere stemmerett på den avtalte omsetningen for den enkelte kommune er derfor et mulig kriterium.

Årsmøtet fatter normalt beslutninger med flertallsvedtak. Med mindre strengere regler er vedtektsfestet kan årsmøtet endre vedtektene med 2/3 av de avgitte stemmer. For enkelte vedtektsendringer av mer prinsipiell karakter som er nærmere opplistet i loven, slik som vesentlige endringer av formålet, kreves 4/5 flertall, samt at det gir rett til å tre ut av foretaket for den som stemmer imot. Det er ikke særlige krav til vedtaksførhet utover at møtet må innkalles etter nærmere prosedyrer angitt i loven.

Et samvirkeforetak kan ifølge Selle og Larsen oppfylle egenregikriteriene, så lenge alle medlemmene har stemmerett i årsmøtet, og vedtektene sikrer at årsmøtet har rett til å bestemme over strategi og forhold av større betydning. Det kan være hensiktsmessig at det reguleres en plikt for styret å forelegge overordnet strategi og budsjetttrammer for årsmøtet.

Ansatte har rett til representasjon i styret tilsvarende reglene i aksjeloven. Representasjon ut over dette kan fastsettes i vedtektene.

Hovedfordelen med et samvirkeforetak som organisasjonsmodell er etter vår vurdering at det er godt regulerte, og smidige, ordninger for inntreden og uttreden av samarbeidet, samt at det sammenlignet med øvrige organisasjonsformer er bedre egnet til å håndtere et større antall medlemmer. Den største usikkerheten ved bruk av denne organisasjonsformen er at den foreløpig er lite prøvd i kommunal sektor. Den er likevel etter hvert godt utredet for kommunale forhold, bl.a. av KS-advokatene ved Jostein Selle og Erna Larsen.

Fordeler:

- Svært godt egnet for opptak av nye medlemmer og uttreden av gamle.
- Innflytelse i selskapet kan knyttes direkte til omsetning.
- Mindre strenge krav til beslutningsprosesser med mange medlemmer.

Ulemper:

- Foreløpig lite brukt ordning for interkommunale samarbeid.
- Mindre stabilitet etter som medlemmer har sterkere rett til å tre ut av samarbeidet.

Oppsummering:

	IKS	SA	§ 27	AS
Lovens hovedformål	Kommunale tjenester	Tjenester til medlemmene	Kommunale tjenester	Økonomisk avkastning
Styringsprinsipp	Kommunalt ansvar	Medlemsstyring	Folkevalgt styring	Aksjonærstyring og ivaretagelse av kreditors interesser
Deltakeres ansvar	Ubegrenset, pro rata	Begrenset	Etter fullmakt i vedtekter	Begrenset
Egenregi	Ja	Kan ivaretas	Ja	Kan antagelig ivaretas
Inntreden	Ny avtale	Fri innmelding	Ny avtale	Overdragelse av aksjer
Hvem kan bli medlem?	Inviterte deltakere	Alle. Kan begrenses i vedtekter med saklig grunn.	Inviterte deltakere	Alle. Kan begrenses i vedtekter.
Oppsigelsestid	1 år	3 mnd. Kan vedtektsfestes lenger med tungtveiende grunn	Inntil 1 år	Umiddelbart ved salg av aksjer. Rett til salg må avtales mellom eiere.
Utløsningssum	Laveste av nettoverdi og innskudd. Kan fravikes ved avtale.	Innskudd	Innskudd	Salgspris av aksjer
Endring av vedtekter	Ny avtale	Årsmøtevedtak	Ny avtale	Årsmøtevedtak
Øverste organ	Representantskap	Årsmøte	Styre	Generalforsamling
Medlemmer i øverste organ	Personlig valgt	Utpekes av medlem	Personlig valgt	Utpekes av medlem
Stemmerett i øverste organ	Etter avtale	Kan avtales, saklig grunn for forskjell	1 stemme per styremedlem	Etter eierandel
Erfaring	Nåværende organisasjonsform for sekretariatene	Ikke tidligere brukt til KU-sekretariat	Vanlig organisasjonsform for KU-sekretariat	Ikke tidligere brukt til KU-sekretariat

Konklusjon:

Interkommunalt samarbeid etter § 27 vil med så mange deltakere som vi her snakker om få en svært stor folkevalgt nemnd dersom man ikke er villig til å gi alle deltakere én stemme hver uavhengig av størrelse.

Vi kan ikke se at aksjeselskap har noen fordeler som ikke ivaretas minst like godt i en IKS eller SA-løsning. AS-formen gir også assosiasjoner til kommersiell virksomhet som vi formoder er uønsket.

Med den bakgrunnen fremstår interkommunalt selskap eller samvirkeforetak som de aktuelle organisasjonsmodellene.

IKS er den selskapsformen vi har mest erfaring med og er en form som er mye brukt til å organisere interkommunale kontrollutvalgssekretariat. Det er et trygt og velkjent valg. SA er i dag enda lite brukt til interkommunale samarbeid, og er hittil uprøvd for kontrollutvalgssekretariat.

IKS-formen er mer utfordrende med mange medlemmer på grunn av strenge krav til vedtaksdyktighet. Kravet til enstemmighet om endringer av selskapsavtale gjør det også mer omfattende å gjøre endringer dersom dette er ønskelig. Samvirkeformen er godt tilpasset mange medlemmer.

Samvirkeformen forutsetter en rett til å tre inn og ut av samarbeidet innenfor gitte kriterier. Dette gjør den velegnet til opptak av nye medlemmer. IKS-formen krever tilslutning fra alle kommunestyre for å ta inn nye medlemmer. Dette gjør dette noe mer komplisert, og gjør det vanskelig å ta inn nye medlemmer enkeltvis.

Begge former innebærer en rett til å gå ut av samarbeidet. Denne retten er ikke vesentlig forskjellig i et selskap med relativt begrensede innskudd og lav økonomisk risiko dersom det også i et SA vedtektsfestes ett års oppsigelsestid for uttreden.

Dersom det å kunne være aktive og ta inn nye medlemmer er en hovedprioritering fremstår SA-modellen som den klart mest egnede. Den stiller ikke krav om en omfattende prosess for nye medlemmer, eller ved endringer som følge av kommune- og regionreform. SA-formen er også gunstig dersom det er ønskelig at innflytelse knyttes direkte til omsetningen i tjenstekjøp, eller hvis det er ønskelig å kunne gjøre endringer i samarbeidet gjennom flertallsbeslutninger og uten å kreve kommunestyrebehandling i den enkelte kommune.

IKS-formen er gunstig dersom eierne legger mest vekt på å beholde en organisasjonsform som er velkjent for kommunene. Den lar også den enkelte kommune rett til å motsette seg eventuelle vesentlige endringer av samarbeidet eller avvise nye kommuner som ønsker å tre inn i samarbeidet.

Det endelige valget av selskapsform må avhenge av hvilke av disse prioriteringene eierne setter høyest.

Forslag til ny selskapsavtale

Selskapsavtale for Konsek Trøndelag IKS

§ 1 Selskapet

Konsek Trøndelag IKS er et interkommunalt selskap opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper.

Selskapet har følgende deltakere:

Agdenes kommune	Midtre Gauldal kommune
Flatanger kommune	Namdalseid kommune
Fosnes kommune	Namsos kommune
Frosta kommune	Namsskogan kommune
Frøya kommune	Nærøy kommune
Grong kommune	Orkdal kommune
Hemne kommune	Overhalla kommune
Hitra kommune	Røyrvik kommune
Høylandet kommune	Selbu kommune
Inderøy kommune	Skaun kommune
Klæbu kommune	Snillfjord kommune
Leka kommune	Snåsa kommune
Levanger kommune	Steinkjer kommune
Lierne kommune	Stjørdal kommune
Malvik kommune	Trøndelag fylkeskommune
Meldal kommune	Tydal kommune
Melhus kommune	Verdal kommune
Meråker kommune	Verran kommune

§ 2 Formål

Selskapets formål er å levere sekretariatstjenester for kontrollutvalg for deltakerne i tråd med gjeldende lov og forskrift.

Selskapet kan kun drive annen virksomhet, herunder å danne andre selskaper og sammenslutninger, når dette har til hensikt å fremme hovedformålet.

§ 3 Hovedkontor

Selskapet har kontorsted i Steinkjer og Trondheim kommuner. Hovedkontor er i Steinkjer kommune.

§ 4 Eierandeler og innskuddsplikt

Selskapets innskuddskapital er fordelt på 100 eierandeler. Hver deltaker plikter å skyte inn kr 25 000 (tjuefem tusen) per andel i tråd med følgende fordeling:

Deltaker	Andeler	Deltaker	Andeler
Trøndelag fylkeskommune	30	Meldal kommune	1
Stjørdal kommune	6	Overhalla kommune	1
Steinkjer kommune	6	Frosta kommune	1
Levanger kommune	5	Verran kommune	1
Melhus kommune	5	Meråker kommune	1
Verdal kommune	4	Grong kommune	1
Malvik kommune	4	Snåsa kommune	1
Namsos kommune	4	Agdenes kommune	1
Orkdal kommune	4	Namdalseid kommune	1
Skaun kommune	2	Lierne kommune	1
Inderøy kommune	2	Høylandet kommune	1
Midtre Gauldal kommune	2	Flatanger kommune	1
Klæbu kommune	2	Snillfjord kommune	1
Nærøy kommune	2	Namsskogan kommune	1
Frøya kommune	1	Tydal kommune	1
Hitra kommune	1	Fosnes kommune	1
Hemne kommune	1	Leka kommune	1
Selbu kommune	1	Røyrvik kommune	1

Den enkelte deltaker svarer for en andel av selskapets forpliktelser tilsvarende eierandelen.

Selskapet skal opprettholde en egenkapital på et nivå som er hensiktsmessig for å ivareta selskapets drift.

§ 5 Andre forpliktelser til selskapet

Deltakerne forplikter seg til å kjøpe alle sekretariatstjenester til eget kontrollutvalg fra selskapet. Deltakernes kjøp av tjenester skal reguleres i egen leveranseavtale som godkjennes av representantskapet.

Betalingsforpliktelser for den enkelte deltaker som følge av leveranseavtale fastsettes av representantskapet for ett år av gangen.

§ 6 Representantskapet

Representantskapet er selskapets øverste myndighet. Deltakerne velger én (1) representant hver, med minst ett personlig varamedlem i tråd med reglene i lov om interkommunale selskaper.

Hver representant har et antall stemmer tilsvarende eierandel slik fastsatt i § 4.

Representantskapet velger selv leder og nestleder.

Oppnevning av representantskapet følger kommunevalgperioden.

§ 7 Representantskapets møter

Representantskapets leder innkaller til representantskapsmøte minst én gang per år. Innkalling til representantskapsmøte skal skje i tråd med de frister som gjelder i Lov om interkommunale selskaper. Både innkalling og protokoll skal sendes representantskapets medlemmer og deltakerne.

Følgende saker skal årlig behandles av representantskapet:

1. Årsmelding og regnskap.
2. Tilskudd fra deltakerne for påfølgende år.
3. Budsjettrammer og økonomiplan.

Følgende beslutninger ligger til representantskapet og behandles ved behov:

1. Valg av styre.
2. Valg av valgkomité.
3. Valg av revisor.
4. Langsiktig strategi for selskapet
5. Låneopptak
6. Spørsmål om stiftelse, kjøp eller deltakelse i andre selskaper, samt inngåelse av langsiktige samarbeidsavtaler av økonomisk betydning.

Møtelederen skal sørge for at møter i representantskapet avvikles i tråd med reglene om vedtaksdyktighet, møteplikt, møterett, møteledelse og møteprotokoll og øvrige bestemmelser i lov om interkommunale selskaper.

Vedtak i representantskapet fattes med flertall av de avgitte stemmer, og ellers i tråd med lov om interkommunale selskaper.

§ 8 Valgkomité

Representantskapet skal nedsette en valgkomité og vedta instruks for valgkomiteen.

Valgperioden følger valgperioden til representantskapet. Styret fremmer innstilling på valgkomité og godtgjøring til denne. Valgkomiteen skal bestå av

minst 3 medlemmer, og ha en sammensetning som representerer bredden av selskapets deltakere.

Valgkomiteen fremmer begrunnet forslag om valg av styre, leder og nestleder i representantskapet og godtgjøring til styret.

§ 9 Styret

Styret i selskapet består av seks (6) medlemmer med tilsvarende antall varamedlemmer i rekkefølge valgt av representantskapet, og ett (1) medlem med personlig varamedlem som velges av de ansatte.

Med unntak av representant valgt av de ansatte velges styrets medlemmer for to år, der tre medlemmer velges hvert år. Varamedlemmer oppnevnes for ett år.

Representantskapet velger årlig styreleder og nestleder blant styrets medlemmer.

Representantskapet fastsetter godtgjøring til styret, etter innstilling fra valgkomiteen.

§ 10 Styrets arbeid

Styremøter avvikles i tråd med reglene i lov om interkommunale selskaper.

Styret skal hver valgperiode fastsette en styreinstruks og en instruks for daglig leder, inkludert eventuell delegasjon av rett til å tegne selskapets firma.

Styret skal årlig evaluere eget arbeid. Oppsummering av denne evalueringen skal forelegges valgkomiteen.

§ 11 Daglig leder

Daglig leder ansettes av styret.

Daglig leder har ansvar for selskapets daglige drift innenfor den instruks som fastsettes av styret.

§ 12 Låneopptak og garantistillelse

Representantskapet vedtar rammer for virksomhetens låneopptak, begrenset oppad til kr. 2 000 000.

§ 13 Arbeidsgiveransvar

Styret har arbeidsgiveransvaret for de personer som til enhver tid er ansatt i virksomheten. Arbeidstakernes rettigheter etter lov og avtaleverk skal i sin helhet ivaretas av styret.

Selskapet skal være tilknyttet arbeidsgiverorganisasjon med tariffavtale. Selskapet skal være medlem av tjenestepensjonsordning med vilkår tilsvarende kommunalt ansatte.

Styret selv ansetter daglig leder og fastsetter lønn til daglig leder.

§ 14 Regnskap og revisjon

Styret har plikt til å sørge for regnskapsføring i tråd med lov og forskrift, og at det foretas revisjon av selskapet.

Regnskap skal føres etter regnskapsloven, og fastsettes av representantskapet. Selskapets regnskap skal revideres av statsautorisert, registrert revisor eller av kommunal revisor. Revisor velges av representantskapet.

§ 15 Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen kan endres i tråd med reglene i lov om interkommunale selskaper.

§ 16 Uttreden

Den enkelte deltaker kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst i tråd med reglene i lov om interkommunale selskaper. Uttreden vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv. Avtalen kan ikke sies opp med virkning før 1.1.2020.

Ved uttreden skal deltaker betales tilbake sin relative andel av egenkapitalen, i tråd med fordelingen av andeler fastsatt i § 4, begrenset oppad til deltakerens innskutte kapital.

§ 17 Oppløsning

Selskapet kan oppløses etter reglene i lov om interkommunale selskaper dersom deltakerne er enige om det.

§ 18 Voldgift

Eventuell tvist om forståelsen av selskapsavtalen og om fordeling av utgifter eller i forbindelse med det økonomiske oppgjøret etter oppløsning, avgjøres endelig av en voldgiftsnemnd på tre medlemmer som oppnevnes av fylkesmannen, om ikke annen ordning følger av lov eller forskrift.

MELDAL KOMMUNE
Saksframlegg

Saksgang	Møtedato	Saksnummer
Utvalg/styre:	26.04.2017	022/17
Formannskapet		
Kommunestyret		

Saksbehandler: Fritzon, Roy	Arkiv: FE - 074	Arkivsaknr: 06/11-58
------------------------------------	------------------------	-----------------------------

Meldalshallen AS - representanter til styret**Rådmannens forslag til vedtak:**

Ordføreren får fullmakt til å fremme kandidater til styremedlemmer i Meldalshallen AS.

Vedlegg i saken:

Tilbud kjøp av Meldalshallen AS - Avklaring fullmakter

Henvendelse fra:

Meldalshallen AS v/ daglig leder

Saksopplysninger:

Det vises til KS sak 67/16 og tidligere orienteringer i saken.

Aktuelle sak valg av styremedlemmer til selskapet. Samtidig gis en kort oppsummering av saken pr i dag.

Sør-Trøndelag fylkeskommune rettet i 2016 en henvendelse til Meldal kommune om overtakelse av Meldalshallen AS. Kommunen fikk denne henvendelsen, som største aksjeeier i selskapet. I henvendelsen var det blant annet fra fylkeskommunen, forutsatt at leieprisene i hallen ikke skal økes utover dagens nivå de neste 10 årene, og at hallen fortsatt skal være tilgjengelig for lokal aktivitet. Fylkeskommunen ønsker ikke å overta hallen om det ikke er enighet blant dagens eiere om dette.

Sommeren 2016 ble det avholdt et eiermøte, hvor det ble informert om henvendelsen. Det framkom ikke motforestillinger i møtet, mot at kommunen jobbet videre med saken. Kommunen engasjerte Meldal Regnskapskontor til å bistå med oppfølging av saken, og det er gjort en skriftlig utsjekk med eierne om kjøp og videresalg. Det er ikke kommet innvendinger fra de øvrige eierne om et slikt salg. Regnskapskontoret har også sjekket ut hvordan en overdragelse av selskapet bør gjennomføres.

I tråd med kommunestyrets sak 67/16, legges det opp til at kommunen erverver de øvrige eieres aksjeandeler, til pålydende. Deretter selges alle aksjene i selskapet samlet til fylkeskommunen, som med dette i realiteten overtar både selskapet og hallen. Meldal Regnskapskontor arbeider nå med de siste forberedelsene, slik at kommunen kan kjøpe de øvrige eiernes aksjer. For kommunen vil det være viktig at alle selgere likebehandles, slik at handelen ikke gjennomføres om ikke alle aksepterer de framlagte forutsetningene.

Rådmannen fikk i sak 67/16 de fullmaktene kjøpet/ salget krever.

Uavhengig av transaksjonene nevnt over, er det snart tid for å gjennomføre ordinær generalforsamling i hallen. Som eier, må en forholde seg til at selskapet skal drives som vanlig, inntil eventuelle nye eiere tar over selskapet. Det må gjennomføres generalforsamling som velger styre, vedtar regnskap/årsberetning o.s.v., som om selskapet skal drives videre på ordinært vis.

Meldal kommune har oppnevnt tre representanter med vararepresentanter til styret, selv om det formelle valget har skjedd i generalforsamling. Av disse har to vært «politisk oppnevnt», mens rådmannen har oppnevnt en. Kommunen har også foreslått styreleder. I år er det de to «politisk oppnevnte» representantene, samt styreleder som er på valg. I 2015 fattet formannskapet følgende vedtak:

FS-019/15 Vedtak:

Som representant til styret i Meldalshallen oppnevnes:

Folkevalgtrepresentanter for 2 år:

Ingrid Skarstein

personlig vara Ellen Haugen Bergsrønning

Stein Elshaug

personlig vara Olaug Muan

Meldal kommune foreslår Ingrid Skarstein som styreleder i Meldalshallen AS

Tilsvarende fattet kommunestyret i 2016 følgende vedtak, etter forslag fra rådmannen:

KS- 019/16 Vedtak:

Som representant til styret i Meldalshallen AS oppnevnes:

Kari Garberg for 2 år, personlig vara Roy Fritzon

Basert på etablert praksis, innstiller ikke administrasjonen i saker med politisk oppnevning.

Ordinær generalforsamling er ikke endelig tidfestet pr nå. Tilsvarende er ikke tidspunkt for overføring av aksjer fra de øvrige eiere til Meldal kommune og deretter videre til fylkeskommunen klar, og det kan derfor være formålstjenelig om ordføreren gis fullmakt til å håndtere styreoppnevningen i år.

Økonomi:

Oppkjøp av aksjene til pålydende vil gi kommunen en merinntekt ved videresalg, i forhold til bokført verdi. Kjøp og salg av aksjer skal føres i investeringsregnskapet. Disponering av eventuell merinntekt forutsetter saksbehandler gjøres senere i samråd med idrettsrådet, og er ikke en del av denne saken.

MELDAL KOMMUNE**Saksframlegg**

Saksgang	Møtedato	Saksnummer
Utvalg/styre:		
Formannskapet	15.11.2016	080/16
Kommunestyret	24.11.2016	067/16

Saksbehandler: Fritzon, Roy	Arkiv: FE - 255, FA - D11	Arkivsaknr: 16/977-2
-----------------------------	---------------------------	----------------------

Tilbud kjøp av Meldalshallen AS - Avklaring fullmakter**Kommunestyret 24.11.2016:****KS- 067/16 Vedtak:**

Meldal kommune aksepterer Sør-Trøndelag fylkeskommune sitt tilbud om kjøp av aksjene i Meldalshallen AS under de vilkår som er satt i tilbudsbevet 28.04.16 og under forutsetning av at de øvrige eierne i selskapet aksepterer salg.

En forutsetning for gjennomføring av salget er at Meldal kommune først erverver alle aksjer til inngangspris. Til gjengjeld forplikter kommunen seg til å benytte salgsinntekten i tråd med selskapets vedtekter, punkt 11; tilrettelegging av fysisk aktivitet blant barn og unge. Disponering av disse midlene skal skje etter samråd med Meldal Idrettsråd.

I tillegg til STFKs forpliktelser om framtidig leieprisnivå til lokale lag/foreninger, samt rettigheter til reklameinntekter, slik det er beskrevet i tilbudet fra 28.04.16, forutsetter Meldal kommune at det også blir utformet en gjenkjøpsklausul på linje med andre bygg Meldal kommune har overdratt til STFK.

Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale, med de forutsetninger som følger av vedtaket.

Behandling:

Stig Kalstad, Ola Bjørkøy, Stein Elshaug, Eystein Steigen og Ellen Haugen Bergsrønning ba kommunestyret vurdere egen habilitet og fratradte møte. Atle Ingar Kjelstad tiltrådte møte i Stig Kalstads fravær. Alle ble funnet inhabile.

Formannskapetets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet 15.11.2016:**FS- 080/16 Vedtak:****Formannskapetets forslag til vedtak:**

Meldal kommune aksepterer Sør-Trøndelag fylkeskommune sitt tilbud om kjøp av aksjene i Meldalshallen AS under de vilkår som er satt i tilbudsbevet 28.04.16 og under forutsetning

av at de øvrige eierne i selskapet aksepterer salg.

En forutsetning for gjennomføring av salget er at Meldal kommune først erverver alle aksjer til inngangspris. Til gjengjeld forplikter kommunen seg til å benytte salgssinntekten i tråd med selskapets vedtekter, punkt 11; tilrettelegging av fysisk aktivitet blant barn og unge. Disponering av disse midlene skal skje etter samråd med Meldal Idrettsråd.

I tillegg til STFKs forpliktelser om framtidig leieprisnivå til lokale lag/foreninger, samt rettigheter til reklameinntekter, slik det er beskrevet i tilbudet fra 28.04.16, forutsetter Meldal kommune at det også blir utformet en gjenkjøpsklausul på linje med andre bygg Meldal kommune har overdratt til STFK.

Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale, med de forutsetninger som følger av vedtaket.

Behandling:

Stig Kalstad ba Formannskapet vurdere egen habilitet som leder av Meldal i.l. Stig Kalstad fratradte møte. Stig Kalstad ble funnet inhabil i saken.

Are Hilstad fremmet nytt forslag til vedtak:

Meldal kommune aksepterer Sør-Trøndelag fylkeskommune sitt tilbud om kjøp av aksjene i Meldalshallen AS under de vilkår som er satt i tilbudsbevet 28.04.16 og under forutsetning av at de øvrige eierne i selskapet aksepterer salg.

En forutsetning for gjennomføring av salget er at Meldal kommune først erverver alle aksjer til inngangspris. Til gjengjeld forplikter kommunen seg til å benytte salgssinntekten i tråd med selskapets vedtekter, punkt 11; tilrettelegging av fysisk aktivitet blant barn og unge. Disponering av disse midlene skal skje etter samråd med Meldal Idrettsråd.

I tillegg til STFKs forpliktelser om framtidig leieprisnivå til lokale lag/foreninger, samt rettigheter til reklameinntekter, slik det er beskrevet i tilbudet fra 28.04.16, forutsetter Meldal kommune at det også blir utformet en gjenkjøpsklausul på linje med andre bygg Meldal kommune har overdratt til STFK.

Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale, med de forutsetninger som følger av vedtaket.

Forslag fremmet i møte ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens forslag til vedtak:

Rådmannen gis fullmakt til å gå i forhandlinger med de øvrige eierne av Meldalshallen AS, med tanke på oppkjøp av alle aksjene i selskapet. Etter at et slikt oppkjøp er gjort, gis rådmannen fullmakt til å gå i forhandlinger med Sør-Trøndelag fylkeskommune/Meldal videregående skole om salg av hele selskapet Meldalshallen AS til Sør-Trøndelag fylkeskommune/Meldal videregående skole.

Formannskapet gis fullmakt til å godkjenne kjøps og salgsavtalene. Det forutsettes at alle aksjonærene behandles likt med tanke på prising av aksjer og øvrige betingelser. Det forutsettes også at oppgjør for kjøp og slag skjer så nær hverandre i tid, at det ikke er behov for mellomfinansiering av oppgjør med selgere.

Vedlegg i saken:

Tilbud kjøp Meldalshallen AS

Henvendelse fra:

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Saksopplysninger:

Aktuelle sak gjelder fullmakter for å kjøpe opp mindretallsaksjonærenes aksjer i Meldalshallen AS, med tanke på videresalg til Sør-Trøndelag fylkeskommune/Meldal videregående skole.

Saken vites kjent for Kommunestyret/Formannskapet, og det vises i denne sammenheng til ordførerens orienteringer, sist i møte den 15. september.

Meldal kommune er største eier i Meldalshallen AS, og mottok i vår en henvendelse fra Sør-Trøndelag fylkeskommune/Meldal videregående skole. Bakgrunnen for henvendelsen var et ønske om å kjøpe Meldalshallen AS, for derigjennom å overta hallen. Hallen ligger i tilknytning til MVGS, og skolen er også største leietaker. Både de bygningsmessige forhold og leiens store omfang, gjør at kjøper ser seg tjent med å overta hallen. Det er signalisert at kjøper ikke ser det formålstjenlig å opprettholde leie på dagens nivå, noe som vil kunne få store konsekvenser for hallens drift og økonomi. I tilbudet om kjøp, er inntatt at ny eier ikke skal endre betingelsene for lokale lag og organisasjoners leieforhold/priser kommende ti år.

Kjøper ønsker primært å forholde seg til en representant for eierne, fortrinnsvis Meldal kommune. Videre er det innledningsvis presisert at et kjøp betinger at handelen gjelder alle aksjene, d.v.s. at alle eiere må akseptere tilbudet.

Før sommeren ble det avholdt eiermøte i hallen, hvor eierne fikk en orientering fra STFK/MVGS om oppkjøpstilbudet. Det ble i møtet signalisert fra eierne at de var positive til å gå videre med planene, og ordføreren fikk som representant for største eier, klarsignal til å arbeide videre med avklaringer omkring prosessen. Eiermøtet hadde ikke besluttende myndighet, og eierne må forankre eventuelt salg i egne organisasjoner.

Meldal Regnskapskontor har tidligere bistått hallens styre i endring av selskapsform. Basert på eiermøtet før sommeren, har kommunen bedt regnskapskontoret bistå også i den eventuelle salgsprosessen. I løpet av sommeren/høsten, har kontoret arbeidet videre med ulike sider av dette, så som skattemessige effekter av salg, forholdet til spillemiddelfinansiering m.v.

For å få gjennomført prosessen, synes den enkleste veien å være at kommunen erverver alle aksjene gjennom å kjøpe ut øvrige eiere, for deretter å selge selskapet og hallen samlet videre til kjøper. Da det er pekt på kommunen som en sentral aktør videre, er det behov for avklaringer omkring fullmakter og roller framover.

Saksframlegget vil bli supplert med muntlig orientering om prosessen i møte. Dersom det er nødvendig med tanke på kommunens forhandlingsposisjon, vil evt. deler av denne orienteringen bli gitt i lukket møte.

Saksbehandlers vurdering:

Basert på de positive signalene eierne gav i eiermøtet, ser saksbehandler positivt på å overdra selskapet til kjøper. Lokale lag og organisasjoner er lovet trygghet for leiebetingelsene, noe saksbehandler antar ikke selskapet selv kan garantere om største leietaker reduserer leieforholdet. Hallen er et AS, og om en ikke forsvarer de løpende driftsforpliktelsene, må inntektene opp og/eller kostnadene ned. Saksbehandler antar dette fort vil gå ut over prisen og tilgjengelig leietid for lokale lag og organisasjoner. I ytterste konsekvens må eierne inn med mer kapital i selskapet.

Det er viktig for Meldal kommune, at den videregående skolen har gode driftsbetingelser og gir gode skoletilbud. Dette er imidlertid ikke avgjørende for saksbehandlers vurdering av saken.

For at en handel skal ha legitimitet, må det være samsvar mellom tilbud fra STFK/MVGS og det de enkelte eierne blir tilbudt for sine eierandeler. Det vil således være slik at alle aksjene må verdsettes likt, og at det ikke føres individuelle forhandlinger med den enkelte aksjeeier om pris eller andre betingelser. Det er også av denne grunn naturlig at oppgjør skjer samtidig til alle aksjonærer, og ellers at en bestreber seg på full åpenhet i hele salgsprosessen.

Saken gjelder ikke i denne omgang prising av selskapet, mellomfinansiering av oppkjøp eller disponering av evt. inntekt ved salg, kun avklaring av fullmakter for å gjennomføre handelen.

MELDAL KOMMUNE

Saksframlegg

Saksgang	Møtedato	Saksnummer
Utvalg/styre:	26.04.2017	023/17
Formannskapet		
Kommunestyret		

Saksbehandler: Fritzon, Roy	Arkiv: FE - 601, TI - &06	Arkivsaknr: 17/646-2
-----------------------------	---------------------------	----------------------

Felles innsats mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet

Rådmannens forslag til vedtak:

Meldal kommunes innkjøpsarbeid skal innrettes slik at en bidrar i innsatsen mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet. Dette gjøres ved at kommunens innkjøpsarbeid legges opp etter de 10 strategiske grepene anbefalt av samarbeidet mot svart økonomi, og at disse innarbeides i kommunens innkjøpsordninger. Videre må strategiene være sentrale i planlegging og gjennomføring av innkjøp/anskaffelser i nye Orkland kommune.

Vedlegg i saken:

Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner

Henvendelse fra:

Skatteetaten på vegne av samarbeid mot svart økonomi.

Saksopplysninger:

«Hva bør kommuner og fylkeskommuner gjøre for å hindre at useriøse aktører får tilgang til kontrakter? Hva bør de gjøre for å følge opp risikoanskaffelser?»

Svaret finnes i Samarbeid mot svart økonomis 10 strategiske grep.

Grepene skal gjøre det enklere å hindre at useriøse aktører får tilgang til kontraktene i risikoanskaffelser som f.eks. bygg, renhold bilvask mv.....

I de strategiske grepene peker vi på de gode verktøyene som allerede finnes og gir veiledning på når, hvor og hvordan disse skal brukes.»

Slik innledes og oppsummeres heftet «Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner». Heftet er et av flere resultater av «Samarbeid mot svart økonomi», et samarbeid mellom KS, NHO, Skatteetaten, Unio, YS og LO.

Hensikten med samarbeidet er som navnet tilsier, å motvirke omfanget av svart økonomi og arbeidslivskriminalitet i Norge. Begge disse forholdene er dessverre et betydelig og voksende samfunnsproblem i Norge, og det er viktig at også vi i kommunene tar tak for å motvirke dette.

Bygg- og anleggsbransjen er et av de områdene som er utpekt som risikofullt i denne sammenheng. Meldal kommune har gjennomført større anskaffelser på dette området de siste årene, og står framfor nye. Samtidig skal mange avtaler gjennomgås og reetableres i forbindelse med etablering av Orkland kommune. I begge disse henseende, er det viktig at en legger an anskaffelsesprosesser og oppfølging av kontrakter og avtaler på en slik måte at en begrenser mulighetene for svart økonomi og arbeidslivskriminalitet.

Saksbehandlers vurdering:

Svart økonomi er på mange måter tyveri fra fellesskapet. I tillegg til at midler unndras mva og beskatning, vil det kunne fortrenge seriøse aktører i nærings- og arbeidsliv. Gjennom prosjektet «Samarbeid mot svart økonomi» avdekkes blant annet at de kriminelle aktørene er godt organisert og har velutviklede metoder for å unndra avgift og beskatning, samt benytte uregistrert arbeidskraft.

Både som stor innkjøper/byggherre, og samfunnsaktør, kommunen må bestrebe seg på å motvirke svart arbeid og arbeidslivskriminalitet. Saksbehandler tilrår derfor at en slutter seg til dette arbeidet, og innarbeider strategiene både lokalt og i arbeidet med sammenslåing av kommunene til nye Orkland kommune.

STRATEGISKE GREP FOR Å HINDRE SVART ØKONOMI OG ARBEIDSLIVSKRIMINALITET VED ANSKAFFELSER I KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER

VI VIL GJØRE DET ENKLERE FOR KOMMUNER Å BEKJEMPE
SVART ØKONOMI OG ARBEIDSLIVSKRIMINALITET

SAMARBEID MOT SVART ØKONOMI

Hva bør kommuner og fylkeskommuner gjøre for å hindre at useriøse aktører får tilgang til kontrakter? Hva bør de gjøre for å følge opp risikoanskaffelser?

Svaret finnes i Samarbeid mot svart økonomis 10 strategiske grep. Grepene skal gjøre det enklere å hindre at useriøse aktører får tilgang til kontraktene i risikoanskaffelser som f.eks bygg, renhold, bilvask mv. Dokumentet er laget slik at det kan danne grunnlag for vedtak i kommunestyrene.

I de strategiske grepene peker vi på de gode verktøyene som allerede finnes og gir veiledning på når, hvor og hvordan disse skal brukes.

STRATEGISKE GREP FOR Å HINDRE SVART ØKONOMI OG ARBEIDSLIVSKRIMINALITET VED ANSKAFFELSER I KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER

Samarbeid mot svart økonomi (SMSØ) har utarbeidet 10 gode råd for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet i kommuner og fylkeskommuner.

Man må:

-Ta aktive grep for å motvirke svart økonomi og arbeidslivskriminalitet -

Å ta forholdsregler for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet er et samfunnsansvar som i særdeleshet påligger innkjøp i offentlig sektor. Å tillate useriøse aktører og kriminalitet i slike kontrakter har store konsekvenser. Svart økonomi og arbeidslivskriminalitet undergraver rettfærdig konkurranse, arbeidstakernes rettigheter og finansieringen av velferd. Svart økonomi er også uforenelig med et godt tjenestetilbud. Svart økonomi skaper ikke verdier og velferd, men finansierer kriminell virksomhet. Dette må tas på alvor:

- **Vurder hvilke anskaffelser som har høy risiko for å bli utsatt for svart økonomi og arbeidslivskriminalitet.**
- **Still høye krav til leverandører og underleverandører i disse anskaffelsene, slik at useriøse og kriminelle aktørene ikke får tilgang til kontraktene.**
- **Følg opp disse anskaffelsene spesielt, ved å bruke de gode verktøyene som finnes og ved å gjennomføre nødvendig kontroll gjennom hele kontraktsperioden.**

Difi, BNL, Fellesforbundet og KS har utarbeidet spesielle kontraktsbestemmelser som skal sikre seriositet i bygg- og anleggskontrakter, ([Seriositetsbestemmelser for bygg- og anleggskontrakter](#)). Dette er ett av flere gode verktøy som åpenbart vil ha god effekt dersom de brukes aktivt, se side 10.

SMSØ har sett behovet for å samle 10 gode råd for en anskaffelsesstrategi rettet spesifikt mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet i kommuner og fylkeskommuner. Rådene tar utgangspunkt i beste praksis. Dette er ikke en fasit, men et grunnlag eller en mal den enkelte kommune og fylkeskommune kan ta utgangspunkt i for et slikt vedtak.

Vedtaket bør utarbeides i samarbeid med partene i arbeids- og næringslivet lokalt.

1. TA ET KLART STANDPUNKT: VI SKAL IKKE HA SVART ØKONOMI ELLER ARBEIDSLIVSKRIMINALITET I VÅRE ANSKAFFELSER

Vi skal rette en ekstra innsats mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet.

Gjennom innsatsen skal vi så langt det er mulig hindre at de useriøse og kriminelle aktørene får tilgang til kontraktene. Dette gjør vi ved å stille ekstra høye krav til leverandører og underleverandører der risikoen for svart økonomi og arbeidslivskriminalitet er størst.

Vi skal ha egne rutiner for oppfølging og sanksjonering av kontraktsbrudd i disse anskaffelsene.

Vi rapporterer alle tilfeller av svart økonomi og arbeidslivskriminalitet til kontrollmyndighetene og/eller politiet.

2. RETT INNSATSEN INN DER RISIKOEN ER STØRST

Risikoen for svart økonomi og arbeidslivskriminalitet er etter Skatteetatens erfaring høy i enkelte typer anskaffelser, slik som f.eks:

- Bygg og anlegg, rehabilitering mv
- Renhold
- Bilvask og bilpleie

Selv om dette er typiske eksempler, må vi gjennomføre en konkret risikovurdering hos oss.

Når risikoen er høy, stiller vi spesielle krav i kontraktene og vi har egne rutiner for oppfølging og sanksjonering: Vi retter en ekstra innsats mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet.

3. GÅ KONKRET TIL VERKS - DETTE SER VI ETTER:

For å sikre oss mot arbeidslivskriminalitet og svart økonomi må vi ha leverandører og underleverandører der:

- Lønns- og arbeidsforhold er i orden
- Registrering, oppgavelevering og betaling av skatter og avgifter er i orden
- Tilstrekkelig fagkunnskap er på plass
- Det er lett og oversiktlig å vite hvem vi handler med, hvem som jobber for oss, og hvem vi betaler til

Vi stiller relevante kvalifikasjonskrav for å sikre oss at leverandøren har evne til å gjennomføre kontrakten ut fra disse punktene. Dette inkluderer også lovpålagte godkjenninger, slik som f.eks godkjenning i Renholdsregisteret.

Billigst er ikke alltid best. Dersom et tilbud er unormalt lavt bør dette avvises. Dette krever at vi gjør en konkret vurdering av tilbudene. For å oppnå det beste forholdet mellom pris og kvalitet må det legges til rette for å vurdere kriterier som sosiale hensyn, kvalitet, innovasjon, miljø, livsløpskostnader, pris m.m. ved tildeling av kontrakter.

4. BEGRENNS ANTALL LEDD I KONTRAKTSKJEDEN

Ved å begrense antall ledd i kontraktskjeden gjør vi oppfølgingen lettere og mer effektiv. Samtidig blir det vanskeligere å skjule arbeidslivskriminalitet og svart økonomi.

Seriøsitetsbestemmelsene for bygg- og anleggskontrakter sier at leverandøren ikke kan ha flere enn to ledd underentreprenører i kjede under seg uten byggherrens skriftlige samtykke.

Tilsvarende eller strengere begrensninger bør gjøres også i andre anskaffelser der vi vurderer risikoen som høy.

5. SETT KRAV TIL FAGKUNNSKAP

Ved å sette krav til faglærte og lærlinger sikrer vi kvalitet og seriøsitet både på kort og lang sikt. Bestemmelser for bruk av lærlinger generelt er under utarbeidelse av regjeringen.

Eksempelvis er det i Seriøsitetsbestemmelsene for bygg- og anleggskontrakter satt et prosentkrav for arbeidede timer utført av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring, (minimum 40%). Videre er det satt et prosentkrav til arbeidede timer utført av lærlinger, (minimum 7%). Begge kravene kan også oppfylles av personer som er oppmeldt etter Praksiskandidatordningen, jf opplæringslova § 3-5.

Prosesatsene vil være under revisjon. I enkelte regioner eller prosjekter kan det være aktuelt å stille strengere krav. Det kan også etter de lokale forhold være aktuelt å stille ytterligere krav til enkelte fag. Endringer anbefales drøftet med partene i arbeidslivet og bransjene lokalt.

I andre anskaffelser, der vi vurderer risikoen som høy, bør det stilles tilsvarende eller strengere krav til faglærte og lærlinger.

6. VIT HVEM SOM ARBEIDER FOR OSS

Vi kontraktsfester at alle underentreprenører i hele kontraktskjeden skal være kjent for oss før arbeidet tar til. Videre skal alle ansatte på prosjektet være navngitt før oppmøte.

Vi kontraktsfester at alle arbeidstakere skal bære gyldig HMS-kort der regelverket krever det.

7. VIT HVEM VI BETALER TIL

Vi kontraktsfester at all betaling i hele kontraktskjeden skal gå via bank, både til virksomheter og til ansatte.

Difi's standard kontraktskrav gir eksempler på dokumentasjon som kan kreves fremlagt for å kontrollere at kravene til lønns- og arbeidsvilkår er oppfylt. Vi skal kunne kontrollere at lønn og annen godtgjørelse faktisk har gått til den personen som har utført arbeidet.

8. KREV INNSYN I RELEVANTE SKATTEOPPLYSNINGER

Vi kontraktsfester at alle firma i kontraktskjeden skal gi oss fullmakt til å innhente relevante skatteopplysninger før kontraktsinngåelse og i hele kontraktsperioden.

Dette gjør vi via Skatteetatens ordning Registerinfo (SKAV-skjema) eller tilsvarende ordning.

Gjennom Registerinfo får vi bl.a tilgang til opplysninger om registrering for merverdiavgift, at merverdiavgiftsoppgaver og A-melding er levert de siste 6 månedene, og om skatter og avgifter er betalt.

9. GJENNOMFØR KONTROLLER

Vi gjennomfører kontroller der risikoen er høy. Det betyr å legge inn tilstrekkelige ressurser på dokumentasjonsgjennomgang og stedlig kontroll for å sikre at kontraktens krav blir oppfylt.

Kontroller skal gjennomføres i hele kontraksperioden.

Difis anbefalte standard kontraktskrav for lønns- og arbeidsvilkår gir oss adgang til å foreta anmeldte eller uanmeldte stedlige kontroller hos leverandør/underleverandør, og ved lokasjon der tjenesten utføres. En slik kontroll kan inkludere tilgang til lønns- og personalsystemer.

Vi gjennomfører kontroll av HMS-kort og annen kontroll på arbeidsplassene.

10. BRUK DE GODE VERKTØYENE SOM FINNES

Difi har samlet gode verktøy for å stille og følge opp krav til lønns- og arbeidsvilkår. Dette finnes på nettstedet <http://www.anskaffelser.no/sosial-dumping>.

KONTRAKTSKRAV

Vi benytter Difi's [standard kontraktskrav om lønns- og arbeidsvilkår](#) som utgangspunkt for våre kontraktskrav i hele kontraktskjeden

Vi skal kontraktsfeste sanksjoner i hele kontraktskjeden for brudd på kontraktskravene, herunder også sen innsending av dokumentasjon, samt dersom leverandøren ikke leverer egenrapporteringsskjema innen fastsatt frist. Tiltak og sanksjoner skal iverksettes ut fra bruddets alvorlighetsgrad og omfang. Mulige sanksjoner er retting, dagbøter, tilbakeholdelse av kontraktssum, stans og heving.

Vi benytter bransjespesifikke seriøsitetsskrav der disse finnes.

For å sikre seriøsitet i bygg- og anleggskontrakter har Difi, BNL, Fellesforbundet og KS utviklet et sett egne [seriøsitetsskrav](#). Dokumentet brukes i sin helhet som et vedlegg til kontrakten. Bestemmelsene stiller bl.a krav til faglærte håndverkere og lærlinger i prosjektene, HMS-kort, pliktig medlemskap i StartBank eller tilsvarende leverandørregister og begrensninger i adgangen til bruk av underleverandører.

OPPFØLGING

Vi benytter Difi's [veileder om beste praksis](#) som utgangspunkt for arbeidet vårt med oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår.

Veilederen om beste praksis deler inn tiltakene i hva vi må, bør og kan gjøre. "Bør" og "kan"-tiltakene er ment for områder med høy risiko, slik som f.eks bygg, anlegg og rehabilitering mv, renhold, bilvask og bilpleie og andre anskaffelser etter en risikovurdering. Vi skal derfor bruke tiltakene i veilederen fullt ut (må, bør og kan) så langt det passer.

I tillegg til vår egen oppfølging har både [byggenæringen](#) og [bilbransjen](#) utviklet sine egne veiledere for valg av seriøse underentreprenører. Hovedleverandøren skal bruke malene og sjekklisterne som en del av sitt kvalitetsystem.

SØK RÅD HOS PARTENE I ARBEIDS- OG NÆRINGSLIVET

Disse gode rådene er utarbeidet som et utgangspunkt som kan passe i hele landet. Samtidig er det slik at det kan være store forskjeller fra sted til sted og fra fag til fag.

Samarbeid mot svart økonomi anbefaler at et vedtak om en anskaffelsesstrategi rettet spesifikt mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet diskuteres med partene i arbeids- og næringslivet.

SERIØSITETSBESTEMMELSENE FOR BYGG- OG ANLEGGSKONTRAKTER

SERIØSITETSKRAV

1. HMS-KORT

Alle arbeidstakere skal bære lett synlig et gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse, søknadsskjema ol aksepteres ikke som HMS-kort. Arbeidstakere som ikke har slikt HMS-kort vil bli bortvist fra byggeplassen. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

2. PLIKTIG MEDLEMSKAP I STARTBANK ELLER TILSVARENDE LEVERANDØRREGISTER

Leverandøren skal ved kontraktsinngåelse oppgi StartBANK ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK eller tilsvarende leverandørregister som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon. Leverandøren skal gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente SKAV-info (skatte- og avgifts informasjon) i hele kontraktsperioden.

3. KRAV OM FAGLÆRTE HÅNDVERKERE

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgartnerfagene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk samt anleggsgartnerfaget) samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag. Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land. I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Leverandøren skal etter kontraktsinngåelsen redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden. Byggherren kan stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

4. LÆRLINGER

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 7 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgartnerfagene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget) utføres av lærlinger, jf. opplæringslova § 4-1. Kravene kan oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5. Kravene kan også oppfylles ved å benytte lærlinger etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land og personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter tilsvarende ordning som kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, i annet EU/EØS-land.

Kravet kan oppfylles av leverandøren og en eller flere av hans underleverandører.

Dersom arbeidene ikke er egnet ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet kan byggherren tillate at prosentkravene ovenfor fravikes.

Leverandøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktsarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

5. RAPPORTERINGSPLIKT TIL SENTRALSKATTEKONTORET FOR UTENLANDSSAKER

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Sentralskattekontoret for utenlandssaker i henhold til ligningsloven § 5-6.

Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er leverandørens ansvar og skal betales av ham.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

6. INTERNKONTROLL. SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA)

Leverandøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger. Leverandøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom, leverandørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Leverandøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko. For å unngå at det skjer ulykker fordi ikke alle forstår informasjonen som blir gitt, gjelder følgende:

- Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.
- Alle på byggeplassen skal forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselskilter mv. Materialet skal foreligge på det språk vedkommende arbeidstaker bruker som morsmål, såfremt arbeidstakeren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk eller engelsk.

Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter, som ikke blir rettet innen en rimelig frist, kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om leverandøren retter forholdene. Byggherren kan på

samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

7. KRAV TIL LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

Leverandøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører (herunder innleide) har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om allmenngjort tariffavtale.
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører (herunder innleide). Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal leverandøren rette forholdet. Der bruddet har skjedd hos en underleverandør (herunder bemanningsselskaper) er rettingsplikten begrenset til krav som er fremmet skriftlig innen tre måneder etter lønnens forfallsdato, både for krav som følger av allmenngjort tariffavtale og landsomfattende tariffavtale. De vilkår og begrensninger som følger av lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. av 4. juni 1993 § 13 skal gjelde i begge disse tilfellene.

Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert. Vesentlig mislighold av lønns- og arbeidsvilkår hos leverandøren kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving, selv om leverandøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet (herunder bemanningsselskaper), kan byggherren på samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

8. BRUK AV UNDERLEVERANDØRER, HERUNDER INNLEID ARBEIDSKRAFT

Leverandøren kan ikke, uten byggherrens skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd underentreprenører i kjede under seg. Vesentlig mislighold som ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren, kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving.

Leverandørens bruk av enkeltpersonforetak skal begrunnes skriftlig. Bruk av bemanningsselskap skal varsles byggherren og er underlagt arbeidsmiljøloven, herunder kravet om likebehandling i § 14-12a. Byggherren kan bare nekte bruk der han har saklig grunn.

Ved inngåelse av kontrakter om underentreprise som overstiger en verdi på kr 500.000 eks. mva skal leverandøren innhente skatteattest, jf. forskrift om offentlige anskaffelser. Fra underentreprenører med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attest. Leverandøren skal på forespørsel fra byggherren fremlegge skatteattesten.

Dersom attesten ikke fremlegges eller viser restanser som ikke er ubetydelige, kan byggherren kreve at underentreprenøren skiftes ut uten omkostninger dersom forholdet ikke rettes innen en rimelig frist, gitt ved skriftlig varsel.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

9. KRAV OM BETALING TIL BANK

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

10. MISLIGHOLD AV KONTRAKTSFORPLIKTELSE - KONSEKVENSER FOR SENERE KONKURRANSER

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil bli nedtegnet og kan få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen i overensstemmelse med regelverket for offentlige anskaffelser. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

11. REVISJON

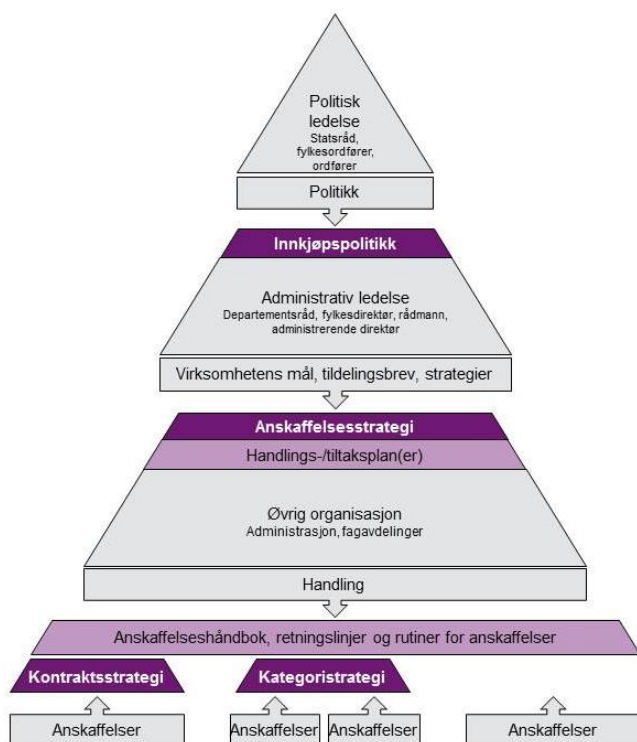
Byggherren, eller ekstern revisor engasjert av byggherren, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til slutt faktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

HVORFOR TRENGER VI POLITISKE VEDTAK?

Vi har klippet følgende fra DIFI's veileder for Anskaffelsesstrategi:

SAMMENHENG MELLOM ANSKAFFELESSTRATEGI OG ANDRE STYRINGSDOKUMENTER

Anskaffelsesstrategi vil være koblingen mellom politiske forventninger og daglig innkjøp av varer og tjenester. Hvordan dette kan styres og følges opp på ulike nivå vises i figuren.

Den politiske ledelse tar stilling til hvilken innkjøpspolitikk – visjon og policy - virksomheten skal ha. En slik policy vil kunne være førende for alle anskaffelser og være viktig for å regulere forhold som ikke er hjemlet i lov og forskrift. Slike forhold omtales gjerne som strategiske innkjøpsinitiativ.

Eksempler er samarbeid på tvers internt og eksternt, samfunnsansvar, små og mellomstore bedrifter, hensyn til miljø, innovasjon m.m. Har virksomheten en klar policy vil prinsippdiskusjoner ikke være en del av enkeltanskaffelser. Velger en virksomhet å ha et mål på for eksempel økt samfunnsansvar i strategien, vil dette forplikte til å jobbe målrettet mot å øke samfunnsansvar i anskaffelsene. Hvis behovet for innkjøper er å unngå

prinsippdiskusjoner rundt samfunnsansvar i enkeltanskaffelser, kan det være riktigere å jobbe for å få på plass en anskaffelsespolicy.

Administrativ ledelse følger opp gjennom å etablere og forankre en anskaffelsesstrategi i organisasjonen. En anskaffelsesstrategi gjelder for alt anskaffelsesarbeid i virksomheten, ikke bare det som håndteres av en sentral innkjøpsfunksjon/-avdeling.

Arbeidet med implementering av anskaffelsesstrategien operasjonaliseres i handlings- og tiltaksplaner. I det daglige anskaffelsesarbeidet bruker organisasjonen anskaffelsesregelverket, håndbøker, retningslinjer og rutiner for gjennomføring av anskaffelser. For noen anskaffelser lages det kontraktstrategier, og for å ha et helhetlig perspektiv på et anskaffelsesområde etableres det gjerne en kategori strategi for styring og oppfølging av en vare- eller tjenestekategori.

Hele veilederen finner du her:

http://www.anskaffelser.no/sites/anskaffelser/files/anskaffelsesstrategi_veileder.pdf

OM SAMARBEID MOT SVART ØKONOMI

Samarbeid mot svart økonomi (SMSØ) arbeider holdnings- og handlingsendrende mot svart økonomi.

SPLISELAGET - UNGDOM

Ungdom trenger kunnskap om sammenhengen mellom verdiskaping, skatt og velferd, samt starthjelp om rettigheter og plikter i arbeidslivet.

Vi treffer 40 000 ungdommer årlig med undervisningsopplegget Spleiselaget i videregående skole. Vi tilbyr dataspillet Spleiselaget Byen for ungdomskole, spilt 46 000 ganger i 2015.

Vi tilbyr også regnskapsopplæring til alle ungdomsbedrifter i regi av Ungt entreprenørskap.

HANDLE HVITT – FORBRUKERE

Handle hvitt er en handlingskampanje, ikke en holdningskampanje! Vi skal gjøre det enkelt for forbrukere å handle hvitt.

I perioden 2011-2014 arbeidet vi bl.a med firmasjekken og en enkel måte å gjøre arbeid i hjemmet hvitt på, via nettstedet www.handlehvitt.no og aktiviteter i hele landet.

Vi planlegger å komme med en ny utgave av Handle hvitt-kampanjen i 2016.

NÆRINGS LIV – MOT ARBEIDSLIVSKRIMINALITET

Partene i arbeids- og næringsliv er viktige medspillere for kontrolletatene. Kontrolletatene får innspill om hvordan de kriminelle opererer, utviklingstendenser og konkrete tips om kriminelle miljøer og enkeltsaker.

Vi har under arbeid en tipsrutine der partene i arbeidslivet løpende kan tipse kontrolletatene om arbeidslivskriminalitet.

INNKJØP – BESTE PRAKSIS

SMSØ tar mål av seg til å påvirke innkjøpere i privat og offentlig sektor til å ta i bruk retningslinjer, rutiner og verktøy som holder kriminelle ute fra kontraktskjedene i bransjer som bygg og renhold.

DEBATT

SMSØ har gjennom mange år fulgt utviklingen av svart økonomi gjennom befolkningsundersøkelser. I tillegg til kunnskap om temaet, bidrar undersøkelsene til å sette agenda for samfunnsdebatten.

Befolkningsundersøkelser utføres også for å avdekke hvilke tiltak befolkningen mener vil være nyttig i den videre kampen mot svart økonomi.

Vi arrangerer debatter f.eks på Arendalsuka og andre konferanser nasjonalt og lokalt. Lokalt deltar SMSØ i samfunnsdebatten gjennom kronikker, leserinnlegg mv.

SAMARBEID MOT SVART ØKONOMI

MELDAL KOMMUNE

Saksframlegg

Saksgang		
Utvalg/styre:	Møtedato	Saksnummer
Formannskapet	26.04.2017	024/17

Saksbehandler: Ree, Anne Britt	Arkiv: FE - 033	Arkivsaknr: 17/745-1
---------------------------------------	------------------------	-----------------------------

Delegerte saker

Delegerte saker tas til orientering

32T

Saksnummer	Tittel
17/224	Søknad om startlån og tilskudd til etablering
17/224	Vedtak på søknad om startlån og tilskudd til etablering
17/618	Svar på søknad om ambulerende bevilling i Meldal Samfunnshus 22.04.17
17/337	Søknad om startlån
17/339	Søknad om startlån og tilskudd til etablering
17/189	Søknad om startlån
17/338	Søknad om startlån og tilskudd til etablering